

Uvodnik

Jurij Paljk

Pred praznikom kulture

Tik pred praznikom slovenske kulture smo, pri nas sicer to ni državni praznik, kot je v domovini Sloveniji, čeprav je morda Prešernov dan, kot ga v pogovornem jeziku imenujemo, najbolj občuten praznik pri nas, saj so Prešernove proslave tradicionalna stalnica v naši narodni skupnosti v Italiji. Poleg osrednje Prešernove proslave, ki jo že leta skupaj prirejajo vse naše organizacije, letošnja bo v Čedadu, se po naših mestih in vaseh vrstijo niz Prešernovih proslav, na katerih z besedo, pesmijo in drugimi kulturnimi prireditvami pokažemo, da smo, da nas še vedno trdno veže ta slovenski jezik in pripadnost slovenskemu narodu, kjerkoli že smo.

To, da je praznik kulture v slovenskem svetu prav na dan smrti našega velikega pesnika Franceta Prešerna, kaže, da je slovenska kultura tudi danes trdno povezana s slovenskim jezikom. Ena od odlik, ki se jih danes pripisuje velikemu pesniku iz Vrbe, je namreč dejstvo, da je bil prav Prešeren naš prvi pesnik, ki je slovenski jezik povzdignil med izbrane svetovne jezike, v katerih je možno napisati najzlahtnejšo pesem, dokazal je, da je slovenski jezik eden izmed mnogih, ki omogoča umetniku izražanje na najvišji možni ravni. Vsega tega do objave Poezije pesnika Franceta Prešerna v slovenskem jeziku ni bilo, on, pravzaprav njegova poezija, je torej tisti mejnik za vse Slovence, ki še danes določa in odloča odličnost v umetnosti, ne nazadnje v kulturi sami. Nobena skrivnost tudi ni, da smo se Slovenci vedno zbirali okrog slovenskega jezika ter se oprli prav nanj, ko je šlo za skupne, obče in narodne, državotvorne zadeve, da je torej prav slovenski jezik tisti temeljni kamen, na katerem smo zgradili, gradimo in bomo tudi v prihodnje gradili našo kulturo. Zato je prav, da ob letošnjem kulturnem prazniku razmislimo naš odnos do slovenskega jezika, kot je tudi prav, da pogledamo na stanje v naši kulturi tudi z vidika stanja duha v slovenski, naši družbi.

Za kulturo srca gre!
Tega bi se morali še posebej danes zavedati, ko se tik pred dnevom kulture v vseslovenskem svetu dogajajo stvari, za katere smo mislili, da jih je za vedno čas odnesel s seboj. Upam si napisati, da gre za pogubne, nečedne, nedostojne in nekulturne stvari, saj si drugače ne morem razlagati današnjega stanja duha na Slovenskem, kjer si lahko znana in z vsemi državnimi častmi "obkladana" književnica dovoli pozivati sodržavljane, katere itak že od pamtveka obklada s psovko Slovencev, naj sovražijo Cerkev. Ta nestrpnost, ki veje iz njenih besed, in ne samo iz njenih, saj je nekulturnih dejanj v slovenski družbi danes ogromno!, je tista zloba, ki že v kali zadušila vsak poskus kulturnega sobivanja, kaj šele kulturnega življenja, katerega je v slovenski družbi že itak premalo. Zajedljiva privoščljivost, pomešana z nevoščljivostjo, zlobnostjo, zamerami in maščevalnimi nameni ter dejanji, vse to in še več je daleč od kulture, ki jo bomo praznovali te dni po naši deželi, kjer živimo Slovenci. Kakšna srčna kultura neki! Ena sama zajedljivost, eno samo priletno lajanje, zahrbtno delovanje, ki z jasnimi, lepimi, odkritimi besedami našega Pesnika nima ničesar skupnega! Ta lajež, ki je zamenjal govorico, to zlobno renčanje, ki je zamenjalo preproste, lepe besede in nadomestilo odkrit in kulturni pogovor, vse to je krivo za današnje stanje duha na Slovenskem, kjer "človek toliko velja, kar plača".
Prav bi bilo, da bi ob slovenskem dnevu kulture razmislili sami sebe, svoj odnos do jezika in do vsake izrečene, zapisane besede, da bi tako življenje in sobivanje med nami postalo človeka vredno, lepo, kulturno dejanje.

Foto IG

DEVIN IN BAZOVICA 14. deželni kongres stranke Slovenska skupnost Manjšine so v bipolarnem sistemu avtonomne!

Strankarski kongresi so običajna arena neposrednega soočanja delegatov in delegatk, so okolje, v katerem se vrhovi soočajo s prihodnjimi izzivi in notranjimi dinamikami, so tudi priložnost za volitve novega vodstva.

Vse te naloge je izvedla stranka Slovenska skupnost na 14. deželnem kongresu, ki je v dveh dneh (27. in 28. januarja) potekal v Devinskem gradu in v Gospodarski zadrugi v Bazovici. Prvi dan kongresa, ki ga je s svojo violino obogatil Aleš Lavrenčič, je bil 'uradnega' značaja in se je po poročilu deželnega tajnika Damijana Terpina in pozdravu gostov prelevil v vsakoletni sprejem stranke lipove vejice, za katerega so bile izbrane očarljive dvorane devinskega dvorca. Drugi del kongresa v Bazovici pa je bil 'delovne' narave, saj so na njem s svojimi pogledi posegli člani stranke, obenem so le-ti izvolili novo deželno vodstvo SSK.

Kongres je v petek, 27. januarja, na Dan spomina na holokavst uvodoma pozdravil deželni predsednik SSK Rafko Dolhar, ki je še zadnjič v vlogi aktivnega člana stranke izrekel nekaj ključnih misli, ki nazorno pričajo o temeljnih prepričanjih SSK glede organiziranosti naše manjšine: "Težko je upati, da bi našo narodno skupnost v Italiji združili v eno samo enoto. Naša manjšina ima od nekdaj dve duši: krovni organizaciji SSO in SKGZ odražata to stanje. Vsaka ima svojo preteklost, ki se ne bo spojila v en sam osebek. Pametno pa je iskati čim bolj tvorno sodelovanje med nji-

ma", je dejal Dolhar, po čigar mnenju je tudi težko iskati v manjšini neki skupni politični imenovalec, "saj je političnih nazorov in posledičnih volilnih izbir v naši sredini več". Po mnenju Rafka Dolharja je treba zato iskati sinergijo za skupne bitke in tvorno skrbeti za "skupno dobro naše narodne skupnosti".

Pozdravi gostov

Damijan Terpin, Maria Teresa Bassa Poropat, Iztok Mirošič in Gregor Virant (foto IG)

Iz občinstva, ki so ga sestavljali številni gostje iz FJK in Slovenije, so nato na predlog Rafka Dolharja vstali Mara Černic, Julijan Čavdek in Maurizio Vidali,

da bi oblikovali delovno predsedstvo kongresa, ki ga je kot prvi pozdravil novi predsednik Državnega zbora Republike Slovenija **Gregor Virant**. Izhajal je iz trenutnega položaja slovenske politike, ko parlament še ni zaupal Janezu Janši potrebnih glasov, da bi postal mandatar za sestavo nove vlade. Virant se je navezal na nedavno podpisano koalicijsko pogodbo, s katero so se politične sile prihodnje vladajoče koalicije obvezale, da se bodo izogibale vprašanju polpretekle zgodovine in bodo kot skupni imenovalec in cilj nastopanja imele zgolj izhod iz hude finančne krize. Virant je omenil tudi dogovor, ki ga je vladna koalicija sklenila s predstavnikoma madžarske in italijanske manjšine v DZ: izhodišče dogovora temelji na prizadevanju vlade glede uveljavljanja in varovanja pravic omenjenih narodnih skupnosti.

Slovenija je glede tega vprašanja zglede na država, predsednik DZ pa se zaveda, da se v času finančnih stisk v domicilnih državah zlahka množijo mnenja, ki poskušajo neupravičeno tolmačiti podporo manjšinam kot diskriminatorno dejanje do večine. "Prav zato bo Slovenija še bolj pozorno spremljala položaj slovenske manjšine v Italiji". Po tajniškem poročilu Damijana Terpina je prisotne pozdravil domači zupan **Giorgio Ret**, za njim pa je pred mikrofonom stopil deželni predsednik **Renzo Tondo**. V svojem nagovoru je poudaril, kako je čas ideoloških sporov mimo. Podčrtal je tvorno sodelovanje z deželnim svetnikom SSK Igorjem Gabrovcem in evidencialni ključni cilj sedanjih političnih dinamik v iskanju perspektivnih gospodarskih sinergij, ki bi v naši deželi sprožile prepotrebni razvoj.

/str. 3
IG

Goriška občina

Walter Bandelj o zadnjih prizadevanjih za ohranitev rajonskih svetov v Gorici

6

Tržaška Cerkev

S svečanim bogoslužjem je pater Rafko Ropret postal nov dušni pastir slovenskih vernikov na Katinari

10

Politika

Predsednik SDS Janez Janša je v Državnem zboru prejel ustrezno število glasov za sestavo nove slovenske vlade

13

Deželni svetnik Gabrovec dopolnjuje izjavo kolege Codege

O ukinjanju šolske avtonomije

Polpolnoma razumem odločeno in po svoje zelo pogumno kritiko, ki jo je na občinski deželni svetnik Demokratske stranke Franco Codega. Sam tematiko šolstva zelo dobro obvlada, saj je po poklicu šolnik in je bil do nedavnega tudi ravnatelj italijanskega liceja v Trstu. V svojem sporočilu je Codega izrazil začudenje ob zadržanju Občin, saj je Dežela prav v sodelovanju z njimi in Pokrajinami pripravila načrt o preureditvi šolske mreže. Glede Občin je kolega DS Codega dejal, da "namesto da bi branile avtonomijo svojih šol, so se večkrat odločile za ukinitve te avtonomije in združitve v večje šole. Tako imamo 23 šol manj, med-

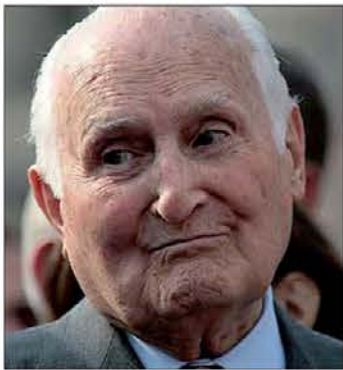
tem ko bi jih lahko mirne duše imeli 20 več". Na Tržaškem je prišlo tako skoraj do razpolovitve ravnateljstev. Resnici na ljubo pa se niso vse občinske uprave obnašale enako kratkovidno. Naj navedem specifičen primer Občine Dolina, ki je edina (!) na Tržaškem dejansko izrazila Pokrajini negativno mnenje. O tem priča sklep občinskega odbora z dne 31. oktobra 2011. V svojem sklepu je dolinski občinski odbor sprejel v vednost mnenje, ki ga je dostavilo Didaktično ravnateljstvo v Dolini z dopisom z dne 26.10.2011 in ugotovilo, da zakon za zaščito slovenske manjšine 38/2001 v 11. členu določa, da avtonomijo slovenskih šol urejajo predpisi O. P. R. št. 233/1998 in da

bi zato prilagoditev zakonu 111/2011 privedla do nasprotujočih določb/odredb.

Glede opredelitve političnih strank pa je Slovenska skupnost večkrat, javno in včasih tudi polemično zagovarjala stališče, da (vsaj) šolam s slovenskim učnim jezikom sploh ni treba, da si same zavijejo zanko okrog vratu. Imamo številne argumente, ki utemeljujejo obrambo naše specifične in nam zagotavljajo pravico do odstopanja od številčnih parametrov. To so mednarodne pogodbe in šolska zakonodaja, ki jih je uresničevala. Ni nam bilo treba avtomatično sprejemati uvedbe večstopenjskih šol, in to še zlasti tam, kjer to privede do združitve prevelikega števila šolskih enot na obsežnem območju. Kako bo s kakovostjo izobraževalne ponudbe, z varnostjo učencev in dijakov, z delovnimi pogoji učnega in neučnega osebja, pa ostaja sedaj največja neznanka.

Zapustil nas je O. L. Scalfaro Bil je moralna avtoriteta Italije

V končnem obračunu lahko izjavimo, da je italijanska republika v svojem obstoju razpolagala z majhnim številom pokončnih mož: k tem gre nedvomno pristihi nekdanjega predsednika Oscarja Luigija Scalfara, ki je v 93. letu starosti umrl v noči na nedeljo, 29. januarja. Scalfaro je bil predsednik med letoma 1992 in 1999 in je veljal za

nalog zadal boj proti mafiji in vselej imel pokončno držo tudi glede hude vladne krize v Italiji, za-

moralno avtoriteto Italije. Spominjamo se, da je v času njegovega mandata izbruhnila korupcijska afera Čiste roke, ki je močno pretresla Italijo: bil

je to tudi čas hudih napadov mafije na državne institucije. Prav zato si je v času svojega predsedniškega mandata kot eno glavnih moralno avtoriteto Italije. Spominjamo se, da je v času njegovega mandata izbruhnila korupcijska afera Čiste roke, ki je močno pretresla Italijo: bil je to tudi čas hudih napadov mafije na državne institucije. Prav zato si je v času svojega predsedniškega mandata kot eno glavnih

radi česar si je nabral mnogo sovražnikov zlasti v desni sredini: zgovoren je namreč molk, s katerim je nekdanji premier Silvio Berlusconi sprejel novico o Scalfarovi smrti.

Oscar Luigi Scalfaro se je rodil 9. septembra 1918 v Novari v Piemontu. Študiral je pravo na katoliški univerzi v Milanu. V politiko je stopil leta 1946, ko je bil izvoljen v parlament. Bil je eden redkih italijanskih politikov, ki je v svoji politični karieri opravljal vse tri vodilne politične funkcije - predsednika države ter predsednika obeh domov italijanskega parlamenta. V času dveh mandatov socialista Bettina Craxija je bil tudi notranji minister. Scalfaro je kot predsednik znal obdržati nevtoralno držo, stran od vplivov svoje stranke, ki so jo pretresali notranji spori, zato si je v Italiji pridobil sloves nepodkupljivega.

Deželni svetnik SSK Gabrovec o podjetju Terna Jasno je, da je ravnala protizakonito!

Težave, ki jih od vsega začetka ima naša skupnost s podjetjem Terna, so tržaškemu prefektu in vladnemu komisarju dobro znane že dalj časa. Prav tako je že vsaj deset dni, odkar je Gabrovec s kolegom Kocijancičem prefekta spet prosil, naj nujno sprejme na soočenje predstavnike Agrarne skupnosti in prizadete domačine, ki jih bodo najbrž po zaostritvi iz prejšnjega tedna spremljali odvetniki. Utemeljenost zahteve je poudaril tudi na tiskovni konferenci 14. januarja ob vходу na jurski pašnik na Opčinah, saj se predstavniki "sil javnega reda" pri izvajanju ukazov večkrat sklicujejo na samosvoje branje zaščitnih norm in na neke nepojasnjene "ukaze z vrha". Terni in njenim očitno vsemogočnim zavetnikom

"z vrha" je najbrž jasno, da je šla predaleč in le tako si razlagamo priporočena pisma s prevodi, ki so se, tudi to je zanimivo, pojavila po vročitvi kazenskih ovadb in pravih ustrahovanjih v orožniških kasarnah. Medtem je monopolist Terna s podporo deželne politične in birokratskega aparata ter s tiho (a nič manj soodgovorno!) podporo drugih dejansko protizakonito zasedal zasebna zemljišča, jih pustošil celo na evropsko zaščitnih območjih, žalil lastnike kot take in kot pripadnike slovenskega naroda. Vse to se je dogajalo pod budnim očesom predstavnikov sil javnega reda, ki so se v tem primeru potuhnjeno postavili na stran večkratnega kršitelja pravnega reda. Kdo bo sedaj za vse to odgovarjal? Bo kdo za vse to

plačal? Bo kdo kaznovan? In še: ima kršenje narodnega iz osebnega dostojanstva sploh določljivo vrednost?

Tržaški prefekt naj razveljavi kazenske ovadbe in naj nemudoma skliče omizje. K omizju naj povabi kogarkoli, le da bodo zraven tudi prvi prizadeti: lastniki, njihovi zastopniki in, seveda, Agrarna skupnost in Združenje zasebnih lastnikov Krasa, ki so se večkrat osamljeno uprli načrtu. Glede občin je bil devinsko-nabrežinski župan že lani spomlad dovolj jassen, ko je pogumno javno izjavil, da ga je podjetje Terna zavajalo - dobesedno "la Terna ci ha ingannati" (Primorski dnevnik 24.5.2011).

"Že takoj pa naj Terna zapusti zasebna zemljišča in torej takoj (!) zaustavi izvajanje del, saj so bili postopki zasedanja zasebnih zemljišč vsestransko protizakoniti! Pričakujemo najprej javno opravičilo, nato se lahko pogovarjamo o vsem ostalem", končuje svoje misli deželni svetnik SSK Igor Gabrovec.

Podelitev Tischlerjeve nagrade

Na sedežu Mohorjeve družbe v Celovcu so 23. januarja 2012 podelili 33. Tischlerjevo nagrado, ki jo je prejel mag. Rudi Vouk za zgledno pokončno držo in dosledno državno skrb za pravice koroških Slovencev v politiki, šolstvu, kulturi in gospodarstvu. Nagrado sta mag. Rudiju Vouku podelila Narodni svet koroških Slovencev ter Krščanska kulturna zveza.

Slavnostne podelitve nagrade se je udeležil tudi predsednik SSO - Sveta slovenskih organizacij dr. Drago Štoka, ki se je isti dan srečal z vodstvom Narodnega sveta koroških Slovencev. S predsednikom NSKS dr. Valentinom Inzkom se je Štoka dogovoril za nadaljnje stike med obema krovnicima organizacijama in za nadaljnje korake v korist slovenske narodne skupnosti v Avstriji in v Italiji.

Občni zbor Sveta SSO

Še nadalje skrb za našo narodno skupnost!

Predsednik Sveta slovenskih organizacij dr. Drago Štoka je na rednem občnem zboru Sveta SSO v sredo, 25. januarja, v Gorici v kratkih, a zelo jasnih obrisih nakazal prihodnost Sveta slovenskih organizacij, ki bo v znamenju zaveze za skrb za

SSO iz Urada za Slovence po svetu in v zamejstvu deležen nesprejemljivih in doslej še ne vidnih pritiskov, katerih namen naj bi bilo združevanje nekaterih slovenskih ustanov (Glasbena matica, SCGV Emil Komel), častnikov (Dom, Novi Matajur) ter

delovanje s krovno organizacijo SKGZ in to sodelovanje označil kot zelo dobro. Dotaknil se je tudi usode Slovenske manjšinske koordinacije (Slomak) in dejal, da SSO vztraja pri rotaciji predsedniškega mesta, po kateri naj bi Rudija Pavšiča svojčas za-

menjal dr. Bernard Špacapan. To se še ni zgodilo, a predsednik SSO upa, da se bo v prihodnje, saj je normalno, da se v demokraciji spoštujejo pravilniki, statuti in seveda pluralnost. Sicer pa je dr. Štoka v svojem posegu prikazal tudi nič kaj zavidljivo stanje mladih danes pri nas in nakazal pogubne posledice odseljavanja najboljših mladih iz naše sredine. V debati, ki je sledila predsed-

Dr. Drago Štoka, Aldo Jarc in Dario Bertinazzi (foto JMP)

našo narodno skupnost v Italiji ter seveda za demokracijo, predvsem pa je v svojem nagovoru v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici napovedal večje ukvarjanje samega vrha vodstva SSO z mladimi, za kar so posebno nalogo zaupali novemu članu tržaškega vodstva pokrajinskega SSO prof. Jožiju Peterlinu. Dr. Drago Štoka je sicer v strnjem pregledu lanskoletnega delovanja SSO povedal, da je bil

založniških hiš v Italiji, čemur pa se je SSO uprl; povedal je tudi, da je ministrstvo za Slovence po svetu in v zamejstvu v prejšnjem letu zmanjšalo prispevek SSO in Slovenski kulturno-gospodarski zvezi za 43 tisoč evrov. Dr. Štoka je dejal, da SSO podpira sodelovanje med manjšinskimi ustanovami, od Slovenije pa ne namera sprejemati ultimativ in prisil. Predsednik SSO je na zasedanju sveta SSO v Gorici ocenil tudi so-

nikovemu poročilu, je bilo veliko govora o mladih, tudi o pisanju našega tednika o njih ter seveda tudi o prihodnosti SSO in nasploh naše narodne skupnosti v Italiji. Za novega predsednika Sveta SSO je bil izvoljen Aldo Jarc, ki je nasledil prof. Lojzki Bratuž. Trije podpredsedniki so postali Beppe Qualizza (Beneška Slovenija), Jelka Cvelbar (Trst) in Jurij Paljk (Gorica).

Zadovoljstvo deželne svetnika SSK Igorja Gabrovca Tondo je upošteval resolucijo v bran deželne sedeža RAI

Deželni svetnik Slovenske skupnosti Igor Gabrovec je ob sprejemanju finančnega zakona 2012 decembra sestavil in s kolegi različnih političnih skupin predložil resolucijo, s katero je Deželni svet pozival predsednika Dežele Renza Tonda, naj nemudoma intervenira v

odnosih z rimsko vlado za zagotovitev neokrnjenosti finančnih dotacij za deželni sedež RAI. Resolucija sloni na ugotovitvi, da odigrava krajevna struktura italijanske javne radiotelevizije neprecenljivo vlogo na področju uveljavljanja jezikovne in kulturne raznolikosti naše dežele.

Napovedano zmanjšanje finančnih dotacij bi namreč postavilo pod vprašaj ohranitev sedanjih razsežnosti programov v slovenskem jeziku, kot tudi onemogočilo vsako razvojno vizijo. Jasno je, da bi pomanjkanje finančnih sredstev zadušilo tudi pričakovane programe v furlanskem jeziku.

Povejmo na glas

Kultura odločilna tudi danes

Smo na pričetku meseca, ko se Slovenci spominjamo izjemnega pomena kulture, nagrajujemo pomembne dosežke in se srečujemo na slovesnih prireditvah bodisi v matični domovini, v zamejstvu ali v zdomstvu. Odveč je poudarjati naše prepričanje, da je za našo kulturo eden od temeljnih izvirov, ki nam je omogočil preboj skozi vse prevečkrat neprijazno zgodovino in nas utemeljil kot narod. Ni namen tega zapisa osvetljevati enkratnega pomena kulture za vso našo preteklost, ker se velja osredotočiti na današnji čas, ki nas vse postavlja pred hude preizkušnje, v katerih igra kultura drugačno, zato pa nikakor ne manj pomembno vlogo. Ves razviti svet in verjetno tudi ostali smo se znašli v kleščah globalizacije, ki po eni strani povezuje svet v en sam nedeljiv prostor - kar je dobro -, po drugi strani pa z napadalnim kapitalom ruši temeljne človekove vrednote in krepi v nas izključno materialen odnos do vseh stvari. Materialna zadoščenja nam kažejo smer, da bi bili vsak dan bolj v dirki za tistim, kar nam ponujajo veliki finančni in ekonomski centri moči. Ti si seveda želijo, da bi bili mi vsi še bolj porabniška bitja, kot smo, da bi v še večji meri živeli le za materialne ideale, da ne bi imeli poslušarja za vse več obubožanih in revnih, ker bi to prepričilo bogatim in vplivnim, da bi dobili še več moči. In takšna brezčutna globalizacija, ki tudi narode meri le po tem, kako velik trg in s tem možnost zasluzka premorejo, ima vse več vetra v svojih jadrnih. Zdi se, da je nobena stvar

ne more ustaviti ali vsaj upočasniti, medtem ko se istočasno zaostrejo socialne razlike - vse več ljudi je ponižanih in potisnjenih v brezposelnost, revščino in občutek, da nimajo nikakršne prihodnosti. Ob vsem tem pa v tistih, ki še niso materialno ogroženi, naraščata tesnoba in pa podzavestni sram, da ničesar ne storijo ali ne storimo, da bi bil ta svet vendar bolj pravičen. Z drugimi besedami: naši duhovni ideali, ideali solidarnosti in ideali smiselnega sožitja so vedno bolj utišani in potisnjeni na sam rob naše duše, saj jih je hrumeči materialni tok že povsem izrinil ali skoraj izločil. Lahko bi rekli, da novodobni Goljat vsak dan bolj zaseda prostor in da mu je lahko kos le novi David, droben in na videz brez otipljive moči, zato pa moder in srčno pogumen. In prav takšna je kultura, v teh časih nemara edina zmagovalna karta. Kultura, ki zares verjame v duhovne vrednote, kultura, ki spoštuje vsakega človeka, vsako osebo, kultura, ki ve, kakšne sanje živijo v človekovem srcu, kultura, ki sočloveka ne izrablja, ampak z njim skupaj ustvarja prijaznejše življenje, kultura, ki dobro ve, da so duhovni blagari za človeka neskončno pomembnejši od vseh materialnih, kultura, ki nagovarja vse nas, naj vidimo v drugih ljudeh naše brate in sestre, kultura, ki ne laže in ne zavaja in ki edina vodi vsakega od nas in vse ljudi v tisto srečnost, ki jo pogrešamo in brez katere smo kljub vsemu, kar imamo, obupno sami in izgubljeni.

Janez Povše

S 1. strani

Manjšine so...

Ta je še bolj središčen element identitete naše dežele kot sama jezikovna raznolikost le-te, prav zato je treba

liščinah se zlahka rojevajo nacionalistične težnje, ki lahko še kako ogrožajo življenje manjšin. Predsednica tržaške pokrajine

Dr. Drago Štoka (foto IG)

Renzo Tondo (foto IG)

tkati vedno bolj tesne gospodarske izmenjave s sosednjo Slovenijo in koristiti evropska sredstva v vidiku širših transnacionalnih regij. Kritične note tajniškega poročila Damijana Terpina je Tondo sprejel kot izziv in spodbudo za prihodnje sodelovanje, bolj za šalo kot za res pa je zazelel podporo SSK na prihodnjih deželni volitvah. Deželna tajnica Demokratične stranke in poslanka v evropskem parlamentu **Debora Seracchiani** pa je naglasila problem finančne krize kot povod za vedno večje družbeno-gospodarske razlike znotraj Evropske unije: neudejanjanje smernic Lizbonske pogodbe je privedlo dejansko do uveljavitve dveh evropskih enot, severne nemškocentrične in južne, kateri preti stečaj. V takih oko-

María Teresa Bassa Poropat pa je izhajala iz prav tako perečega vprašanja preureditve oziroma racionalizacije krajevnih upravnih enot. "Nisem med vami, da bi sle-

Sprejem na Devinskem gradu (foto IG)

po branila obstoj pokrajin: naj pa se reorganizacija tovrstnih struktur dela na podlagi soočanja z vprašanji in potrebami ozemlja". Slovenski veleposlanik v Rimu **Iz-tok Mirošič** je z zadovoljstvom ocenil novico, da bo tudi v prihodnji vladi še naprej delovalo ministrstvo za Slovence v zamejstvu in po svetu: "Verjemite, da bo to dobro ne samo za vas, ampak tudi za Slovenijo". Mirošič je občinstvo spomnil na probleme, ki jih je manjšina lani imela glede birokratskega zastoja v zvezi s finančnimi prispevki: manjšina je kljub svoji notranji delitvi enotno nastopala navzven, kar je tudi pripomoglo k pozitivnemu razpletu afere. Predsednik goriske pokrajine **Enrico Gherghetta** pa ni soglašal s predsednikom dežele Tondom glede prednosti gospodarskega razvoja pred jezikovno raznolikostjo našega prostora: "Če bomo izgubili to našo specifično, bomo obubožani! Prav bi bilo, da bi v deželnem odboru sedel Slovenec: to bi dalo pravo težo naši deželni specifičnosti". Po njegovem mnenju je Evropa v stiski, ker je v njej zapostavljena identiteta, ki temelji na demokraciji, naravovarstvu in občutku pripadnosti. Odbornik na tržaški občini

Občinstvo na prvem delu kongresa v Devinu (foto IG)

Emiliano Edera je poudaril tvorne odnose s svetnikom SSK Igorjem Švabom, obenem je stranko lipove vejice označil za globoko poznavalko določenih vprašanj, ki so tesno vezana na ozemlje, prav zato je dialog z njo še kako potreben. Predstavnica stranke Komunistična prenova in deželni svetnik **Igor Kocijančič** se je dotaknil vpra-

med njegovo politično opcijo in SSK pa se dotikajo tudi naravovarstvenih vprašanj elektrovoda in hitre železnice na Krasu. Iz Slovenije sta kongres SSK pozdravila

Pavšič je v svojem posegu zagovarjal prednost manjšinske pluralnosti, bodisi na političnem področju bodisi na področju civilne družbe (to je krovnih organiza-

Janez Terpin, Franca Padovan, Katja Dorni in Robert Prinčič (foto IG)

šanja skupnega predstavnika slovenske manjšine, skupni pogledi

Danijel Krivec (Slovenska demokratska stranka), ki je prinesel voščilo predsednika Janeza Janše, in **Olga Franza** v imenu Slovenske ljudske stranke. Pred mikrofonom so se zvrstili še odbornik na občini Devin-Nabrežina in predstavnik Ljudstva svobode **Massimo Romita**, predstavnik Severne lige **Marco Frandolič** in **Giulio Lauri** (LIS) ter pokrajinski predsednik VZPI-ANPI **Edvin Švab**. **Senatorka Tamara Blažina** je bila mnenja, da bomo morali zaradi gospodarske krize tudi manjšinci v prihodnje spremeniti ustaljene navade in pričakovanja. Kljub temu pa se je sedanja vlada, najbrž zaradi neobremenjenosti z volilci in volilnimi dinamikami, pozitivno odzvala na naše upravičene zahteve. Predsednik SKGZ **Rudi**

cij). "V tej pluralnosti pa moramo zasledovati skupne imenovalce v interesu celotnega obmejnega pasu", je dejal in dodal, da SKGZ nikoli ničesar izsiljevala glede združevanja krovnih organizacij. Predsednik SSO **Drago Štoka** pa je občinstvu obnovil izsledke dragocenega srečanja, ki ga je s kolego Pavšičem in senatorko Blažino imel z visokimi funkcionarji na italijanskem notranjem ministrstvu: govor je bil o izvajanju zaščitnega zakona, o podpori Primorskemu dnevniku kot manjšinskemu časopisu. Pristojni na Viminale so predstavnikom manjšine tudi najavili, da bi se sedanji minister rad čim prej neposredno soočil s stvarnostjo naše dežele.

/ stran 11

Povzetek tajniškega poročila Damijana Terpina

V enem izmed najbolj kritičnih trenutkov v zgodovini naše domicilne države se tudi za pripadnike slovenske narodne skupnosti odpira vrsta življenjskih vprašanj, ki pa ne smejo zasenčiti zasledovanja pravic naše manjšine kot take. Najbolj pereče vprašanje nedvomno zadeva tematično rednega priliva finančnih sredstev, ki ga Italija, njene vlade in parlament doslej še niso sistemsko rešile. Tajnik Terpin se je zato na začetku svojega posega zahvalil vsem, ki so si zlasti v Sloveniji prizadevali za razplet problemov (zlasti veleposlanik Mirošič in dosedanji premier Pahor): tudi manjšina je glede odprtih vprašanj preko skupnega predstavnika poskušala skupno nastopati. To se je nazadnje vedno obrestovalo.

V nadaljevanju je Terpin analiziral ključne segmente naše narodne biti. Glede šolskega vprašanja ima SSK izredno jasne pojme: "Končno je prišel čas, da se v naših krajih, kjer je povpraševanje italijanskih družin po učenju slovenščine dokaj veliko, začne uvajati kvaliteten pouk slovenskega jezika v italijanskih šolah"; glede šolskega vprašanja je bilo uspešno prizadevanje stranke tudi v rimskem parlamentu, saj so poslanci SVP in UV vložili zakonski osnutek SSK. Prav tako je jasno stališče do volilnega zakona: prioriteta je namreč ureditve 26. člena zaščitnega zakona, ki predvideva, da mora volilna zakonodaja vsebovati olajšave za izvolitev slovenskih kandidatov za parlament. SSK je s pomočjo poslancev ostalih narodnih manjšin (zlasti zaradi prizadevanja poslancev Južnotirolske ljudske stranke Siegfrieda Burggerja) dosegla v poslanski zbornici odobritev priporočila, da se bo država pri racionalizaciji stroškov politike in krčenju obsega krajevnih uprav izogibala posegom v upravno avtonomijo lokalnih skupnosti, kjer je naseljena slovenska manjšina, in ne bo torej zniževala ravni zaščite. Žal pa je tudi v naši deželi govor o odpravi rajonskih svetov, pokrajin in o združevanju manjših občin (kar bi povzročilo ogromne težave npr. v Števerjanu). "Sklep deželnega sveta glede rajonov je nepremišljen, saj v Gorici tvegamo izgubo teh dragocenih oblik sodelovanja pri upravljanju mesta".

Med manjšinske pravice je tajnik Terpin vključil tudi gospodarski razvoj, obenem pa tudi zaščito ozemlja, kjer živi slovenska narodna skupnost. SSK se je zavzela za "kompromisno rešitev" v sporu za blagovno znamko Prosecco. Žal se obveze dežele, da bi prispevala k razvoju kraško-obalnega vinogradništva, ne uresničujejo, prav tako je dokaj sporno vedenje dežele do briških vinogradnikov: nujno bi po Terpinovem mnenju bilo, da bi se dežela zavzela za razvoj skupne blagovne znamke Collio/Brda v sodelovanju z briškimi vinogradniki na slovenski strani meje. Na Tržaškem ostajajo še vedno odprta vprašanja glede t. i. zaščitnih con Sic in Zps, ki ogrožajo razvoj kmetijstva na Krasu. Na srečo je nekdanji regulacijski načrt Dipiazove občinske uprave, ki je predvideval hude gradbene spekulacije v škodo kraškega prebivalstva, propadel: od novega načrta SSK pričakuje, da bo Kraševcem nudil pravšnji okvir za razvoj kmetijskih, turističnih, gostinskih in obrtniških dejavnosti ter da bo spoštoval dosedanja naravna narodnostna razmerja na ozemlju. Pomembno vlogo pri soupravljanju območja je

Potrjeni deželni tajnik Damijan Terpin

Terpin pripisal jesarjem, katerih status bi morala dežela dokončno urediti. Terpin je obenem izrazil solidarnost in pomoč kraškim domačinom, ki so se znašli v kazenskem postopku zato, ker so zahtevali dvojezično obvestilo o razlastitvenem postopku za izgradnjo ekektičnega daljnovoda, ki ga bo izvedlo podjetje Terna. Razpravo glede racionalizacije manjšinskih struktur je Terpin ocenil za upravičeno, kljub temu pa je bil mnenja, da je treba to tematično začeti na področju, ki bi doprinesel čim manjše politične učinke (učinkovito združevanje bi lahko zato izvajali na področju glasbenega šolstva, nikakor pa ne na področju medijske pluralnosti). Vprašanje spojitve krovnih organizacij pa je neposredno vezano na tematično Slovenske skupnosti kot zbirne stranke Slovencev v Italiji. Dokler bodo namreč Slovenci ostali politično razklani, bosta še naprej obstajali dve krovni organizaciji: "Če torej hočemo to delitev preseči, bi bilo potrebno, da se vsaj obe krovni organizaciji odločita za podporo skupni zbirni stranki, kar bi odpravilo ključni razlog za delitve med njima. Seveda ni nujno, da bi to bila SSK, lahko tudi ustanovimo čisto novo zbirno stranko, le da bo skupna in zbirna". Do takrat bo SSK nadaljevala na svoji poti, "da postane vedno bolj široka in zbirna". Terpin je pozitivno ocenil predlog Društva Edinost glede neposredne izvolitve manjšinskega zastopstva kot tudi odnos, ki ga je SSK vselej imela do vladnih in parlamentarnih institucij Republike Slovenije: tvorsten institucionalni odnos bo še naprej koval razmerja na relaciji SSK-Ljubljana.

SSK čaka v kratkem volilna preizkušnja v Gorici in Nabrežini. SSK je v Gorici podprla na primarnih volitvah Giuseppeja Cingolanija, v Nabrežini pa še čaka na ime kandidata, ki se bo potegoval za župansko mesto. Terpin je zazelel, naj bi se odnosi med SSK in DS na Tržaškem razvili podobno kot v Gorici po zmagi Gherghette na pokrajinskih volitvah: žal tovrstnega odnosa ni bilo mogoče vzpostaviti po županski zmagi Cosolinija. Sodelovanje z DS je vsekakor v marsikaterem pogledu zgledno (npr. na Repentabru), čeprav obstajajo nekatera globoka razhajanja s Koordinacijo Slovencev v tej stranki. Bistvene pa bodo deželne volitve leta 2013: v primeru zmage leve sredine pričakuje SSK, da bo v deželni vladi končno sedel tudi Slovenec. Terpin je spregovoril tudi o tvornih odnosih z ostalimi manjšinskimi strankami, še zlasti z Južnotirolsko ljudsko stranko, o uspehih, ki jih je Miha Koren imel v Benečiji (postal je namreč podžupan občine Dreka), in o vidni vlogi, ki jo deželni svetnik Igor Gabrovec odigrava na deželi.

V sklepnem delu poročila je Terpin poudaril, da SSK vztraja pri svoji neideološki opredelitvi, kot zbirna stranka Slovencev v Italiji, ki skrbi za slovensko narodno skupnost, vendar tudi za vsestranski razvoj tega ozemlja. "Politično gledano, nekako ostajamo sredinska stranka, ki je vedno odprta za soočenje s tistimi, ki delijo naše osnovne vrednote". To pomeni, da bi v bipolarnem političnem sistemu morale manjšine biti izvzete iz nasprotja med obema poloma in bi načeloma morale sodelovati z vsakokratno vlado, pri tem pa pogojevati svojo podporo z ustreznim posluhom za manjšinske probleme.

SSK / Voščilo Janezu Janši

Spošt. Gospod
Janez Janša
Mandatar za sestavo
Vlade Republike Slovenije
Ljubljana

V imenu Slovenske skupnosti – zbirne stranke Slovencev v Italiji – in v osebno Vam ob izvolitvi za mandatarja za sestavo nove vlade Republike Slovenije iz srca čestitam. Skupaj s celotnim vodstvom stranke Vam želim uspešno delo v dobitni slovenske države, njenih državljanov in celotnega slovenskega naroda.

Glede na stanje, v katerem se zlasti na gospodarskem področju nahaja R. Slovenija, se dobro zavedamo, kako zahtevno je poslanstvo, ki Vam je bilo zaupano. Vendar izkušnje iz obdobja, ko ste prvič vodili slovensko vlado, nas prepričujejo, da bo Slovenija zagotovo uspešno prestala te krizne čase in si spet zagotovila blaginjo in ugled, ki ji pripadata. Prepričani pa smo, da bo Vaša vlada pozorna do slovenske narodne skupnosti v Italiji in slovenskih manjšin v ostalih državah, kakor tudi zelo pozitivno ocenjujemo dejstvo, da ob krčenju števila ministrstev ni prišlo do ukinitve Ministrstva za Slovence v zamejstvu in po svetu. Ocenjujemo, da je to najboljše jamstvo za Vaše strani, s strani Vaše koalicije in prihodnje vlade, da bo imela naša narodna skupnost v prihodnji slovenski vladi pozornega sogovornika in zaščitnika svojih pravic, v česar – glede na izkušnje iz prejšnje vlade, ki ste jo vodili v obdobju 2004-2008 – nismo sicer imeli nobenega dvoma. Verjamemo, da torej tudi v prihodnje Slovenci v Italiji lahko računamo na Vašo pomoč. Slovenija je naša matična domovina in v tem smislu želimo tudi mi odigrati aktivno vlogo pri njenem čim hitrejšem razvoju ter po svojih močeh pripomoči k njenemu izhodu iz gospodarske krize.

Želimo Vam uspešno delo in Vas lepo pozdravljamo. Z odličnim spoštovanjem!

Trst, 30. januarja 2012
Damijan Terpin
Deželni tajnik SSK

Filip Terčelj – član škofjeloškega profesorskega ceha

Pobudniki in člani

Pobudnika ustanovitve "ceha" sta bila profesorja Ivan Dolenc in Jakob Šolar. Kot piše prof. Dolenc v že omenjenem članku v *Loških razgledih* (1968, 72-3) Na skupnem poletnem počitniškem izletu, sta ugotovila: "kako izredno veliko profesorjev je doma na Loškem, pa se med seboj premalo poznamo", in sklenila, da "jim prihodnje leto ponudiva organizacijo, ki ne bo nalagala dolžnosti, pač pa prinašala prijatne urice". Sklenila sta povabiti "profesorje iz Loke in okolice, tiste z Ločanko za ženo in tiste, ki so kdaj službovali v mestu in se v Loku počutijo domače, pa one, katerih rod izvira iz Loke". "Profesorjskega ceha - s tem šaljivim imenom smo škofjeloški profesorji imenovali sami sebe na počitniških sestankih - v spomin na stare rokodelske organizacije, ki so nekaj obvladovale življenje v Škofji Loki in jih je dr. Blaznik opisal v zgodovinski razpravi *O cehih na Slovenskem*". Mi danes to poimenovanje lahko opredelimo kot: duhovito! S ščepcem roki - saj se reče: vzemi pamet v soki - za rokodelstvo gre - s pametjo!

Dolenc je s pobudo obiskal 'nunske' sosede Blaznika, Debeljaka in Planino, neločljive vrstnike, ki so pobudo pozdravili in prevzeli vsakoletna pisna vabi-

la drugim tovarišem na sestanek. Ko so se poleti zbirali, so reševali kulturne razmere po domovini, je zapisal Planina. Zamisel o postavitvi muzeja je padla na sestanku 1936 in 'beseda je Škparjeva hiša postala!' "Profesor Dolenc", tako piše F. Planina v svojem članku v delu *Spominska knjiga ob 225-letnici novomeške gimnazije, 1972*, "je ostal do zadnjega vodja profesorjskega ceha, duša in neusahljiv optimist. Razgledan, delaven, z ženo Dunajčanko, ki je prav lepo Slovenka postala in rada z njim na domačiji pomagala, delovala v aktivu žena, on je prijel za vsako kmečko delo in zdravega duha ohranjal. Pobudnik in podpisnik pobude na županstvo občine Škofja Loka, naj podpre in odobri ustanovitev loškega muzeja". Sam Dolenc pa je v pismu, ki ga je leta 1961 poslal Debeljaku v Argentino, zapisal, da je "Ceh" po 2. svetovni vojni postal zgodovina. Dolenc pa je, kot lahko preberemo v Debeljakovi spremeni besedi k Dolencovi knjigi *Moja Rast*, izražal domotožje po sestankih: "a starejši imamo premalo vpogleda v povojni naraščaj". Duhovnik Jakob Šolar, velik jezikoslovec, široka duša, je vodil molitev na vsakem srečanju. "Velikan duha, ni poznal počitka

ne podnevi ne ponoči, a je bil družaben in je znal ceniti prijatno družbo s tovariši kot oddih od dela", je o njem zapisal Ivan Dolenc v svoji knjigi *Moja rast*, in še: "Hodil sem predvsem v Št. Vid k profesorju Šolarju - včasih sem bil njegov učitelj na gimnaziji - sedaj njegov hvaležni šolar, nekoliko tudi od dr. Breznika".

Med ustanovnimi člani "ceha" trije mladostni prijatelji

Ugotavljam, da je omenjeno trojko (Podnunci. Prijateljska trojica. Triperesna deteljica - tako so se tudi samopoiimenovali), mladostne prijatelje: Debeljaka, Blaznika in Planino, že pred Dolencovo pobudo vezal nek skupen 'projekt', bi se danes reklo, namreč da bralcem *Ilustriranega Slovenca* po domovini v sliki in besedi predstavijo Škofjo Loko. To jim je uspelo konec leta 1930 v 50. decembrski številki, 14.12.1930.

V tej skupini, vedno pripravljene za delo in sodelovanje, je vzniknila prenekatera ideja: o pospeševanju turistične ponudbe mesta, o zbiranju predmetov loške dediščine, o obnovitvi pasijonskih iger, o glasilu. Sodelovanje je pretrgal Debeljakov umik leta 1945, po tem ga je v vodstvu in v trojici nekako nado-

meščal Dolenc. Ne en spomin ne jubilej ni zdrsnil mimo neopažen njihovega marljivega plesa v hvaležnosti.

Leta 1936 je Debeljak iz lastne ustvarjalne pobude uprizoril Škofjeloški pasijon: po več ko 200 letih je priredil, moderniziral, režiral in za loški oder postavil Pasijon. Ta živi. Eden zadnjih njegovih pomembnih pri-

Dr. Tine Debeljak

spevkov v zakladnico slovenske kulturne dediščine še doma v Ljubljani je ureditev Balantičevih zbirk *V ognju groze plapolam* in *Venec*, ki sta izšli leta 1944. Debeljakova spremna beseda še danes ostaja najbolj verodostojna beseda o Balantičevi usodi in poeziji. (F. Balantič rojen v Kam-

niku, 27.1.1921, umrl-zgorel je 24.11.1943 v Grahovem)

Janez Dolenc je leta 1989 v *Loških razgledih/36* zapisal: "Debeljak, ustanovni član ceha. Diplomiral je leta 1927. Dr. Prijatelj ga je poslal v Krakov, tam je postal lektor, pisal ocene, kritike. Pisal spremne besede za kulturno rubriko v Domu in svetu, v Slovencu. Namenjen akademskemu poklicu, a ga jugoslovanski politični režim ni hotel na Univerzi. Med vojno je zavračal kulturni molk, zagovarjal domobranstvo, zato je moral leta 1945 v izgnanstvo, 'ostal nezaželeno ime do konca 80., ko so začeli padati "tabuji" in je bila z ustavo zagotovljena pluralnost, kar si je Debeljak želel, a ga je vzela "božja dekla", preden je mogel obiskati svojo rodno Škofjo Loko, po kateri je tako hrepenel! Društvo pisateljev je ob smrti objavilo njegovo osmrtnico". Škofja Loka se mu je vendar oddolžila s stensko spominsko ploščo na rodni hiši, z naslovom častnega meščana, z dopravnim spomenikom v Aleji znamenitih Ločanov in v *Loških razgledih*.

Debeljak, navezan na Škofjo Loko, ponosen na svoje prispevke pri profesorskem cehu,

pri ustanovitvi muzeja, pri oživitvi pasijona, Debeljak, ki ni nikdar pozabil rodnega mesta ne rojakov...

V Argentini, če povzamem članek Zorka Simčiča v *Loških razgledih/56*, je nadaljeval svoje delo pesnika in pisatelja, a v kakšnih pogojih?! To delo je potekalo po vsakodnevnem potovanju z vlakom na delovno mesto in nazaj, po delu v tovarni cementa, dolgo v noč pod namizno lučko nad njegovimi risami, ki so listale, pisale, tudi pisma o bolečini izgnanstva, pa literarnokritičke in uredniške članke, ko je prevajal.

Ni le pisal, bil je tudi kulturni organizator, ne le to, z veličino duha je sebe, svoje in še druge ohranjal pri življenju, spodbujal je mlade in jim pomagal rasti in zoreti v slovenski skupnosti, tudi v stiku z drugimi narodi.

Kako zelo je vse to podobno Filipu Terčelju!

"Objavljal je tudi spomine na slovenske literate, daleč od virov, od knjižnic, daleč v času in daleč od doma, iz glave, iz spomina, iz izgnanstva", da se spet sklicujem na Zorko Simčiča. Tudi spomin na Filipa Terčelja, ki smo ga objavili v prejšnji številki tega tednika. Zato je tisto, kar je Debeljak napisal, pričevanje s strokovnim značajem. Srh me spreletava ob pisanju teh vrstic, ko ubujam v življenje te duhovne niti in se zavedam svoje poti v slutnji in odkrivanju teh vezi.

/ dalje prihodnjič
Marija Pegan

Kdo ve, zakaj so mi v neki družbi zastavili vprašanje: "Kaj je pri nas Slovincih, še zlasti v zamejstvu, s katoliškimi mediji?"

Vprašanje ni samo naše, ampak se z njim krepko spopadajo vsi, ki so kjersibodi že povezani z mediji - v tisku, na radiu, televiziji ali na spletu. Živimo v času pluralizma ali večkulturnosti, zato so tudi mediji večplastni, tudi pluralistični. Vsaj moralo bi biti tako, čeprav marsikje ni. V polpretekli dobi so zlasti v socialističnem taboru prevladovali mediji, ki so krojili enostranski pogled na svet in življenje. To vemo vsi, manj pa se zavedamo, da se v tem duhu žal tudi še danes vzgajajo tisti, ki šele bodo krojili medijski prostor nam Slovincem!

Meni je bližja beseda krščanski mediji kot katoliški, ker zveni manj "borbeno" in bolj evangeljsko. Danes zelo težko govorimo o katoliškem narodu, katoliški družbi, katoliški kulturi ... Poznamo cela področja, ki jih je

Sedma sila
Mediji

oblikoval ali jih še oblikuje materialistični pogled na svet, saj so vero v vsakdanjem življenju popolnoma opustili. V večkulturni družbi pa je glas krščanskih medijev za poslušalca, bralca ali gledalca vedno samo eden od glasov, s katerimi mu strežejo mediji. Zato ne smemo mimo pravice, ki pripada tudi nam kristjanom, da po medijih izražamo svoje mnenje. To je naša pravica in šele potem tudi dolžnost! Če bi to zavrgli ali zanemarili, bi zanemarili eno od bistev krščanstva. V sekulariziranem svetu imajo krščanski mediji prav zato mnogo večjo odgovornost, kot so jo imeli v okoljih, ki so bila svojčas manj sekularizirana.

Eno od zelo zanimivih vprašanj je tudi, kdo naj prisluhne katoliškimi medijem. Odgovor je sila preprost in jasen: Krščanskim medijem bo moral prisluhniti vsak, ne samo verni, ki na dogodke, o katerih poročajo mediji, ne gleda enostransko ne glede na svoj pogled na svet. Vsi, ki

krščanske medije ignorirajo ali zavračajo, si pač krojijo enostranski pogled na informiranje, kot tudi na lastno obzorje. Ne more

biti razgledan državljani, četudi mogoče ni veren, kdor krščanske medije prezira. Po drugi strani pa ni družbeno angažiranega kristjana, ki krščanske medije podcenjuje in jih ne spremlja. Tu ne mislim, da odobrava vse, kar ti mediji sporočajo. Do njih je kritično in pošteno objektivni! To

je pravo stališče kristjana, po drugi strani pa tudi kritičnega državljanja, ki ni rečeno, da mora biti veren. Prav ta stvar me izredno moti v slovenskem informiranju. Kako se nekateri mediji hitro obregnejo na krščanska dogajanja in jih blatijo. Takšen tako imenovani "rumeni način" poročanja o Cerki in veri je odraz zapisovalcev, ki so izšli iz raznih vzgojnih struj, pa tudi osebnih konfliktov, ki so jih doživeli v zvezi z vero in Cerkvijo.

Krščanski mediji so najprej v službi tistih, ki so verni, zato morajo stremeti po tem, da so objek-

tivni pa tudi primerno kritični do vsega, tudi do Cerkev, če v njej kaj ne gre tako, kot bi moralo iti. Ne smejo pa nikoli postaviti pod vprašaj osnovnih načel katoliške vere in morale. To velja še zlasti glede sila občutljivih, danes posplošenih pogledov na nedopustnost bioetike pa tudi splava.

In kaj je pri nas v zamejstvu s katoliškimi mediji? Imamo jih, saj jim lahko sledimo celo v več jeziki, kar niti ni slabo, postavlja pa se vprašanje, kdo jim prisluhne. Sam se pri pridigi velikokrat sprašujem: Koga sploh v cerkvi zanimajo moje besede? Jih poslušajo samo zato, ker so primorani, saj med pridigo ne morejo na "čikpavzo", bi se preveč izpostavili, ali zato, da bi si v spomin vtisnili Božje sporočilo, ki jim ga želim posredovati? Tako je tudi z mediji. Zelo pomembno vlogo igra medijska vzgoja, kateri namenimo vse pre malo pozornosti. Prav tako bi tudi morali večkrat opozarjati na določene odjaje in članke, vredne, da jih pre-

beremo, slišimo ali vidimo. V našem zamejstvu so takšni primeri kar pogosti. Seveda se pa pojavljajo tudi prispevki, ki velikokrat sporočilo, ki ga želijo povedati, ne povedo primerno, saj je tak način sporočanja že davno šel mimo. To pa je zopet novo vprašanje: Koliko tisti, ki danes medijsko sporoča, živi s časom? Je njegov medijski način sporočanja čas blizu ali ne. V teh dveh stavkih je skrita vsa medijska modrost. Seveda jo je mogoče najti tudi še drugje. Za nas na tej strani starega "konfina" bi bilo zelo koristno, da bi se tisti, ki se ukvarjajo z mediji, tega zavedali in vedno imeli pred očmi, za koga kaj sporočajo in kaj mu hočejo sporočiti. Sicer pa: "Ljudje vedno prisluhnemo, če začetimo zadaj tisto presežno razsežnost ali pristnost, odgrinjanje zavese v nam neznanu, ali zvedavo, v to, kar le slutimo, nekje v svoji globini, pa zato iščemo potrditev, pa tudi iz tega iščemo resničnost in pot naprej..."

Ambrož Kodolja

Prejeli smo

Pismo o tem, kdo je bila Magdalena Gornik

Dragi bralci teh strani, ki se prijazno pomudite tudi pri mojem večkrat grenkem, večkrat tudi prizadetem pisanju preizkušenega človeka, ki je globoko padel in se zato natančno zaveda, žal bolj kot človek, ki živi v rednih življenjskih razmerah, kam gre svet brez Boga... dragi bralci, dolžan sem vam pojasnilo.

Opozorili so me, da je slovenska mistikinja Magdalena Gornik bralcem malo znana osebnost in naj se potrudim ter nekaj povem o njej.

Rad ustrezem s tem zapisom, ki ga povzemam po njenem življenjepisu, ki ga lahko naročite v župnišču v Sodražici, iz knjižnice, ki ga je napisala Marija Kraljič. Magdalena Gornik se je rodila leta 1835 v Janežih, v župniji Go-

ra pri Sodražici, kjer je tudi pokopana pri župniški cerkvi Marije Snežne, ki stoji nad vasjo Petrinici. Rodila se je kot tretji izmed sedmih otrok in je bila do svojega dvanajstega leta povsem običajna deklica, nato pa se je zgodil prvi poseg Božje previdnosti v njeno življenje. Ko je delala na njivi, je doživela prvo srečanje z nenavadno kmečko ženo, ki jo je vprašala, komu bo darovala svoje delo in če kaj ljubi Jezusa. Magdalena, ki se je ravno takrat pripravljala na sprejem prvega svetega obhajila, ji je odgovorila, da bo darovala delo Jezusu in da On najbolje ve, ali ga ljubi. Nato se ji je ta žena predstavila kot Marija Jezusova mati in mati vseh ljudi ter da bi jo rada poučila, zakaj delati in komu delo darovati, ter da mora še močneje lju-

biti njenega Sina - Jezusa. Ob prejemu prvega svetega obhajila je Magdalena zaslišala Jezusov glas, ki jo je nagovoril. O vsem tem pa je molčala in še naprej napredovala v pobožnosti. Bila je pomlad leta 1847, a že v adventu istega leta je hudo zbolela in obležala, vendar je pogumno, brez tožbe prenašala hude bolečine. Bolezen se je tako poslabšala, da je po nekaj mesecih ohromela. Ob hudi bolečini je omedlela, in ko se je zavedela, je spet uzrla Mater Božjo, ki ji je napovedala, da bo še veliko trpela, a naj vse prenese potrpežljivo in naj daruje vse bolečine Bogu; pri tem naj misli na Jezusovo trpljenje. Prav tako ji je napovedala, da bo hrano za naprej prejimala od Boga in da lakote ter žeje ne bo več trpela. Magdalena je kmalu nato skoraj ozdravela, le hroma je ostala. Že v naslednjih dneh so se pričela Magdalena redna zamaknjenja in videnja, ki so trajala vse do smrti. Od 25. septembra 1848 do smrti ni zaužila več nobene zemeljske hrane, razen nekaj kapelj vo-

de. Njena hrana je bila zgolj sve-ta evharistija in nenavadna jed, ki jo je prejela v zamaknjenju. Nekaj dni pred adventom leta 1948 je prešla stigme.

V stanju zamaknjenja je Magdalena dosledno opominjala ljudi in jih vabila k pokori, spreobrnjenju in zadoščevanju za žalitve ter pomanjkljivo izkazovanje ljubezni do Boga. Govorila je tudi o božji kazni, če do spreobrnjenja ne bo prišlo.

Kot se vedno zgodi v takih primerih, so bile oblasti dokaj neverne. Tedanji ljubljanski škof Wolf se je preprčil o njeni nedolžnosti in pobožnosti ter da ni prevarantka, zato jo je odločno branil. Po sedmih letih se je zgodil pravi čudež, Magdalena je spet shodila. Leta 1867 jo je župnik Janez Kaplenek vzel z njej sestro Apolonijo in Marijo v župnišče na Faro pri Blokah. Tudi na Blokah je Magdalena doživljala zamaknjenja, videnja, še vedno ni zauživala hrane in nadaljevali so se tu-

di drugi mistični pojavi. Še vedno pa so jo obrekovali in preganjali, čeprav so se obenem mnogi uspešno zatekali k njej po duhovno pomoč in nasvete. Na Blokah so tri sestre živele vse do duhovnikovih smrti, leta 1893,

ko se je Magdalena s sestrama preselila nazaj na Goro pri Sodražici, in sicer v zaselek Petrin-

ci, kjer je živela vse do svoje smrti. Na prvo postno nedeljo, 23. februarja 1896, je med zamaknjenjem umrla. Vzrok smrti naj bi bila tuberkuloza. Tri dni kasneje so jo pokopali na gorniškem pokopališču, kjer še danes počiva. Toliko torej o Magdaleni Gornik, za katero sem prepričan, da je močna priprošnjica pri Bogu in h kateri se obračam za duhovno pomoč zase in slovenski narod.

Ko sem pisal te vrstice, me je pravzaprav spet zajel mukotrpen obup glede tega, kako smo se Slovenci v zadnjih desetletjih izpridili in se prodali denarju in užitku ter kako lahkomišlno zavračamo Kristusovo sporočilo. Kaj delajo naši škofje, kaj naši duhovniki?! Kaj? Naj obmolknem. Vsak zase naj se zamisli. Še je čas. Prisluhnimo Magdaleni Gornik in spokorimo se!

Vaš zvesti klicatelj
Pavle Bračko
Na god Petra Kanižija 2011

Zborovanje združenja katoliških časnika UCISI v Caserti

Zvesti človeku, resnici in Resnici tudi v prihodnje!

Minuli konec tedna, od 26. do 29. januarja je bil v Caserti na jugu Italije kongres Italijanskega združenja katoliških časnika

UCISI, kateri je sodelavec Miro Opelt pa se je udeležil srečanja katoliških časnika UCISI v Vidmu, kjer so se dogovorili za nadaljnje sodelovanje kot tudi

bivamo različni narodi. Kongres zveze UCISI v Caserti je bil volilne narave, saj so zbrani delagati po poglobljeni razpravi sicer potrdili dosedanje vodstvo,

Foto JMP

zveze UCISI, katerega se je iz naše dežele udeležila delegacija, ki so jo sestavljali Tiziana Melloni, Sandro Sgubin ter naš urednik Jurij Paljk. Prav kolegici Tiziana Melloni, ki je dolgoletna sodelavka tržaškega škofijskega tednika Vita Nuova, gre zahvala, da je pred časom ponovno organizirala srečanje zveze UCISI iz naše dežele, kolega in naš cen-

jeni sodelavec Miro Opelt pa se je udeležil srečanja katoliških časnika UCISI v Vidmu, kjer so se dogovorili za nadaljnje sodelovanje kot tudi

razprava sama pa je nakazala, da bo v prihodnje treba še veliko sprememb, današnje stanje namreč kaže, da je na jugu Italije neprimerno več članov zveze UCISI, kot pa jih je na severu države, kar seveda ne odraža stvarnega stanja v Italiji. V kratkem se bodo tudi časniki na deželni področju sestali in razmislili delovanje zveze UCISI

v naši deželi, pomembno pa je, da je v njej vedno in stalno prisotna slovenska komponenta. Sicer pa je potekalo srečanje katoliških časnika UCISI v Caserti pod naslovom Verodostojnost informiranja v Italiji: na poti do časnika kot javnega služnja. Takoj po zboru časnika, okrog 140 jih je bilo iz vse Italije, se je začel kongres in debata okrog spremembe statuta zveze UCISI. Prenovljen in bolj sodoben statut je bil sprejet v petek, medtem ko je bila v soboto na sporedu izjemno dobro obiskana okrogla miza na temo kongresa v sloviti palači Reggia v Caserti, na kateri so pregovorili Lucia Annunziata (RAI), Enrico Mentana (La 7), Franco Sidi (FNSI), Antonio Preziosi (RAI), Marco Tarquinio (Avvenire), Francesco Zanotti (FISC), Andrea Melodia, predsednik zveze UCISI, zaključke pa je po triurni živi debati podal v izjemno strnjem terpoglobljenem predavanju msgr. Mariano Crociata, ki je tajnik Italijanske škofijske konference.

Izjemno bister, razgledan in toplo človeški p. Francesco Occhetta, jezuit, bo tudi v prihodnje svetovalec zveze UCISI za cerkvene zadeve, z veseljem pa lahko povemo, da je bil izjemno vesel slovenske prisotnosti na kongresu v Caserti, saj je sicer in poznavalec vrste slovenskih jezuitov inb tudi naše stvarnosti.

Izjava Sveta katoliških laikov Slovenije

Zoper sovraštvo do katoličanov

V Svetu katoliških laikov Slovenije smo zgroženi nad izjavami Svetlane Makarovič, objavljenimi 6. januarja 2012 na spletnem portalu planetiol.net, v rubriki Intervju tedna z naslovom Nekateri stvari je treba sovražiti. Ni naključje, da je naslov intervjuja z znano slovensko pisateljico povzet ravno po najbolj zaskrbljujoči izjavi v omenjenem intervjuju: "So stvari, ki jih je treba sovražiti. Po mojem mnenju je katoliška Cerkev v Sloveniji nekaj, kar mora sovražiti. Jaz to čutim kot svojo državljansko dolžnost".

Svet katoliških laikov Slovenije kot civilnodružbena organizacija, ki predstavlja katoliške laike iz dobrodelnih, izobraževalnih, mladinskih, kulturnih, kontemplativnih in drugih katoliških or-

ganizacij in gibanj odločno obsoja omenjeno izjavo kot zavržno, primitivno in nedopustno, še posebej v kontekstu celotnega intervjuja.

Ključna vrednota svobodne in demokratične družbe, iz katere izhaja ustavni in pravni red Republike Slovenije, je poleg vrednote človekovega dostojanstva svoboda vesti in svoboda veroizpovedi. Slovenska Ustava individualno in kolektivno versko svobodo v 16. členu postavlja ob bok pravici do nedotakljivosti človekovega življenja in prepovedi mučenja. S tem je verski svobodi priznan poseben ustavni status. Hkrati Ustava kot protiustavno prepoveduje vsakršno spodbujanje k verski neenakopravnosti in vsakršno razpihovanje verskega sovraštva in nestr-

pnosti. Ne glede na verjetno zgolj naključno podobnost izjav slovenske pisateljice v intervjuju z navedbami v članku "Judje so krivi!", objavljenem 16. novembra 1941 v tedniku Das Reich, in sicer da je državljanska dolžnost vsakega Nemca, da podpira protijudovske ukrepe, smo v Svetu katoliških laikov Slovenije prepričani, da mora Republika Slovenija k preprečevanju javnega spodbujanja sovraštva, nasilja in nestrpnosti pristopiti skladno z načelom demokratične in pravne države ter načelom varstva človekovega dostojanstva, neselektivno, skladno z načelom enakosti.

Kazenski zakonik v 297. členu inkriminira javno spodbujanje in razpihovanje verskega sovraštva, razdora ali nestrpnosti, toliko bolj, če je omenjeno izvršeno z objavo v sredstvih javnega obveščanja. Od pristojnih državnih organov na podlagi ustavnega načela zaupanja v pravo utemeljeno pričakujemo, da bodo izvedli vse ustrezne postopke.

Ustavno sodišče je nedavno v odločbi U-I-109/10 z dne 26. 9. 2011 razločilo človekovo dostojanstvo kot izhodiščni temelj ustavnega in pravnega reda Republike Slovenije. Zgodovinski spomin in izkušnje nas učijo, da človekovo dostojanstvo v obdobju totalitarnih režimov na Slovenskem ni bilo spoštovano. Ustavno sodišče je že leta 1998 v odločbi Up-301/96 zapisalo, da je v zgodovinsko poslanstvo slovenske Ustave vgrajen njen temeljni cilj, preprečiti vsakršen poskus ponovne vzpostavitve totalitarnega sistema. Z zanižanjem individualne in kolektivne verske svobode, zanikanjem človekovega dostojanstva, od tu pa ni več daleč do vrnitve nedemokratskih časov. Zato poudarjamo, da je za zgraditev strpne, demokratične in svobodne družbe, ki bo dosledno uresničevala spoštovanje človekovega dostojanstva, potrebno prizadevanje slehernega posameznika. Tudi tistega, ki verjame, da nima dlake na jeziku.

Svet katoliških laikov Slovenije

Poročilo z ekumenskega srečanja v Lendavi Premagujmo medsebojne razlike!

V molitveni osmini za edinstvo kristjanov je v soboto, 21. januarja 2012, v Lendavi pod geslom *Kjer do brota je ljubezen, tam prebiva Bog* potekalo ekumensko srečanje. Dogodka sta se poleg številnih mladih udeležila škof msgr. dr. Peter Štumpf in evangeličanski škof mag. Geza Erniša. Skupna molitev je kristjane povezala. Ekumensko srečanje se je ob 19.00 začelo v evangeličanski cerkvi, kjer je potekal prvi del programa. Navzoče je pozdravila evangeličanska duhovnica iz Lendave Jana Kerčmar. Zbrane je nagovoril škof Erniša in poudaril pomen dela za medsebojno edinstvo. Nekdo iz sonca lahko naredi packo, kdo drug pa iz packe sonce. Poklicani smo, da smo luč, da svetimo drug drugemu in premagujemo medsebojne razlike in tudi to, kar nas ločuje.

Udeleženci so med prepevanjem taizejskih spevov in z lučkami v rokah poromali po ulicah Lendave do katoliške cerkve sv. Katarine, kjer se je po molitvi,

petju in nagovoru obeh škofov srečanje tudi sklenilo. Škof Štumpf je v nagovoru dve

Cerkvi, katoliško in evangeličansko, primerjal z dvema koncema vrvi, ki ju lahko povežemo. Naše skupno prizadevanje je kot pšenično zrno, ki pade v zemljo in umrje, a s tem na novo zaživi. To je podoba za nas: če ne živimo po veri in krstu, če ne sprejmemo Jezusovega križa, se vse konča brez sadov. Dodal je, da v ekumenski molitvi ugotavljamo, da je evangelij močno povezan z

bomo nekoč tudi vstali. Škofova želja je, da bi zbrane molitev utrdila v veri in jih pripeljala do končne zmage v Jezusu Kristusu. Škof Erniša je poudaril, da so vse krščanske Cerkve v preteklosti zajemale iz Božje besede in zakramentov ter da mora tako biti tudi danes. Vsak človek ima pravico do svoje osebne poti do Boga, vendar s predpostavko, da pot k Bogu za seboj nikoli ne sme puščati nesrečnih ljudi in nesrečnih obrazov. Le taka pot k Bogu je legitimna. Želja kristjanov, ki živijo v Lendavi, je, da bi njihova škofija vedno bolj postajala taizejska skupnost; to je skupnost, v kateri so dobrota srca, preprostost in medsebojno razumevanje v središču. Prav je, da si v vsakdanjem življenju za to prizadevamo tudi v ekumenskem duhu. Srečanje so pripravili sodelavci škofijskega odbora za mladinsko petje pod vodstvom Tomija Bušnovskega, škofijskega odbora za mladino pod vodstvom ljutomerskega kaplana Marjana Pučka in odbor za mladino evangeličanske Cerkve pod vodstvom evangeličanske duhovnice v Lendavi Jane Kerčmar Džuban.

Kratke

Msgr. Francesco Moraglia je novi beneški patriarh

Tik pred zaprtjem redakcije (v torek, 31. januarja) je prišla iz Vatikana vest, da je papež Benedikt XVI. imenoval za novega beneškega patriarha msgr. Francesco Moraglia, ki se je rodil leta 1953 v Genovi, v duhovnika je bil posvečen l. 1977, je pa tudi doktor teoloških ved. Dne 3. februarja 2008 je bil imenovan in posvečen v škofa v Genovi, od aprila 2010 je bil predsednik Sveta za komunikacije in kulturo pri Italijanski škofijski konferenci. Msgr. Moraglia je v Benetkah nasledil kardinala Angela Scola, ki je bil lansko leto imenovan za nadškofa v Milanu.

Doberdob / Koncert Podpeškega okteta

V božičnem času nas je obiskal Podpeški okteta in nam polepsal nedeljsko bogoslužje. Zahvala gre našemu g. župniku Ambrožu

Kodelji, ki že več let skrbi za to. Za nagrado so nam ob koncu maše in kratkega koncerta zapeli še svojo priljubljeno pesem Žabe. Upamo, da se bomo še kdaj srečali z njimi. / Marco Peric

Svetopisemski maraton v Strunjanu

V župniji Strunjan v škofiji Koper se je 1. januarja letos začelo jubilejno leto ob 500-letnici Marijinega prikazanja. V tem starodavnem duhovnem istrskem središču bo 14. avgusta 2012 minilo 500 let, od kar se je Marija prikazala dvema stražarjema vinogradov. Istega dne bo minilo 100 let od kronanja Marijine milostne podobe.

V jubilejnih letu je v župnijski cerkvi v Strunjanu v soboto, 28. januarja 2012, potekal svetopisemski maraton v obliki neprekinjenega branja Svetega pisma. Branje svetopisemskih besedil sta začela koprski pomožni škof Jurij Bizjak in protestantski pastor Izet Veladžić.

Dodatne informacije dobite pri strunjanskem župniku p. Niku Žvoklju OFM, tel. 05/678-20-05, e-naslov: niko.zvokelj@rkc.si.

Družinska pastoralna: družina in delo

Tretje izmed srečanj, ki jih v sezoni 2011-12 pripravlja družinska pastoralna goriške nadškofije, bo potekalo v soboto, 4. februarja, ob 16. uri v župnijski dvorani (oratorij) S. Michele. Tema, ki jo predlaga brošura Italijanske škofijske konference v pripravi na svetovni dan družine, ki bo potekal v Milanu med 30. majem in 3. junijem, je: Delo kot izziv in resurz družine. O njej bo govoril dr. Franco Codega iz Trsta. Vabljeni!

Ekumensko srečanje pri Sv. Trojici v Ljubljani

V molitveni osmini za edinstvo kristjanov v župnijski cerkvi Sv. Trojice v Ljubljani tradicionalno pripravijo srečanje predstavnikov različnih krščanskih Cerkva. Srečanje je letos potekalo 19. januarja v treh delih, in sicer v obliki evharističnega bogoslužja, ekumenskih pričevanj in molitve ter prijateljskega druženja. Organizator dogodka je domači župnik in dekan Dragan Adam, v zadnjih letih pa z ekumenskimi nagovori sodeluje tudi častni kanonik Anton Rojc. V karizmatičnem duhu svoj delež prispevajo tudi predstavniki gibanja fokolarov oz. Marijinega dela. Njegova zastopnika sta bila Mirjam Horzelenberg in Silvester Gaberšček. Pri programu so sodelovali pevci iz župnijskega pevskega zbora iz Trnovega v Ljubljani. Somaševanje duhovnikov je vodil ljubljanski nadškof metropolit Anton Stres, zbrane pa je nagovoril tajnik Slovenskega ekumenskega sveta Bogdan Dolenc. V ekumenskem duhu so o svojih izkušnjah na področju medsebojnih stikov spregovorili evangeličanski škof Geza Erniša, pravoslavni paroh protorej Peran Boškovič in nadškof Anton Stres. Ključno sporočilo je bilo, da je med kristjani različnih veroizpovedi veliko več vsebin, ki medsebojno gradijo in povezujejo, kot tistih, ki ločujejo, oddaljujejo ali razdvajajo.

Skupnost družin Sončnica: predavanja 2012

Skupnost družin Sončnica iz Gorice prireja v teh tednih niz predavanj, ki potekajo v Močnikovem domu v Gorici, v ul. San Giovanni, zraven cerkve sv. Ivana. Primerna so za starše, vzgojitelje, kulturne delavce in vse, ki jim je pri srcu poglobitev sodobnih tematik na področju komunikacije, verske vzgoje, odnosov v družini, zdrave prehrane, dela z otroki/mladostniki itd. V **četrtek, 9. februarja, ob 19.30:** Kristina Martelanc in Adam Seli, "POŠTENA KOMUNIKACIJA"; **sobota, 18. februarja, ob 19.30:** Emilija Pavlič, "KULINARIČNE DROBTINICE ZA ZDRAVO KUHO" (pred predavanjem bo ob 17.30 potekala kuharska delavnica, pri kateri lahko sodelujejo mladi nižjih in višjih srednjih šol).

Iz dnevnika goriškega nadškofa De Antonija

V četrtek, 2. februarja, bo msgr. Dino De Antoni ob 16. uri v goriški stolnici maševal ob 16. svetovnem dnevu posvečenega življenja. V soboto, 4. t. m., bo ob 16.45 pri sestrah (suore della Provvidenza) v ul. Vittorio Veneto 185 govoril ob 90. obletnici italijanske Katoliške akcije. V nedeljo, 5. februarja, bo ob 11. uri v Ločniku podelil zakrament sv. birme. V četrtek, 9. t. m., se bo zjutraj v Gračevo srečal z organizacijskim tajništvo in cerkvenega zbora Oglej 2; ob 17.30 bo v dvorani Fundacije Carigo v Gorici sodeloval pri okrogli mizi na temo Etika in ekonomski odnosi.

Kratke

Šesta pravljica urica v Feiglovi knjižnici

Po prazničnem decembrskem oddihu so se v goriško Feiglovo knjižnico vrnile Pravljične urice, pri katerih so otroci v jesenskih dneh odhajali v neizmerni svet domišljije v družbi pravljicarke Martine Šolc in njene muce Line – velike lutke. V pravljicah so bile glavne junakinje muce, seveda s čisto človeškimi značajskimi vrlinami in napakami.

Prva januarska urica, odeta v pravljico čarobnost, je bila v ponedeljek, 16. V mladinski sobi se je tokrat zbralo nekaj več kot deset otrok, morda so druge zadržale doma gripa ali pa kakšne sorodne zimske nadloge. Zbrane je prijazno pozdravila knjižničarka Breda Bertalanč. Mladi študent na ljubljanski AGRFT Anže Virant, ki so ga mali obiskovalci knjižnice že spoznali poleti v sklopu Knjižnice pod krošnjami, je otrokom s pomočjo plišastih igrač in z živim pripovedovanjem, pri katerem je vsakemu protagonistu dal drugačen glas, razpredel pravljico o fantičku Bobku in barčici ter njegovih prijateljih živalih. Leta je Bobek želel popeljati po jezeru z barčico, a ker jih je bilo preveč, je malo plovilo potonilo. S skupnimi močmi so napravili novo, večjo ladjico in z njo lahko mirno zapluli po jezeru, s težkim, velikim medvedom vred. Otroci so mirno poslušali pravljico pripoved o dobrosrčnem prijateljstvu in ob koncu jim je Anže pokazal, kako lahko napravijo barčico iz papirja.

Kot vselej je bila Pravljična urica lepa priložnost za izposajo čudovitih ilustriranih otroških knjig, ki jih ima Feiglova knjižnica ničkoliko na razpolago za radovedne male bralce. / IK

Lepo uspel koncert v Ronkah

V nedeljo, 29. januarja, sta ŽePZ iz Ronk in tamkajšnja slovenska skupnost v sodelovanju z župnijo sv. Lovrenca priredila mašo in koncert v spomin na duhovnika in nekdanjega ronškega kaplana Stanka Jericija, ki je odšel v večnost 26. januarja 2007. V spomin nanj, ki je dolga leta vodil dva goriška zbora, slovenskega MePZ Lojze Bratuž in italijanskega S. Ignazio, je v ronški cerkvi zapel župnijski zbor sv. Ignacija iz Gorice pod vodstvom Liviana Brumata, ki nadaljuje Jericijevo delo pri vodenju tega zborovskega sestava. Nekaj klavirskih skladb pokojnega glasbenika in profesorja Jericija je spretno izvajal mladi duhovnik, sedanjí župnik v Števerjanu in poznan organist Mirko Butkovič. Prireditev je želela biti hvaležen poklon ob peti obletnici smrti slovenskega skladatelja, zborovodja, pedagoga in duhovnika, ki se je ob dušnopastirskem delu - dolga leta je bil kaplan za slovenske vernike v cerkvi sv. Ignacija v Gorici - tako rad prepuščal glasbenemu ustvarjanju in seveda zborovodstvu. Ko je zapustil Ronke, kjer je vodil tamkajšnji zbor, je v začetku šestdesetih let prejšnjega stoletja prevzel vodstvo travniškega italijanskega zbora, ki ga je prej vodil prof. Mirko Filej. V tistih letih je postal še pevovodja goriškega MePZ Lojze Bratuž, ki ga je vodil do l. 1996. Profesor Jericijo je zboroma namenil kar veliko požrtvovalnega in vztrajnega dela, povrhu pa še celo vrsto skladb, ki jih je z zboroma tudi prvič izvedel. Poleg tega je tudi poučeval glasbeno vzgojo na učiteljski in na NSS Ivan Trinko v Gorici, kjer je uspešno vodil dijaški zbor in zanj napisal ali priredil marsikatero pesem. Vodil je tudi otroški zbor pri goriških uršulinkah. Predlanskim so v Kulturnem centru Lojze Bratuž v Gorici predstavili knjigo in zgoščenko o njegovem glasbenem opusu; sestavlja jo skoro 700 del, ki jih je Jericijo napisal med letoma 1976 in 2005. Dela so v raznih jezikih: v italijanski, furlanski, nemščini, prednjačita pa slovensčina in latinščina. Obsegajo simfonične skladbe, oratorije, maše, instrumentalne in komorne skladbe in tudi veliko zborovske literature. Prof. Jericijo nam je zapustil zelo bogat glasbeni opus, zaradi tega je eden izmed tistih osebnosti, na katere je Goriška lahko ponosna. Prav to je poudaril tudi Karlo Mučič, ki se je organistu in pevcom toplo zahvalil. Po maši so se pevci s kora pomaknili v prezbitarij, kjer so zapeli še nekaj skladb. / KM

Iskrivi smeh v Kulturnem centru Lojze Bratuž

Kot že vrsto let ponujata tudi letos Zveza slovenske katoliške prosvete in Kulturni center Lojze Bratuž ljubiteljske gledališke predstave pod geslom iskrivi smeh na ustih vseh. Prva bo v nedeljo, 5. februarja 2012, ob 17. uri, in sicer komedija Cvetje hvaležno odklanjamo v izvedbi dramskega odseka PD Štandrež, ki je premierno bila uprizorjena prejšnji konec tedna v Štandrežu. Druga bo v četrtek, 9. februarja, ob 20. uri, ko bo na sporedu nagrajevanje natečaja Mladi oder, ki ga že vrsto let razpisujeta Zveza slovenske katoliške prosvete in Slovenska prosveta iz Trsta ter je namenjen predvsem mladim igralcem. Pred nagrajevanjem bo nastopila Nižja srednja šola Ivan Trinko - III. B razred s predstavo Cesarjeva nova oblačila pod mentorstvom prof. Maje Brajkovič in v režiji Božidarja Tabaja. Dramska družina SKPD F. B. Sedej iz Števerjana bo v kratkem uprizorila novo igro, Limonada slovenica, avtorja Vinka Möderndorferja in režiji Franka Žerjaka. Premiera bo v soboto, 18. februarja 2012, v Števerjanu, ponovitev bo v nedeljo, 19. februarja. Komedijo bodo števerjanski igralci ponovili tudi v Kulturnem centru Lojze Bratuž v kasnejšem terminu.

V Kulturnem domu predstavitev knjige Vstala, Primorska, si v novem življenju

Na tradicionalnem srečanju z avtorji in v počastitev 70-letnice Osvobodilne fronte slovenskega naroda prireja Kulturni dom v Gorici v četrtek, 2. februarja 2012, ob 18. uri, predstavitev knjige Vstala, Primorska, si v novem življenju - O Primorski v letih 1945-1990. Knjigo je izdal Goriški muzej v sodelovanju z Območnim odborom ZB za vrednote NOB Nova Gorica, Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo, Svetom slovenskih organizacij in Raziskovalno postajo ZRC SAZU Nova Gorica v spomin in počastitev 70-letnice Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Knjigo bodo predstavili Štefan Cigoj, dr. Branko Marušič in Jože Šušmelj.

Pogovor / Walter Bandelj

Zakaj je nesmiselno skrčiti število krajevnih skupnosti

26. januarja so se predsedniki goriških krajevnih skupnosti za Štandrež Marjan Breščak, za Pevmo-Štmaver-Oslavje Lovrenc Persoglia, za Ločnik Giorgio Stabon, za Madonnino Roberto Franco in za Podgoro Walter Bandelj srečali na prefekturi v Trstu z vladnim podkomisarjem dr. Michelejem di Barijem.

Kot nam je povedal Bandelj, so se predsedniki omenjenih konzult iz goriškega predmestja in vasi, ki so v preteklosti bile občine, v mesecu decembru že srečali z goriško prefektinjo Mario Augusto Marrosu, o vsebini srečanja pa je bil seznanjen tudi vladni komisar v FJK in tržaški prefekt Alessandro Giacchetti. Predmet razprave je seveda bilo krčenje rajonskih svetov, vprašanje, ki mora čim prej najti rešitev in ki tvega povzročiti znatno škodo zlasti slovenskemu življu. "Predstavili smo naše probleme in podčrtali pravice, ki jih imamo na osnovi zakonov 38 iz leta 2001 in 482 iz leta 1999. Še zlasti pa zagotovilo, da se nivo zaščite ne sme nižati", je poudaril Bandelj. Goriška občinska uprava namerava - v skladu z državnim zakonom - skrčiti število rajonov od deset na štiri, "nesmiselno in paradoksalno pa je", je nadaljeval, "da se bodo na tak način zvišali stroški; zato že sedaj razmišljamo o tem, da bi

vložili priziv na Računsko sodišče". Bandelj je podkomisarju prejšnji teden obrazložil, da je zmotno primerjati Gorico s Trstom: v Gorici predsednik krajevnih skupnosti prejme mesečno 180 evrov, v Trstu 900. Po predvidevanjih naj bi se teh 180 evrov spremenilo v sejnino, ki bi veljala okrog 110 evrov, in to do polnoči...; enajst evrov sejnine za svetovalce pa bi postalo 43.

izvedel, da goriške krajevne skupnosti skrbijo za majhne in vsakdanje zadeve, kot so npr. žarnice javne razsvetljave, pločniki itd. "Mislil je, da imamo - kot v Trstu - v rajonskih svetih svoje matične urade in podobno; pri nas pa tega ni, gotovo pa je veliko prostovoljnega dela".

V ponedeljek, 30. januarja, so se predsedniki konzult srečali z načelniki svetniških skupin in

naj bi nastali nekakšni odbori oz. združenja, za nastanek vsakega od teh je dovolj 100 podpisov; "v Ločniku, kjer je okrog 4300 prebivalcev, bi torej lahko nastalo 43 odborov z enakimi nalogami, kot jih ima krajevna skupnost"! Predsedniki konzult se s predlogom seveda niso strinjali. Bandelj je ponovil, da ukinitve slovenskih rajonov pomeni grobo kršitev 21. člena

zaščitnega zakona 38/2001, zaradi česar bodo vložili priziv tudi na Deželno upravno sodišče. Še enkrat je povedal, da se predsedniki konzult rade volje odpovedujejo honorarju ("če je namen zakona res varčevanje"), da bi se le ohranilo sedanje stanje in ga npr. daruje krajevni šoli. Zdi se, da tudi ta argument ni prepričal župana in nekaterih načelnikov svetniških skupin. Na koncu je Bandelj pozval žu-

L. Persoglia, W. Bandelj, R. Franco, M. Breščak in G. Stabon

"Di Bari je pokazal, da kar dobro pozna problem, saj je imel s sabo dokumentacijo goriške prefektore, Slovenske skupnosti in deželne funkcionarke Annamarije Pecile. Sam je povedal, da bo o srečanju pisno poročal uradu za ustavne zadeve ministrskega sveta in pa deželni upravi". Bil pa je presenečen, ko je

županom. Še enkrat so razpravljali o dokumentu goriškega podžupana Fabia Gentileja, po katerem bi štiri rajone razporedili takole: Ločnik-Madonnina, Štandrež-Sv. Ana-Podturn (San Rocco)-Rojce (Campagnuzza), mestno središče, Pevma-Štmaver-Oslavje-Sv. Gora-Placuta-Strašče-Podgora. V teh rajonih

pana, "če so mu rajoni res pri srcu in ima njegova uprava politično voljo", naj na deželo vložijo zahtevo po ohranitvi vsaj šestih rajonov, da trije slovenski ostanejo samostojni. V tem mesecu bo namreč Tondova uprava sklepala o t. i. dopolnjevalnem zakonu, "le prav malo časa še imamo". / DD

Federico Portelli na Travniku št. 25

Obisk pokrajinskega odbornika

Goriški pokrajinski odbornik za kulturo Federico Portelli je v petek, 27. januarja zjutraj, obiskal sedež goriških ustanov na Travniku št. 25.

V spremstvu predsednika krajevnih skupnosti Podgora Walterja Bandlja se je najprej ustavil v Katoliški knjigarni, kjer je pravkar potekalo Pripovedovanje pravljic v organizaciji Večstopenjske šole s sloven-

skim učnim jezikom v Gorici, Mladinskega doma in Katoliškega tiskovnega društva. Nato se je v prvem nadstropju srečal z upravnim osebjem Zadruga Goriška Mohorjeva (na sliki); predsednik Damjan Paulin je gostu orisal delovanje zadruge, ki izdaja tednik Novi glas, otroško revijo Pastirček in knjige Goriške Mohorjeve družbe. V galer-

iji Ars si je Portelli z zanimanjem ogledal razstavo umetniških del Fabia Gonnellija in Micheleja Petruza, nakar se je v drugem nadstropju srečal še

s člani uredništva našega tednika. Presenečen je bil nad razvejenim in živahnim delovanjem slovenske kulturne stvarnosti v mestnem središču.

Ob 150. obletnici združitve Italije V državnem seznamu tudi slovenski zbori

Italijansko združenje deželnih društev (Feniarco), ki združuje v svoji sredini pevske zore in skupine, si je lansko leto ob 150. obletnici združitve Italije zamislilo poseben seznam zborov, ki gojijo ljudsko pesem. Vabilu k sodelovanju pri pobudi, ki je bila speljana pod pokroviteljstvom Ministrstva za kulturo, se je odzvalo preko 2000 občin. Med temi je tudi Občina Gorica, ki je predlog posredovala vsem društvom, ki se v mestu ukvarjajo z ljudsko pesmijo. Med te sodijo tudi mešani pevski zbori Lojze Bratuž, Štandrež in Podgora ter moški pevski zbor Mirko Filej. V samem razpisu priznanja je bilo izrecno navedeno, da so k prijavi pov-

ableni zbori, ki gojijo ljudsko pesem v vseh jezikovnih in narečnih oblikah.

Vsi štirje goriški zborovski sestavi so bili sprejeti v seznam in vabljeni na slovesnost, ki jo je združuje Feniarco priredilo v sodelovanju z Deželno Furlanijo Julijsko krajino že ob izteku preteklega leta. Na slovesnosti v deželnem avditoriju v Vidmu so odgovorni podrobno orisali vrsto pobud, ki so nastale v prid zborovske ljudske glasbe. Med te sodita npr. priprava zakonskega osnutka o ljudski pesmi in dogovor o sodelovanju z glasbenimi konservatoriji, na podlagi katerega bodo ti lahko izdajali potrdila o zborovskem udeleževanju. Županom občin

so ob prisotnosti predsednikov zborov izročili listino o vpisu v državni seznam, ki ga hranijo na Ministrstvu za kulturo.

Poleg omenjene proslave je v sredo, 25. januarja 2012, potekala na goriški občini še ena krajša slovesnost, na kateri sta vpisane zbere želela posebej sprejeti župan Romoli in pristojni odbornik Devetag, ki sta se zahvalila društvom za trud in delo,

ki ga opravljajo, saj skupine s svojimi nastopi vsakič predstavljajo tudi samo mesto oz. občino. Prisotnost naših slovenskih zborov je bila tudi ob tej priložnosti pomembna in dragocena, saj v mestu prepogosto radi "pozabljajo" na dvojezičnost in sploh na slovensko prisotnost. Prav tako je prav, da so naša imena uradno navedena v rimskih arhivih. Zgodovina se namreč piše tudi tako.

Goriški vrtljak / Abonma Veliki in mali polžek

Čarobnost Vzhoda in bujna domišljija posebnega fantiča

Priljubljena gledališka sezona za otroke, ki jo z dvema različnima abonmajema pod naslovom Goriški vrtljak letos že 15. leto prireja Kulturni center Lojze Bratuž ob strokovni pomoči Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica in ob sodelovanju goriškega in doberdobskega ravnateljstva večstopenjskih šol, se je v decembrskem prazničnem času umaknila, da bi dala prednost božičnicam in raznim drugim prireditvam, ki se v tem času kar kopičijo. Goriški vrtljak je svoje gledališko kolesje radostno spet pognal v novem letu 2012. Januarja je ponudil predstavi, kot zmeraj z dvema ponovitvama, za osnovnošolske otroke in za malčke iz vrtcev ter prvošolčke, ki se po brezskrbnih letih vrtca resneje soočajo z učno snovjo. Tokrat se je na Goriškem vrtljaku najprej veselo zasukala predstava, namenjena večjim osnovnošolcem. V goste je prišel Mini teater iz Ljubljane, ki sta ga l. 1999 osnovala Robert Waltl in

Ivica Buljan, da bi v njem "okrepila ustvarjanje v postdramskem teatru in gledališču za mlado občinstvo", kot je napisano na spletni strani tega teatra. Waltl pravi, da je želel "svobodno kreativno gledališče" in da je z njim hotel "spojiti ljubezen do lutkov-

na različnih odrih v Ljubljani, kjer domuje na Križevniški ulici, drugod po Sloveniji, v "zamejstvu" in v tujini. Pri nas je že kar nekajkrat navdušil malo publiko. V ponedeljek, 16. januarja, se je abonentom Velikega polžka predstavil z režijsko zelo domiselno predstavo Ali baba ali štirideset razbojnikov, ki harmonično spaja igrani del z igralci in igro z lutko. V režiji Irine Jurjeve so v različnih vlogah in z vodenjem ročnih lutk Vesna Vončina, Romeo Grebenšek, Anže Zevnik in domišljisko izvirni minimalistični, a učinkoviti scenski podobi, kjer so prevladovala mehke blazine in blazinice ter za različne namene uporabne viseče "palice", ustvarili pravo orientalsko ozračje, prekrito s tančico skrivnosti. Vzhodnjaška čarobnost je dražljivo pronicala iz celotne predstave, v kateri je seveda glavni junak Ali, ki se zavzema za reveže, kaznuje pohlepne in razkrinkuje zločne razbojniške tolpe. Njegova ve-

didaktično ponudbo Večstopenjske šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici in ga izvaja, kot že rečeno, vrtec Pikapolonica iz Pevme v sodelovanju z Mladinskim domom in s Katoliškim tiskovnim društvom, KTD, podpredsednik katerega, Janez Terpin, je sprejel male goste. Ti so doživeli še obisk odbornika za kulturo na goriški pokrajini Federica Portellija in predsednika

likodušnost je otipljiva. Za oko prijetna in fantazijsko bogata predstava nevsiljivo deli poučne drobce, ki jih otroci zlahka zaznajo. Naši solarji so se z zanimanjem vživeli v njeno vsebino in se vanjo na namig igralcev tudi radoživo vpletali. Mali polžki pa so predstavo, primerno njihovim letom, doživeli v torek, 17. januarja 2012. Na velikem odru KCLB so se pred njihovimi zvedavimi očmi dogajale "čudne" stvari, katerih "povzročitelj" je bil poseben fantič, Antonton, ki si ga je v pesniški obliki zamislil Grigor Vitez. V Antontonovi bujni domišljiji se vse narobe suče. Njegov svet je nekakšen narobe svet, v katerem uči rdečo ribico, Ivana, peti, na travniku pase svoje kolo, Pavleta, sadi jajca in jih s šivanko zašije, če se razbije lupinica ... Mali posebnež naj bi v otrocih vzbujal čut za strpnost in sprejemanje drugačnosti in spoštovanje vsakogar. V produkciji Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica in režiji Tijane Zinajčič se je v vlogi protagonistice, navihanega posebneža Antontona v roza-oranžnem kombinezonu (ali pižami?), v živorumenih škornjih, z budilko za pasom in štrlečimi lasmi, igrivo znašel igralec Peter Harl, ki je spretno in razgibano z uporabo nešteti rekvizitov simpatično prikazal Antontonove izmišljotine. Njegovo izvajanje so malčki iz vrtcev in prvošolci lepo spremljali, saj so jih učiteljice dobro pripravile na predstavo, seveda z branjem in razlago Vitezove pesmice; ta vsebuje vse fantičeve "vragolije", ki so jih videli na odru, ob rockovski uglašeni glasbi skupine Čao. IK

Obvestila

Na deželnem kongresu SSK v Devinu dne 27.1.2012 je nekdo pomotoma odnesel črn moški plašč velike mere. Ostal mi je lep plašč, a zelo premajhen. Če se je kdo tega zavedel, ga vabim, naj sporoči na tel. 340 1851200 za zamenjavo.

Slovenska kulturno-gospodarska zveza v včlanjenimi organizacijami vlijudno vabi na Mlado Prešernovo proslavo, ki bo v petek, 3. februarja 2012, ob 20. uri, v Kulturnem domu v Gorici. Namenjena je predvsem višješolcem in univerzitetnim študentom. Najprej bo na vrsti koncert Mladinskega simfoničnega orkestra iz Novega mesta, v katerem nastopa približno 100 mladih glasbenikov od 14. do 25. leta starosti. Po koncertu bo v spodnjih prostorih Kulturnega doma zabava z DJ Filipom. Vstop prost! Dijaki in študenti se lahko do zasedbe prostih mest prijavijo na elektronskem naslovu: mladapresernovaproslava@gmail.com. Vstop na prireditev je možen le do 20. ure.

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 11. februarja, ogled značilnih zgodovinskih krajev v okolici Gorice. Odhod ob 9. uri iz Pevme pri Remudi, od koder bodo udeleženci z avti šli z vodičem do cerkve in pokopališča ter nadaljevali pot do kostnice in Štmavra. Informacije in prijave po tel. 0481 530661 ali 3490562766 (Gabrijela V.).

Društvo slovenskih upokojencev za Goriško prireja v soboto, 18. februarja, tradicionalno valentinovanje v restavraciji Primula pri Solkanu blizu nekdanje vzpenjače. Začetek ob 18. uri. Vpisujejo na tel. št. 0481 882183 (Dragica V.), 0481 20801 (Sonja K.), 3471042156 (Rozina F.), 0481 21361 (Ema B.). Na račun 20 evrov.

Župnija sv. Andreja apostola - Štandrež toplo vabi na Marijansko procesijo z lučkami v nedeljo, 12. februarja 2012, ob 19. uri.

Potovanje na Sicilijo z Novim glasom. Vabimo na sedemdnevno potovanje na Sicilijo od 20. do vključno 26. aprila 2012. Potovanje bo z letalom, ogled Sicilije pa z avtobusom. Udobni avtobus bo udeležence peljal iz Trsta in Gorice do Benetk, kjer bo vkrcaje na letalo. Pristali bomo v Siracusi. Vrnili se bomo iz Palerma z letalom v Benetke, nato v Gorico in Trst. Vpisovanje bo do konca februarja na sedežih Novega glasa v Gorici in

Trstu. Na razpolago je celoten program, kjer so navedena mesta in znamenitosti, ki jih bomo obiskali. Vsekakor z vpisom pohitite čim prej. Srečno potovanje.

Nudim čiščenje, likanje ali pomoč in družbo starejši gospe. Sem mlajša gospa z izkušnjami pri takem delu. Kličite na tel. 00386 70777512.

Nudim varstvo otrok na svojem domu, lokacija Miren. Starost: 0 mesecev - 5 let. Več informacij: 00386 40 700111.

Prodajam stanovanje 80 kvadratnih metrov v Gorici, ul. Fanti št. 7. Za informacije 0481/531000.

Darovi

Za Novi glas: Dora Uršič 25 evrov.

Ob nabirki za katoliški tisk, za Novi glas: župnija Šempolaj 140 in župnija Zgonik 105 evrov.

Za misijonarja Danila Lisjaka: Antonija Devetak 55 evrov.

Sožalje

Ob izgubi drage mame Bogdana Vovk izražajo Branki iskreno sožalje gospe, ki obiskujejo prostitevno telovadbo v Domu Franc Močnik v Gorici, in njihova vadiateljica prof. Maja Leban.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje (od 3.2.2012 do 8.2.2012)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino 95.7, 99.5 Mhz; za spodnjo dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, **razen ob sobotah**, od 21.30 do 22.30. Ob nedeljah od 14.30 do 15.30. Spored:

Petek, 3. februarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.)

Nedelja, 5. februarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v benečanskem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 6. februarja (v studiu Andrej Baucon): Narodnozabavna, zabavna in zborovska glasba - Novice iz naših krajev - Iz krščanskega sveta - Obvestila.

Torek, 7. februarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 8. februarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Prijat'le bom vabil, še sam ga bom pil II. del - Izbor melodij.

VRTEC PEVMA Vzgojno-didaktični projekt

Pravljica srečanja v Katoliški knjigarni

Veselo otroško čebljanje se je v petek, 27. januarja 2012, slišalo v prostorih Katoliške knjigarne na goriškem Travniku. Triindvajset malčkov - dva sta bila odsotna - iz vrtca Pikapolonica iz Pevme je v spremstvu učiteljice Alessandre Posilipo in Katje Bandelli prišlo na obisk, da bi prisluhnili pravljici govoric v družbi dobro poznane pravljicarke Martine Šolc, ki jo je tudi tokrat spremljala njena zvesta prijateljica mača Lina-velika lutka zvedavih oči. Otroci so posedli na divan, nekateri pa kar na tla in radovedno pričakovali, kaj jim bo Šolčeva povedala. Po pozdravih in ugotovitvi, kje sploh so, so preleteli pravila dobrega poslušanja, ki so jih seveda med pripovedovanjem tudi pridno upoštevali. Nato so pozorno spremljali pravljico pripoved o metuljčku, ki je komaj zlezl iz bube, a je bil zelo žalosten, ker ni imel imena. Po nasvetu bolhe Betty je šel na cvetoči travnik in tam na ves glas klical mamico. Takoj je

priletela k njemu, ga objela in mu rekla, da je njen zlati Matiček, ki ga je čakala celo dolgo zimo. Metuljček je bil neizmerno srečen. Otroci so navdušeno pomagali klicati metuljkovo mamico, pa tudi spretno posnemali brenčanje čebel. Ko so se malce razgledali po razstavljenih otroških knjigah na policah, jim je Šolčeva povedala še pravljico o pikapolonici Pikapolonki, ki je bila lepa in dobra, a jo je zanikrta, stara čarovnica zapeljala v grdo in nagajivo, ker je po pomoti mala žuželka pristala na njenem kljukastem nosu. Lepa, ljubezniva vila je vse poravnala. Otroci so z zanimanjem poslušali obe pripovedi in ob koncu še sami kaj pristavili, tudi to, katere knjizice imajo doma in katere bi si želeli imeti. Ko je bilo pravljic konec, jim je Šolčeva razdelila raznobarvne lepence, iz katerih so po lastnih domišljijah vzgibih napravili in pobarvali metuljčka. Tri pravljica srečanja v Katoliški knjigarni spadajo v vzgojno - di-

daktični projekt, ki sta si ga zamislili učiteljice Alessandra Posilipo in Katja Bandelli v sklopu predšolskega branja in bralne kulture. Ta vzgojni načrt po vrtcih izvajajo že več let in spada k predšolski bralni znački. Otroci izberejo v vrtcu knjizice, jih ne-sejo domov, preberejo s starši in o vsebini poročajo vrstnikom v vrtcu. To se je izkazalo kot zelo pozitivno za otrokovo pridobi-

didaktično ponudbo Večstopenjske šole s slovenskim učnim jezikom v Gorici in ga izvaja, kot že rečeno, vrtec Pikapolonica iz Pevme v sodelovanju z Mladinskim domom in s Katoliškim tiskovnim društvom, KTD, podpredsednik katerega, Janez Terpin, je sprejel male goste. Ti so doživeli še obisk odbornika za kulturo na goriški pokrajini Federica Portellija in predsednika

vanje besednega zaklada, sproščenosti v nastopanju in samozavesti. Poleg te že utečene prakse sta si letos omenjeni učiteljici omislili še ta tri srečanja v knjigarni, ki je pač idealen prostor za vzbujanje otroške radovednosti na knjižne vsebine. Načrt spada v

SSO za Goriško Walterja Bandlja. Cicibani iz pevmskega vrtca se bodo spet pripeljali v Katoliško knjigarno na srečanje s pravljico 15. februarja 2012, na katerem bo tudi občinska odbornica Silvana Romano. IK

Sv. Valentin vabi v Štmaver

Mamljiv vonj se bo kmalu vil iz prav vsake štmavrske hiše. Žene bodo doma pripravljale štmavrske štruklje, specialiteto vasi, ki jo mora vsak obiskovalec poskusiti. Gostje jih bodo lahko brez težav našli na prazniku sv. Valentina, ki spet vabi medse vse prijatelje vasi izpod vnožja Sabotina. Praznik bo letos potekal le v soboto, 11., in nedeljo, 12. februarja, tako kot se je to dogajalo pred leti. V soboto bo ob 20.30 na sporedu kulturni program. Za lepo pesem bosta poskrbela MePZ F. B. Sedej iz Števerjana pod vodstvom Aleksandre Pertot in MoPZ Štmaver pod vodstvom Nadje Kovic. Osrednji del večera bo odprtje razstave. Tokrat se bo predstavila mlada fotografinja Asha Past. Razstava nosi naslov Notranje kraljestvo. Gre za več serij fotografij, posnetih z različnimi tehnikami. Asha, ki je sicer doma iz Gorice, živi in ustvarja v Ljubljani, kjer obiskuje tudi drugi letnik Akademije za likovno umetnost in oblikovanje. V nedeljo bo praznično vzdušje trajalo kar cel dan. Odprtje kioskov bo ob 10.00, ob 11.00 bo v domači cerkvi praznična sv. maša, po kateri so vsi vabljeni na družabnost v prostore Kulturnega društva Sabotina, v okraju Znarišče oz. v nekdanji osnovni šoli.

SKRD JADRO, SKRŠD Trzič, ZDRUŽENJE STARŠEV OŠ in OV ROMJAN

vabijo na večer slovenske kulture

KJER SE GLASBA PREPLETA

slavnostni govornik **Jamej Verbič**, župan občine Postojna

nastopajo:

Pihalni orkester BREG
Pihalni orkester DIVAČA
Postojnska godba 1808

v sklopu 18. revije **KRAŠKIH PIHALNIH GODB**

sobota, 4. februarja 2012, ob 20. uri
Mestno gledališče v Trziču

pokrovitelj: Občine Trzič, ZSKD in Javni sklad RS za kulturne dejavnosti

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

- Nedelja, 5. februarja 2012, ob 17. uri
Norman Barrash - Carroll Moore
CVETJE HVALEŽNO ODKLANJAMO
REŽIJA JOŽE HROVAT
Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež

- Četrtek, 9. februarja 2012, ob 20. uri
Natečaj Mladi oder - nagrajevanje
nastopa nižja srednja šola
Ivan Trinko - III. B razred
s predstavo
CESARJEVA OBLAČILA
besedilo skupinsko delo
REŽIJA BOŽIDAR TABAJ

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Negotova usoda Slovenskega znanstvenega inštituta na Dunaju Bo morala pestra dejavnost zamreti?

Kaj se dogaja s Slovenskim znanstvenim inštitutom na Dunaju? Prvi dve prireditvi, ki so ju v inštitutu načrtovali kot uvod v pestro slovensko – avstrijsko povezovalno dogajanje v letu 2012, so odpovedali zaradi nejasnih razlogov. Bajje je bil odločen vzrok za to pomanjkanje finančnih sredstev, saj slovenska država Slovenskemu znanstvenemu inštitutu že od srede leta 2011 ne podeljuje finančne pomoči in je ta

Niko Grafenauer

v zadnjih mesecih lahko deloval samo še zaradi čistega idealizma sodelujočih. Brez prave finančne pa tudi moralne podpore je inštitut začel pešati, čeprav je v času svojega dosedanjega obstoja med letoma 2000 in 2011 tudi v širši javnosti zapustil vidne sledi. V dunajski ustanovi, ki je pomembna za informiranje tuje javnosti o dogajanju v slovenski znanosti in kulturi, se je v tem času zvrstilo 350 znanstvenih predavanj. Poleg različnih glasbenih nastopov, simpozijev in diskusijskih večerov so pripravili tudi 56 umetniških razstav in številne literarne večere s pomembnimi avtoricami in avtorji od Draga Jančarja do Nika Grafenauerja in drugih. Poleg tega poteka tu dopolnilni pouk slovenskega jezika, ki ga je v lanskem letu obiskovalo 36 otrok in 10 odraslih oseb. Bo zdaj vse to mo-

ralo zamreti?

Dolgoletnemu in za informiranje tuje javnosti o slovenskih znanstvenih in umetniških dosežkih zelo zaslužnemu ravnatelju dunajskega Slovenskega znanstvenega inštituta dr. Vincentu Rajšpu je upravni odbor Slovenskega znanstvenega inštituta pod vodstvom prorektorice univerze v Mariboru Karine Stane – Kleinschek na seji v Ljubljani 5. januarja 2012 odpovedal službo. Poleg zastopnikov Univerze v

Mariboru so v tem upravnem odboru tudi predstavniki univerz v Ljubljani, Kopru in Novi Gorici ter zastopniki slovenskega ministrstva za visokošolstvo, znanost in tehnologijo, Slovenske akademije znanosti in umetnosti in raziskovalnega centra pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Dolgoletna tajnica Slovenskega znanstvenega inštituta, koroška Slovenka Milka Hudobnik, od 13. januarja ni več v službi na inštitutu, ker že več mesecev ni dobila plače in jo bo morala očitno izterjati s pomočjo avstrijske delavske zbornice. Glavni vzrok za odpoved službe ravnatelju dr. Rajšpu naj bi bil, kot poroča celovški slovenski

tednik Novice, v dejstvu, da ravnatelj Rajšp baje ni predložil sanacijskega koncepta za ureditev finančnih razmer v ustanovi. Za novega vodjo inštituta v funkciji vršilca dolžnosti je upravni odbor določil Mladena Kraljiča z Univerze v Mariboru. Nihče ne ve, kakšna bo usoda slovenskega inštituta v letu 2012. Samo najemnina za prostore v zgodovinsko častitljivi več sto let stari slovenski Knaflevi hiši v prvem dunajskem okraju znaša letno 70.000 evrov, inštitut pa je nazadnje prejel le še letno podporo v višini 100.000 evrov. Poleg težav v Slovenskem znanstvenem inštitutu je v zadnjem času zelo ohromljeno tudi delovanje Slovenskega kulturnega centra Korotan na Dunaju. Kot je znano, je zaradi finančnih težav njegova nekdanja lastnica celovška Mohorjeva družba Korotan prodala Republikli Slove-

Drago Jančar

niji, ta pa upravlja oziroma uporablja nekdanje razgibano ustanovo zelo pragmatično predvsem kot študentski dom in hotel. Zaradi pomanjkanja finančnih sredstev je nekdanje kulturno

P. Ivan Tomazič

delovanje v Korotanu zelo zamrlo. Zadnji vidni kulturni glas iz Korotana je bil po daljšem premoru božično – novoletna razstava ljubljanskega likovnega umetnika Bojana Kunavarja, ki je postavil na ogled niz svojih ponotrzanjenih kiparskih upodobitev avstrijskega skladatelja Gustava Mahlerja.

Ob prodaji Korotana Republikli Sloveniji je prišlo prav tako kot sedaj ob zapletih s Slovenskim znanstvenim inštitutom na Dunaju do različnih intrig. Pobudnika za zgraditev dunajskega Korotana in njegovega dolgoletnega rektorja patra Ivana Tomaziča so brez pravega priznanja za njegove zasluge prestavili na stranski tir in se je v visoki starosti umaknil z Dunaja v Slovenijo. Isto se očitno dogaja zdaj z dosedanjim ravnateljem Slovenskega znanstvenega inštituta dr. Vincencem Rajšpom, ki je tako rekoč v hitrem postopku brez zahvale za dolgoletna prizadevanja čez noč izgubil službo.

Lev Detela

se izogniti Kosovelovemu konstruktivizmu, saj je bil "eden največjih konstruktivističnih pesnikov v Evropi, in to je treba tudi pokazati", je povedal Vrečko. Kot je še dejal, je Kosovel živel "silno intenzivno življenje", spremljal in uvidel takratna dogajanja na področjih od politike do umetnosti. Bil je intelektualc, ki je za seboj potegnul vso generacijo, še vedno pa ostajajo zanimive njegove nezabeležene stvari. Kot je poudaril Vrečko, je Kosovel sledil modernim in modernističnim gibanjem ter jih hkrati zavračal, "stopal preko mostu nihilizma" in se izvorno opredelil do odnosa med človekom, naravo in tehniko.

Dramaturg Goran Schmidt je napisal monografijo o Dominiku Smoletu. Kot je dejal, v njej obravnava Smoletovo delo, osebnost, "generacijo 57", kritike in interpretre, zanimali pa sta tudi vprašanje moralnosti ter Smoletova vloga pri postavljanju temeljev današnjega Slovenskega mladinskega gledališča. Pri tem je bilo odločilno, da je zaupal ustvarjalcem, jih spodbujal k nekonvencionalnosti, med njimi tudi Dušana Jovanovića. Kot je dejal, zaradi Smoletove vpetosti v politično dogajanje pričujoče delo dobro pojasnjuje takratni čas. Knjigi je priloženo slikovno gradivo in nekaj prvič natisnjenih fotografij.

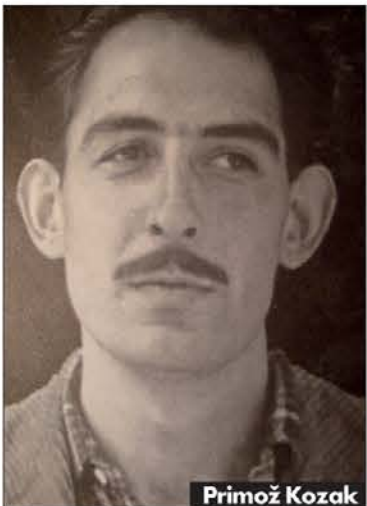
Slovenska akademija znanosti in umetnosti

Dve novosti v zbirki Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev

Na Slovenski akademiji znanosti in umetnosti so predstavili dve novosti iz zbirke Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. To sta druga knjiga Primoža Kozaka in prva knjiga Vladimirja Truhlarja. Na mestu glavnega urednika je akademika Franceta Bernika nasledil Matija Ogrin. Izšli sta še študiji o Srečku Kosovelu in Dominiku Smoletu. Po Ogrinovih besedah nadaljuje zbirka uredniški načrt, ki ga je zastavil Bernik. To pomeni, da razišče avtorjevo delo, "zasidrano, sprejeto ali zavrnjeno v literarni javnosti", ga opremi s historičnimi opombami, referencami, različnimi recepcijami in ga postavi v kontekst. Kot je dejal, je pričujoči letnik 2011 nastajal v dogovoru z Bernikom.

Drugo knjigo zbranih del Primoža Kozaka je uredil Dušan Voglar. Knjiga prinaša Kozakove dramske spise in osnutke, med drugim dramo Dialogi iz 50. let minulega stoletja. Poskuša orisati splošne značilnosti njegove dramatik in poimovanja gledališča kot "idejne tribune", ki med drugim soočajo eksistencializem in av-

todestrukcijo humanizma. Kot je dejal Voglar, je za Kozaka značilna idejna in moralna angažiranost, ki se je izražala v gledališki skupini Oder 57. Prvo knjigo zbranih del teologa in filozofa Vladimirja Truhlarja je uredil France Pibernik. Truhlar sodi med začetnike pesniškega modernizma med slovenskimi izseljenci s "posebno umeščenostjo med dom in svet", je povedal Ogrin. Kot pesnik se je prebudil na pobudo Zorka Simčiča šele v povojnih letih, je pojasnil Pibernik. Truhlar je bil več kot dve desetletji profesor na

Primož Kozak

Srečko Kosovel

vim delom, v katerih pogosto odmeva biblijska tematika, pristopijo mladi teologi. Profesor Janez Vrečko je napisal monografijo o Srečku Kosovelu, ki je, kot je dejal, nastalo na Bernikovo pobudo in spodbudo. Kot je dejal Vrečko, je večletno raziskovanje pokazalo, da o Kosovelu pravzaprav vemo zelo malo. Ne moremo

Finžgarjev dom na Opčinah

Dr. Bogdan Žorž navdušil poslušalce s koristnimi nasveti

Celoletna pobuda serije srečanj na temo vzgoje v družini in družbi v Finžgarjevem domu na Opčinah se uspešno nadaljuje. Psiholog in psihoterapevt dr. Bogdan Žorž je tokrat s svojo strokovno toplino napolnil dvorano, ukvarjal se je s perečo problematiko razvajenosti. Ali je morda prav ta glavni krivec navidezne množnje psiholoških problemov med mladimi? Lahko poimenujemo razvajenost za rak sodobne vzgoje?

Da, pravi Žorž že v svoji istoimenski uspešnici iz leta 2002, svoj pogled na celovitost pojava pa je občuteno in neposredno predstavil tudi na Opčinah. V zamejskem prostoru se priznani slovenski psihoterapevt sicer počuti doma, ne pa v tujini. V Gorici redno sodeluje z društvom Sonček in z Mladinskim domom, v Trstu pa je vrsto let delal z dijaki na licejih A. M. Slomšek in Prešeren.

Problem razvajenosti izhaja iz vzgojnega modela permisivnosti po ameriškem kopitu iz 60. in 70. let, ki je tudi pri nas naredil veliko škodo, čeprav ga je stroka zagovarjala kot uravno in "zdravo" ideologijo. Permisivnost se je povezala z novimi vrednotami: pravicami otrok, ki so od leta 1989 zapisane tudi v Konvenciji o otrokovih pravicah (OZN), vsesplošno demokratizacijo, odporom do nasilja in avtoritete, spoštovanjem zasebnosti in svobode. Vse te značilnosti so, seveda, v temeljih pozitivne, le da se že preveč let aplicirajo po principu nihala: pretiravanje! Dr. Žorž nam je ponudil v premislek nov družinski zakonik, ki stopa v veljavo v Sloveniji. Ta naj bi celo kriminaliziral vzgojo, saj "dati eno po ritki" otroku smatra za kaznivno dejanje, čeprav z njim ne moremo nič hudega, nasprotno. Absoluta prevlada permisivne vzgoje danes torej uči, da se bo otrok sam razvil v zdravo osebnost samo, če ga pustimo pri miru, brez prisile, zahtev in omejitev, starši so dolžni samo nuditi optimalne življenjske pogoje. "Ne katastrofa, zločin!", pravi Bogdan Žorž, saj so to idealni pogoji za razvajanje.

Kot za termalno ali potrošniško razvajanje pa je zanj nujno plačilo. V vzgoji se račun za razvajanje plača takrat, ko bi moral otrok kot odrasla oseba stopiti na svoje noge. Tragedija. Kazen permisivne vzgoje je neodrasla, nesamostojna osebnost, ki ostane odvisna od svojih staršev. Definicije, kot npr. mamone, peter pan sindrom, pueri aeternus so samo strokovne maškare za to, da ne bi rekli razvajenil. Otroku postane zasvojen od prekomerne doze pozornosti in varnosti, starši mu ne dajo izkušenj, ki jih potrebuje, da se bo kot odrasel postavil na lastne noge, zato pa ga prevzema razočaranje, jeza, depresija.

Dr. Bogdan Žorž nas uči, da ni ljubezni nikoli preveč, danes pa jo zaslepljeno zamenjujemo z razvajenostjo, ki otrokom škodi, saj jim onemogoča, da se opremijo za življenje. Morda lahko rak sodobne vzgoje prepoznamo v hvaležnosti, na katero danes tako radi pozabljamo.

Predavanja se v Finžgarjevem domu nadaljujejo v četrtek, 23. februarja, ko bo Silvo Šinkovec spregovoril o vzgoji k pozitivni samopodobi. / JS

Poslušajmo ... z branjem

Pink Floyd – Dark side of the moon (Capitol/Harvest, 1973)

Ko zmanjka idej, se pač obrnemo nazaj, tako v življenju kot v glasbi. Kdo ve, zakaj nam lahko daje preteklost tako simbolično in moralno oporo, a v "dobrih starih časih" (tole uspešno skovanko je sestavil antropolog Borut Brumen) je vselej tako udobno in lepo. Ta teden bomo v poslušalnici Novega glasa tudi mi zasakali vrat, a v dve smeri: malo nazaj in malo naprej.

O plošči Dark side of the moon legendarne rock skupine Pink Floyd, ki je pustila neizbrisno sled v zgodovini "kvalitetnega" rocka, onkraj težnj in najstniških muh, ni potrebno veliko povedati. Je eden redkih pravih konceptualnih albumov, ki vzgaja vsebinsko rdečo nit od prve do zadnje sekunde, v katerem deluje harmonično le celota; ne moremo ga poslušati drugače kot celovito. Kljub temu da so "Us and them", "Money", "Breathe" in "The great gig in the sky" samostojne mojstrovine, je temna stran

lune simbol perfektne plošče, za katero je rock nedvomno omejevalna kategorija. Obravnavajoč pohlep, staranje, smrt in psihološko nestabilnost, vseskozi izžareva duha "izgubljenega" Syda Barretta, genialnega člana zasedbe, ki je Floydove zapustil leta 1968 zaradi duševnih težav. Bogata zvočna slika, ki meji na "čudaškost", polna rožljanja posode, pasjih laježev in bitja srca, si ne zasluži le naziva psihedelična. Glasbenih poskusov je resda veliko, zanimive so tudi prehodne sekunde med skladbami in uporaba efektov in struktura skladb, pa vendar delujejo Pink Floydi tako trezno. Kar slišimo, diši po mamilih tistega časa, glasbeniki, ki jo ustvarjajo, pa so povsem "čisti", trezni, zatopljeni v garaško inventivo pisanja glasbene zgodovine. Basist in pisec Roger Waters, kitarist David Gilmour, bobnar Nick Mason in že pokojni klaviaturist Rick Wright so svetu podarili bogato, dolgo in kompleksno diskografsko zapuščino. Neskončni prodajni uspeh in spoštovanje med glasbenimi sladokusci so si prislužili s štirinajstimi studijskimi albumi in štirimi ploščami v živo, čeprav so na koncertnih odrih z vpeljavo scenografije, vizualnih efektov in light showa pokazali največ. A pojdemo k začetku: korak nazaj v leto 1973 smo naredili, zakaj pa še pogled naprej? Vse ljubitelje Pink Floydov lahko razveselim z novico, da je septembra lani pri založniškem magnatu EMI stekel projekt "Why Pink Floyd...?". Kljub zrahljanim odnosom, ki že dve desetletji ali več delijo navzkrižne osebnosti v skupini, so se Floyd odločili za senzacionalno, epsko remasterizacijo celotne diskografije. Mastodontno delo je že v prodaji v obliki zbirateljskih box-ov, DVD-jev, blue ray-jev in številnih spominkov iz dolgega življenja skupine. Na voljo bodo remasterizirani ploščki in izdaji "Discovery" (album v obliki digipack z novim booklet-om), v verziji "Immersion" (CD, DVD, blue ray, spominki) in "Experience", ki povrh ponuja redke, še neizdane posnetke. Pink Floyd niso več le spomin, doživite jih tudi v novi preobliki.

Jernej Šček

Kratke

SSG / Trpka vsebina Zlatega zmaja je segla mladim v srce

V četrtek, 26. januarja 2012, je Slovensko stalno gledališče ponudilo vsem goriškim višješolcem iz šolskega središča v ulici Puccini gledališko matinejo, in sicer predstavo iz lanske sezone Zlati zmaj sodobnega nemškega dramatika Rolanda Schimmelpfenniga, čigar tekste so uprizorili že v štiridesetih državah. Avtor "je razvil izvorno, prepoznavno dramsko pisavo v soglasju z utripom sodobnega časa". Tekst, pravi izziv za igralce in režiserja, je režiser mednarodnega formata Janusz Kica imenitno raztolmačil in to "odsko lepljenko", v kateri se pet igralcev (Romeo Grebenšek, Maja Blagovič, Lara Komar, Vladimir Jurc, Primož Forte) večše sooča z različnimi, hitro se menjajočimi vlogami, pri katerih moški igrajo ženske in obratno, pa tudi starejši mlajše, predstavil v vsej njeni večplastni učinkovitosti. Svojevrsna avtorjeva poetika je prišla odlično do izraza v

SSG-TSS foto Agnese Divo

Kičevi režiji, pri kateri so se igralci kar na odru levili iz enega lika v drugega, pri tem pa tudi pripovedovali ali komentirali dogajanje. Surova realnost se prepleta z irealnostjo s posebnimi umetniškimi odtenki. Dogajanje je postavljeno v neko zahodno evropsko mesto, v stavbo, v kateri se pretakajo trpke usode in kjer prideta do izraza krutost in ravnodušnost posameznika v tej razčlovečeni sodobni družbi, ki nima sočutja do drugega, še najmanj do novodobnih ilegalno priseljenih prišlekov z Vzhoda. Te čaka najbolj tragična usoda, ki se odvija v tajsko-kitajsko-vietnamski restavraciji, v kateri mladi Kitajec izkravi zaradi rudimentalno izrtega gnilega zoba, ki mu je povzročal strašne bolečine. Njegovo mlado življenje se izgubi v reki, kamor ga vrže njegovi sorojaki. Tragičnost je prepredena s svojevrsno poetičnostjo, tako da se predstava globoko dotakne gledalčeve zavesti. Dijaki so v glavnem zelo pozorno in zavzeto spremljali potek drame in nenavadne odrske postavitve, ki je bila lanske leto deležna prve Primorske gledališke nagrade tantandruj za najboljšo uprizoritev sezone 2010/11.

S to predstavo je Slovensko stalno gledališče gostovalo v abonmajski sezoni Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica v petek, 27. januarja 2012, v veliki dvorani SNG Nova Gorica. / IK

Izšla je knjiga Poetika slovenstva

Pred kratkim je pri Univerzitetni založbi Annales iz Kopra izšla bogata knjiga z naslovom Poetika slovenstva, ki prinaša podoben prerez družbenega in literarnega opusa Borisa Pahorja. Študije sta zbrala in uredila Barbara Pregelj in Krištof Jacek Kozak. Gre za znanstveno monografijo, pri kateri sodelujejo številni domači in tuji literarni teoretiki, filozofi, sociologi, zgodovinarji in prevajalci.

Prvi sklop besedil se navezuje na Pahorjevo taboriščno izkušnjo, ki jo je pisatelj izrisal predvsem v Nekropoli. Ta izkušnja je pisatelja zaznamovala skozi vse življenje. V drugem sklopu monografije so zbrani prispevki, ki obravnavajo vprašanja, povezana z narodnostno tematiko. Tretji sklop besedil pa prinaša pomembne študije o Pahorjevi družbeni in politični vpetosti v slovenske razmere.

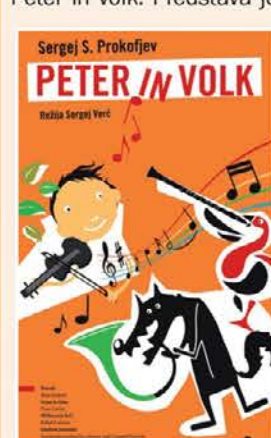
Mogoče najpomembnejše dogajanje zaradi posledic, ki jih je imelo na celotni slovenski ravni, je ono iz srede sedemdesetih let prejšnjega stoletja. V znani monografiji "Edvard Kocbek, pričevalc našega časa" je izšel Pahorjev intervju s Kocbekom, ki je prvi na Slovenskem javno spregovoril o pobojih domobrancev po koncu druge svetovne vojne.

V naslednjih prispevkih je več literarnih študij, ki osvetljujejo Pahorjev lik z raznih zornih kotov. S tem je tudi zaokrožen spekter tematik o pisateljevem splošnem kulturnem in političnem pomenu.

Večina avtorjev je seveda Slovencev, ki delujejo na raznih slovenskih in drugih univerzah. S to dokaj obsežno knjigo smo dobili vrsto študij, zbranih v eni sami monografiji. / (mab)

Otroška premiera v SSG

Februar bo v Slovenskem stalnem gledališču mesec mladih. Otroška produkcija, ki bo v abonmaju Zlata ribica zaznamovala mesečni koledar z največjim številom ponovitev na odru Male dvorane in po vseh slovenskih vrtcih ter osnovnih šolah, bo glasbena pravljica Peter in volk. Predstava je nastala po ruski pripovedi v uglasbitvi skladatelja Sergeja S. Prokofjeva; v povojnih letih je doživela tudi filmsko različico z risanim filmom Walta Disneyja. Glasbena pravljica za recitatorja in (posneti) orkester je pred nekaj leti doživela uspešno uprizoritev v SSG, v sodelovanju z gledališčem La Contrada je nastala italijanska različica, s katero je predstava gostovala po celi Italiji. V sredo, 1. februarja, je spet razveselila najmlajše abonente; tokrat je nastala v sodelovanju s Kulturno umetniškim društvom T. I. P. Teater. Zasedba ostaja nespremenjena; pravljico v prevodu Mileta Klopčiča režira Sergej Verč.

Franko Korošec odigra vse vloge, sceno in risbe je podpisal Peter Furlan, na posnetkih otroci poslušajo žlahtno izvedbo Londonskega filharmoničnega orkestra pod vodstvom Leonarda Bernsteina. Pravljica je bila od 1. do 3. februarja na sporedu na malem odru SSG; gostovanja predstave se bodo nadaljevala do konca meseca v šolskih prostorih.

Rodik - poklon Ubaldu Vrabcu ob 20. obletnici smrti

Spoštovani gospod profesor Ubald Vrabcec!

Hitro mine čas in danes, v nedeljo, 22. januarja, smo se zbrali v Rodiku, da bi se spomnili 20. obletnice Vaše smrti. Dve desetletji sta že minili od takrat, in ko me je prijatelj Edi Race opozoril na to dejstvo, sem pomislil na najin zadnji pogovor prav v zakristiji rodiške cerkve sv. Jakoba, mislim, da ob neki zahvalni maši. Ko Vam tako pišem, vem, da pozorno spremljate dogajanje v našem prostoru, saj vam tudi tam v nebeškem Jeruzalemu ni vseeno, kaj se pri nas dogaja. Zanimivo je, da se Vas v krogu prijateljev pri Zvezi cerkvenih pevskih zborov ali SSO-ja zelo pogosto spomnimo. Ne glede, da se Vaša Zdravljica vsak dan kot uvodna in sklepna sigla ponavlja na Radiu Trst A in nas torej nagovarja s svojim močnim sporočilom. Lani poleti, ko smo (avgusta 2011) med seminarjem v Dolenjskih Toplicah prepevali vašo Tretjo mašo, smo Vas pogosto imeli v mislih in ugotavljali, kako ste dejansko res znali pisati po meri in zmogljivosti pevcev. Marsikomu ste bili ne le učitelj petja, ampak tudi dirigentstva. Kako pozabiti na zanimiva in zabavna predavanja, sicer prepolna dobrih nasvetov in priporočil, ki ste jih imeli na dirigentskih tečajih? Tako predavanje ste npr. imeli tudi za zborovodje mladinskih zborov, ki ga je Zveza privedla v Trstu, mislim, da leta 1980, ko smo se na teh srečanjih bolj po naključju zbrali tudi nekateri pevci tedanjega Tržaškega mešanega zbora, da bi kaj več izvede-

li o vokalni tehniki. Prav davi, ko sem malo prebiral vaše spise, pa sem dobil v roke tudi predavanja, ki ste ga imeli za zborovodje, ko ste med drugim poudarili: "... dirigitirati je treba čim manj, a zanesljivo takrat, kadar je res potrebno. Na začetku, ob zaključku fraz, pri ritardandih in koronah, pri kakšnih izjemnih vstopih in podobno. Pevovodja mora pri nastopu pravzaprav le nadzorovati izvedbo, to je paziti, da bodo peli v zaželenem tempu, in jasno ter odločno nastopiti tam, kjer že z vaj ve, da vstop ni povsem zanesljiv. Važno pa je, da je pevovodja vedno prisoben in pevce med izvajanjem posluša in da takoj začuti vsako negotovost. Za svojo osebo vam povem, da dirigitiram vedno brez napora. Brž ko gre zbor v pravem tempu, ga dejansko pustim in pazim samo, da sem usklajen z njim. Dejansko dirigitiram le na nekaterih ključnih mestih, ki sem jih prej omenil. Saj sem jih vendar v pravem tempu naučil že pri vajah. In pri vajah je glavno delo pevovodje. Pri nastopu pa je koreografija". Pred oltarjem sem prebral ta odlomek in Vem, da je Edi tam na

koru natančno prisluhnil in se spomnil priporočil, ki ste mu jih dajali. Ne bodite z njim prestrogi, saj ste slišali, s kakšnim pevskim materialom fant razpolaga. Povem vam le, da se vsi trudimo.

Nedvomno pa je pravilno in dobro, da je Zveza tudi letos ob tej okrogli obletnici povabila k spominski maši v Rodik, kjer ste tudi pokopani. Vsi smo se po maši tudi pomaknili na Vaš grob, od koder se ob lepem vremenu uzre Triglav, zapeli pesem in prisluhnili Igorju Švabu, ki je kratko spregovoril v imenu SSO-ja ter ob Vas omenil tudi nam vsem

dragega prof. Zorka Hareja, saj se te dni spominjamo druge obletnice njegove smrti, in prof. Marijo Ščuka Kerže, ki je umrla pred kakim mesecem.

V teh dvajsetih letih, kar jih je za nami od Vaše smrti, pa sem še posebej pogrešal vaših bistrih, ironičnih, šaljivih in pikrih besed, ustnih pripomb in ostrih zapisov, ki smo jih slišali iz Vaših ust ali brali v Prvem aprilu ali v Svedru oziroma nepozabne pogovore Mihca in Jakca, ki sta se v toplem narečju vsak teden leta in leta, pa čeprav včasih s kakim vmesnim preporom, "pogovarjala" na straneh Novega lista. Bili ste neprekosljivi v svojih sodbah in bodicah in danes bolj kot kdajkoli doslej bi potrebovali človeka, ki bi nas z ironijo znal opozoriti na stranpoti in napake, ki jih delamo, in ki bi predvsem naše slovenske zamejske in matične voditelje sproti opozarjal na to, kaj je pomembno in prvenstveno in kaj vodi posameznika in narod v pogubo.

Narodno vprašanje je bilo pri Vas getovo v ospredju. Številne Vaše pesmi potrjujejo, in ki bi predvsem naše slovenske zamejske in matične voditelje sproti opozarjal na to, kaj je pomembno in prvenstveno in kaj vodi posameznika in narod v pogubo.

Naj se sedaj poslovim od Vas v prepričanju, da z veliko pozornostjo, a tudi ljubeznijo gledate na vse nas in da v nebeškem Jeruzalemu na pravih mestih posredujete za nas vse od Jadrana do Mure. Lepo pozdravite prof. Hareja in drago Učko, pa vse ostale prijatelje.

Pa ne zamerite in lep pozdrav!

Vaš Marko Tavčar

Na avstrijskem Koroškem Drugi literarni natečaj Promlad

Po lanskem uspehu, ko se je slovenskega literarnega natečaja na avstrijskem Koroškem Promlad udeležilo 350 učencev in učenk, Volbankova ustanova vnovič prireja natečaj za dvig kakovosti slovenskega med mladimi. Tokrat bodo podelili še posebno nagrado za besedilo v koroškem slovenskem narečju, nagrajenci pa bodo obiskali tudi EPK Maribor 2012.

Volbankova ustanova, ki podpira slovenske dijake in učence na avstrijskem Koroškem, je v šolskem letu 2010/2011 skupaj s Krščansko kulturno zvezo in Slovensko prosvetno zvezo prvič priredila literarni natečaj Promlad in si za cilj zastavila tudi, da naj bi postal stalnica. "Presenettij uspeh", kot se je izrazil predsednik ustanove, odvetnik Franc Serajnik, je namreč na natečaju sodelovalo 350 otrok in mladincev s skupaj 524 prispevki. Tudi letos je mladina na avstrijskem Koroškem povabljen, naj z različnimi predpisanimi besedilnimi vrstami v treh starostnih skupinah sodeluje na literarnem

natečaju. Prispevke bo ocenila strokovna žirija pod vodstvom profesorja na Univerzi v Celovcu in mladinskega pisatelja Petra Svetine. Nagrajenci bodo prejeli denarne in knjižne nagrade ter priznanje, obiskali pa bodo tudi Evropsko prestolnico kulture (EPK) 2012 Maribor. Poleg tega bodo njihova dela objavljena v časopisju, javnosti pa jih bodo predstavili tudi na končni prireditvi konec maja v Celovcu.

Volbankova ustanova je bila ustanovljena leta 2008 iz zapuščine zdravnika Jožeta Volbanka. Ta se je rodil leta 1897 Šentlipšu pri Žitari vasi na današnjem avstrijskem Koroškem. Po razpadu avstro-ogrske monarhije se je zavzemal za združitev južne Koroške z novonastalo južnoslovensko državo in je po plebiscitu leta 1920 moral zapustiti rodno deželo. V Kranjski Gori je bil priljubljen

zdravnik in vseskozi spremljal tudi dogajanje med rojaki na drugi strani Karavank. Denarno je pomagal koroškim otrokom iz manj premožnih družin in svoje premoženje v oporoki po smrti leta 1981 zapustil koroškim rojakom. Od leta 2008 z dediščino upravlja Volbankova ustanova, ki deluje po avstrijskem zakonu o zasebnih ustanovah, ki delujejo za splošno korist.

Ob 70-letnici prof. Jožeta Pirjevca Poklon z znanstvenim zbornikom

Ob 70-letnici akademika Jožeta Pirjevca so pred kratkim v Kopru predstavili Pirjevčev zbornik z naslovom Poti zgodovine med severnim Jadranom, srednjo in vzhodno Evropo. Pirjevčev opus je zaznamovala vloga veznega člana med italijansko publiko

eni in slovenskim in širšim slovanskim prostorom na drugi strani, je poudaril Egon Pelikan. Kot je na predstavitvi v prostori kopskega Znanstvenoraziskovalnega središča (ZRS) še navedel predstojnik inštituta za zgodovinske študije pri ZRS Pelikan, ni zanemarljivo, da večina avtorjev prispevkov v pričujočem zborniku spada med iskrene Pirjevčeve prijatelje, zbornik pa tako odseva tudi življenjsko pot slavljence. Zbornik šteje skoraj 800 strani in 40 prispevkov avtorjev iz Slovenije, Italije, Češke, Rusije in od drugod, razdeljenih v tri tematske sklope.

Gre za problematiko slovensko-italijanskih odnosov, zgodovino Jugoslavije vse do njenega razpada ter problematiko odnosov z Rusijo oziroma Sovjetsko zvezo in z državami srednje in vzhodne Evrope. Po besedah sourednika Gorazda Bajca predstavlja zbornik "elegantno darilo" slavljencu. Direktor ZRS Darko Darovec pa je poudaril po-

membno vlogo, ki jo je Pirjevca imel tudi pri oblikovanju "zgodovinske šole" na Univerzi na Primorskem kot tudi same kopske univerze. Prisotni prof. Pirjevca se je zahvalil ured-

nikom Borutu Klabjanu in Gorazdu Bajcu ter avtorjem, od katerih so bili nekateri tudi navzoči na predstavitvi. Med drugimi se je predstavitvi delovanju v Kopru in ocenil, da so s sodelavci ustvarili neko središče slovenske kulture in povežali čezmejni prostor. Slavljence je opozoril še, da čeprav zgodovinske pisane ne pomeni izmišljanja, vendarle zahteva sestavljanje vseh informacij v kompleksno celoto, kar ni tako enostavno. Za to, da ustvariš zgodovinsko pripoved, je tako po njegovem prepričanju "potrebno znanje, a tudi nekaj umetniške žilice".

Pirjevca se je rodil v Trstu leta 1940, na različnih italijanskih univerzah je predaval zgodovino vzhodne Evrope, kasneje je bil tudi vodja oddelka za zgodovino na Univerzi na Primorskem. Med njegovimi deli v slovenskem jeziku pa velja omeniti naslove: Jugoslavija 1918-1992 (1995), Jugoslovanske vojne 1991-2001 (2003) ter Tito in tovariši (2011).

Kratke

Koncert skupine Siddharta v Slovenskem stalnem gledališču

Po lanskem, izjemno dobro obiskanem koncertu legendarne skupine Laibach bo Slovensko stalno gledališče ponovno postalo prizorišče rock dogodka z enkratnim gostovanjem benda, ki je v zadnjem petnajstletju zaznamoval mednarodni vzpon slovenske rock glasbe. Skupina Siddharta deluje od leta 1995; tri leta po nastanku je že prejela platinasto ploščo za izjemen uspeh prvenca ID. Z medijsko prepoznavnostjo sta se povečala tudi število koncertov in popularnost videospotov največjih uspešnic, kot sta Pot v X ali B Mashina. Kasnejši single Rave je postal hit na domačih videolestvicah in so ga vrtili tudi na MTV-ju v oddaji World Chart Express. Julija 2004 je sledilo najvišje priznanje za prodajne uspehe, diamantna plošča, leto kasneje MTV-jeva nagrada EMA za najboljšega izvajalca, leta 2009 pa nagrada Viktor za medijske dosežke. Najnovejša plošča skupine je nastala v živo na lanskem koncertu v areni Stožice. Koncert skupine Siddharta v abonmaju super-sodobni in mega ter izven bo v petek, 10. februarja, ob 21. uri. Predprodaja se je začela v sredo, 25. januarja, pri blagajni Slovenskega stalnega gledališča (vsak delavnik od 10. do 15. ure – tel. 040 362542/ brezplačna številka 800214302). Spletne prodaja na www.vivaticket.it.

za izjemen uspeh prvenca ID. Z medijsko prepoznavnostjo sta se povečala tudi število koncertov in popularnost videospotov največjih uspešnic, kot sta Pot v X ali B Mashina. Kasnejši single Rave je postal hit na domačih videolestvicah in so ga vrtili tudi na MTV-ju v oddaji World Chart Express. Julija 2004 je sledilo najvišje priznanje za prodajne uspehe, diamantna plošča, leto kasneje MTV-jeva nagrada EMA za najboljšega izvajalca, leta 2009 pa nagrada Viktor za medijske dosežke. Najnovejša plošča skupine je nastala v živo na lanskem koncertu v areni Stožice. Koncert skupine Siddharta v abonmaju super-sodobni in mega ter izven bo v petek, 10. februarja, ob 21. uri. Predprodaja se je začela v sredo, 25. januarja, pri blagajni Slovenskega stalnega gledališča (vsak delavnik od 10. do 15. ure – tel. 040 362542/ brezplačna številka 800214302). Spletne prodaja na www.vivaticket.it.

Predstava bene finisce bene/konec dober konec Slovensko stalno gledališče in Stalno gledališče FJK II Rossetti sta v četrtek, 26. januarja, imeli srečanje z režiserjem in igralci predstave bene finisce bene/konec dober konec v dvorani Bartoli gledališča Rossetti v Trstu. O posebni, dvojezični delovni in umetniški izkušnji so spregovorili režiser Alessandro Marinuzzi in igralci Paolo Fagiolo, Xenia Bevitori, Omar Scala, Irene Serini, Lorenzo Zuffi, Lara Komar, Elena Hussu. Predstava, ki je bila na sporedu v dvorani Bartoli od 26. do 30. januarja, je skupni projekt v obliki gledališkega laboratorija, ki je nastal na pobudo zavoda Enfap kot koprodukcija Slovenskega stalnega gledališča in Stalnega gledališča FJK II Rossetti. Zaradi posebnega režijskega prijema se predstava nenehno prenavlja z novimi interpretacijami stalno spremenjene, rotacijske zasedbe. Delo temelji na osnovi priredbe režiserja in pedagoga Alessandra Marinuzzija po komediji "All's Well That Ends Well" Williama Shakespeara. Študijska pot je bila osnovana na interpretaciji besedila v odprti obliki gledališke delavnice, kjer so se vsi igralci soočili z vsemi vlogami, ne glede na spol, starost, fizične in glasovne značilnosti, in z možnostjo izražanja v obeh jezikih projekta, italijanščini in slovenščini.

Predstava bene finisce bene/konec dober konec

Predstava, ki je bila na sporedu v dvorani Bartoli od 26. do 30. januarja, je skupni projekt v obliki gledališkega laboratorija, ki je nastal na pobudo zavoda Enfap kot koprodukcija Slovenskega stalnega gledališča in Stalnega gledališča FJK II Rossetti. Zaradi posebnega režijskega prijema se predstava nenehno prenavlja z novimi interpretacijami stalno spremenjene, rotacijske zasedbe. Delo temelji na osnovi priredbe režiserja in pedagoga Alessandra Marinuzzija po komediji "All's Well That Ends Well" Williama Shakespeara. Študijska pot je bila osnovana na interpretaciji besedila v odprti obliki gledališke delavnice, kjer so se vsi igralci soočili z vsemi vlogami, ne glede na spol, starost, fizične in glasovne značilnosti, in z možnostjo izražanja v obeh jezikih projekta, italijanščini in slovenščini.

SSG – gostovanje SNG Nova Gorica Klasični abonmajski program Slovenskega stalnega gledališča je v soboto, 28. januarja, obogatila beseda znamenitega norveškega dramatika Henrika Ibsena. Gostovanje SNG iz Nove Gorice je ponudilo uprizoritev drame iz leta 1882 Sovražnik ljudstva, ki jo s sodobnejšim branjem interpretira režija Dušana Mlakarja. Henrik Ibsen je v Sovražniku ljudstva izrazil odpor zoper družbeno omejenost in laž, s katerima se je tudi sam soočal, ko je javnost viharno zavrnila njegovi predhodni igri (Nora in Strahovi) in se tako poskušala ogledati od brezkompromisnega razgaljanja tabujev. V predstavi poleg domačih igralcev nastopa gost Branko Šturbej (ki je pred kratkim odigral glavno vlogo v novi produkciji SSG Tartuffe) v vlogi doktorja Stockmanna.

SSG – gostovanje SNG Nova Gorica Klasični abonmajski program Slovenskega stalnega gledališča je v soboto, 28. januarja, obogatila beseda znamenitega norveškega dramatika Henrika Ibsena. Gostovanje SNG iz Nove Gorice je ponudilo uprizoritev drame iz leta 1882 Sovražnik ljudstva, ki jo s sodobnejšim branjem interpretira režija Dušana Mlakarja. Henrik Ibsen je v Sovražniku ljudstva izrazil odpor zoper družbeno omejenost in laž, s katerima se je tudi sam soočal, ko je javnost viharno zavrnila njegovi predhodni igri (Nora in Strahovi) in se tako poskušala ogledati od brezkompromisnega razgaljanja tabujev. V predstavi poleg domačih igralcev nastopa gost Branko Šturbej (ki je pred kratkim odigral glavno vlogo v novi produkciji SSG Tartuffe) v vlogi doktorja Stockmanna.

SSG – gostovanje SNG Nova Gorica

Klasični abonmajski program Slovenskega stalnega gledališča je v soboto, 28. januarja, obogatila beseda znamenitega norveškega dramatika Henrika Ibsena. Gostovanje SNG iz Nove Gorice je ponudilo uprizoritev drame iz leta 1882 Sovražnik ljudstva, ki jo s sodobnejšim branjem interpretira režija Dušana Mlakarja. Henrik Ibsen je v Sovražniku ljudstva izrazil odpor zoper družbeno omejenost in laž, s katerima se je tudi sam soočal, ko je javnost viharno zavrnila njegovi predhodni igri (Nora in Strahovi) in se tako poskušala ogledati od brezkompromisnega razgaljanja tabujev. V predstavi poleg domačih igralcev nastopa gost Branko Šturbej (ki je pred kratkim odigral glavno vlogo v novi produkciji SSG Tartuffe) v vlogi doktorja Stockmanna.

Ob 20-letnici smrti skladatelja Ubalda Vrabca

Še vedno je toplo prisoten med nami

V lepem, nič kaj pravem zimskem vremenu, je bila 22. januarja v Rodiku spominska slovesnost ob 20-letnici smrti skladatelja in kulturnega ustvarjalca Ubalda Vrabca. Cerkev se je kmalu napolnila. Od vsepovsod so prišli ljudje; želeli so se pokloniti človeku, ki se je v svojem življenju razdal na glasbenem in kulturnem področju za slovenskega človeka, še posebno v zamejstvu. Kor se je napolnil s pevci združenega zbora ZCPZ iz Trsta in domačimi iz Rodika. S pesmijo so pod vodstvom Edija Raceta in ob orgeljski spremljavi Tomaža Simiča spremljali bo-

goslužje z Vrabčevo *Tretjo mašo za mešani zbor in orgle*. Prav mogočno je zvok glasbe odmeval pod oboki starih zidov cerkve. Pri obhajilu so vernike spremljali otroški glasovi zbora iz Rodika. Župnik g. Iztok Mozetič se je v nagovoru dotaknil perečega problema zasvojenosti mladih z mamili, ki človeka potiskajo vedno globlje v propad. Če ostaja iskrica vere: "Človek, osvobojen greha, je sposoben verovati evangeliju, Jezusovim besedam". "Bog je usmiljen in čaka, da se vsak od nas vrne k Njemu na pot dobrega, milosti, poštenosti. Naše življenje je prekratko, da bi

KATINARA P. Rafko Ropret je postal nov dušni pastir za Slovence

"Vaš jezik in vaša kultura sta bogastvo za celotno tržaško Cerkev!"

"Sedanost in prihodnost bi bili prazni, če bi iz naše zavesti izginila preteklost". Te besede je pokojni župnik g. Anton Žužek, ki je lani odšel v večno življenje, zapisal v dvojezični knjigi Jožka Gerdola o katinarski župniji leta 1993. Preteklost in sedanost pomenita na Katinari zlasti prisotnost Slovencev in slovenskih vernikov, ki so v času vselej ostajali zvesti svoji kulturi, izročilu in jeziku. Po smrti gospoda Žužka so bili zelo zaskrbljeni zaradi

usode slovenske službe božje na tem koncu tržaške občine. To zaskrbljenost pa je odpravil tržaški škof, nadškof Giampaolo Crepaldi, ko je v nedeljo, 29. januarja, ob somaševanju g. Gina Masiera in škofovega vikarja za slovenske vernike g. Toneta Bedenčiča s slovensnim bogoslužjem v katinarski cerkvi sv. Trojice imenoval p. Rafka Ropreta za novega dušnega pastirja slovenskih vernikov. P. Ropret bo svoje delo vzporejal z dušnopastirskim prizadevanjem g. Gina Masiera, ki bo skrbel za italijansko govoreči del župnije. Cerkev sv. Trojice je bila ta dan

polna od zadnjega kotička, okrepjeni cerkveni pevski zbor pod vodstvom Oskarja Kocijančiča pa je spremljal občuteno bogoslužje, na začetku katerega je v imenu domače verske skup-

tusovim telesom pomeni spojitve s samim Gospodom". Ljubiti evharistijo pomeni torej ljubiti Jezusa Kristusa, "in če sprejmemo Gospoda v naše srce, je naše življenje prenovljeno".

Nadškof Crepaldi se je v nadaljevanju svojega razmišljanja spomnil g. Žužka, ki je prizadevno in z veliko ljubeznijo vodil župnijo mnogo let. Cerkev sv. Trojice, ki je torej posvečena Bogu, je imel za svoj dom. Tako kot njegov predhodnik bo tudi p. Ropret deloval v župniji, ki ima slovensko in italijansko dušo: "Vaš

samega Kristusa, en sam evangelij". Bog nas torej kliče, naj se mu v naši različnosti enotno pridružimo. Nadškof Crepaldi je ponovno izrazil, da je blizu slovenskim vernikom, in na podlagi besed samega pok. g. Žužka poudaril: "Gorje, če bi iz slovenske verske skupnosti na Katinari izginil pečat preteklosti: vaš jezik in vaša kultura sta bogastvo za celotno tržaško Cerkev"! Sklepni del svoje homilije je nadškof Crepaldi namenil boleči tematiki pomanjkanja duhovnih poklicev in se prav zato zahvalil predstojniku sakramentincev, ki je pripomogel, da je p. Ropret postal nov katinarski župnik.

Posebno ganljiv je bil trenutek, ko je p. Ropret zaprisegel obljubo g. nadškofu. Gotovo je bilo tudi za g. Ropreta izredno prisrčno, saj je že ob samem nastopu svoje službe začutil, da je na Katinari dobil nov dom. Njegovo novo dušnopastirsko pot so pozdravili tudi njegovi

sorodniki iz Slovenije, v imenu slovenskih vernikov župnije sv. Vincencija pa je g. Ropretu voščila gospa Irma Piščanc.

IG

Foto IG

nosti spregovorila gospa Ondina Oplet, tržaški škof pa je v homiliji izhajal iz temelja karizmatičnega reda sakramentincev, kateremu pripada p. Ropret in ki temelji na evharističnem trenutku. "S prihodom p. Ropreta ste deležni izrednega daru, saj vas bo novi župnik spremljal na poti odkrivanja izredne razsežnosti evharistije: to je ključni trenutek v življenju kristjanov, saj obhajanje s Kris-

P. Rafko Ropret, nadškof Crepaldi in vikar Tone Bedenčič (foto IG)

škof pa vam pravi, da je ta župnija ena sama, tako kot je en sam Bog. Gospod ni Slovenec niti Italijan. Kristjani imamo enega samega Boga, enega

DSI Predstavitev dokumentarca o Angeli Vode Odkrivanje Skritega spomina

Minulo nedeljo je prvi program TV Slovenija predvajal dokumentarni film o Angeli Vode, ki je slab teden prej, 23. januarja, doživel tržaško premiero v Društvu slovenskih izobražencev ob prisotnosti njegovih avtoric, Alenke Puhar in Maje Weiss, ki je podpisala tudi njegovo režijo. Kot sta povedali, gre za tretje in sklepno dejanje razkrivanja ene najbolj markantnih žena tistega časa, Angele Vode (1892-1985), defektologinje, javne delavke, predvojne komunistke in vodilne antifašistke v Sloveniji, ki je najprej prestala nacistično tabojsko, po montiranem Nagodetovem procesu (1947) pa jo je čaka-

lo še hujše trpljenje: ljubljanski preiskovalni zapor, Begunje, Rajhenburški grad, nešteta zasliševanja, samica, prisilno delo v nečloveških pogojih in za tem prisluškovanja ter odvzem vseh državljskih pravic. Vodetova je ves čas pokončno in vztrajno kljubovala fizičnemu in psihološkemu nasilju režima, saj ji je bila "najdražja na svetu svoboda: svoboda duha, vesti in kretanja". Povojna oblast je take misli in ljudi skušala streti, a Vodetova se ni zlomila. Celo po smrti ji je kljubovala in se dala cerkveno pokopati, čeprav ni bila verna. Ob 120-letnici njenega rojstva sta avtorici dokumentarca poskrbeli, da je javnost spoznala še

zadnje poglavje njenega dela, ki sta ga posvetili tragični in dolgo zamolčani usodi Angele Vode. Nastajal je vzporedno z igranim filmom, ki je sledil knjigi Skriti spomin, in ju z živo besedo

ina še živeča žrtev Nagodetovega procesa). Po filmu je Puharjeva povedala, da je arhivskega materiala še veliko, a da žal ni pravega zanimanja za nadaljnje odstiranje te teme,

Alenka Puhar, Maja Weiss in Ivo Jevnikar (foto Kroma)

dopolnjuje. V njem je 13 intervjujev z znanci, prijatelji, sorodniki in sotrpini Angele Vode; med njimi je tudi Ljubo Sirc, ed-

kar je po tržaški projekciji odprlo vrsto vprašanj, ne nazadnje tudi to, zakaj je še vedno tako.

AL

ga živeli poceni, nas danes je opozarjal na stranpoti in napake, ki jih delamo, predvsem naše zamejske in matične voditelje je sproti opozarjal na to, "kaj je pomembno in prven-

stveno in kaj vodi posameznika in narod v pogubo". V tem nagovoru, "Odpretim pismu

stveno in kaj vodi posameznika in narod v pogubo". V tem nagovoru, "Odpretim pismu

Ubaldu Vrabcu", je zapisal: "Zanimivo je, da ste pravzaprav vedno med nami in da se v krogu prijateljev zelo pogosto spominjamo na Vas. Vaša Zdravljica se vsak dan kot uvodna in sklepna sigla ponavlja na radiu Trst A in nas vse, ... vsakodnevno opozarja na sporočilo te mogočne pesmi, ki po besedilu in uglasitvi nagovarja vsakega Slovenca, zlasti pa zamejca". Na pokopališču se je s priložnostno besedo zahvale za delo in pokončnost Ubalda Vrabca spomnil svetnik občinske uprave g. Igor Švab. Spomnil se je tudi prof. Zorka Hareja, nekdanjega predsednika ZCPZ, kot tudi preminule tajnice prof. Marije Kerže. Hladen veter je pihljaj, ko se je spuščal mrak nad Rodikom; zapuščali smo kraj, kjer počiva človek, ki se je zapisal v narodov spomin kot skladatelj in dirigent, človek širokega obzorja. V knjigi,

ki je izšla ob stoletnici rojstva skladatelja, je Boris Pahor zapisal: "tedanja slovenska oblast je znala umetnika dobro uporabiti, ko je šlo za sodelovanje v njeni ustanovi, a ga zapustiti, ko ji ni bil več potreben, ali ga celo zasmehovati, ko je zagovarjal svoje gledanje na slovensko usodo... Kako nemarno so ravnali popolnomočeni režiserji naše usode". Ivo Jelerčič v isti knjigi pa: "Še vedno ostaja nedorečeno vprašanje družbenega priznanja njegovega dela na stičišču dveh kultur, dveh narodov. Ali se tega dovolj zavedamo"? Marsikdo se je ob tej okrogli obletnici spraševal, kje so tisti, ki bi morali biti prisotni, da se na neki način popravi krivica, ki jo je bil skladatelj Ubaldu Vrabcu deležen v času svojega zemeljskega bivanja? Ali so ostali še vedno tam, kjer so bili pred davnimi desetletji?

Pavel Vidau

s 3. strani

Manjšine so...

Drugi del kongresa v Bazovici Željko Rafka Dolharja, da bi si delegati in delegatke nalili 'čistega vina', se pravi, da bi se neposredno soočili s položajem v stranki in s prihodnjimi izzivi, se je udeležila na drugem delu kongresa

v nemo vodstva stranke pri kadrovanju mlajših somišljenikov. SSK naj nadaljuje po svoji poti, saj navsezadnje "boj za lastne pravice je nekaj izredno lepega, je nekaj, kar mi imamo, drugi pa ne"! **Milko Di Battista**

Dosedanji predsednik Rafko Dolhar nagovarja delegate in delegatke v Bazovici (foto IG)

v Gospodarski zadrugi v Bazovici.

Pred mikrofonom sta se najprej zvrstila **Maja Lapornik** in **Hadrijan Corsi**: prva je povabila pripadnike stranke k večji prizadevanosti pri oblikovanju strankinega glasila Skupnost in izrazila željo po ustanovitvi ženske sekcije SSK, Corsi pa je prisotne opozoril na hude posledice, ki bi jih imela slovenska narodna skupnost ob ukinitvi pokrajini. **Ivo Jevnikar** je izhajal iz Terpinovega poročila glede ideje o SSK kot zbirni stranki: ta lahko poenoti manjšino v enotnem političnem osebku po načelu 'enotni v raznolikosti', "navsezadnje tudi Cerkev zbira okrog sebe ljudi različnih nazorov, ki pa se prepoznava v nekem ključnem temelju". Podobno logiko pa ni mogoče prenesti na področje civilne družbe, v kateri sta krovni organizaciji izraz idejne pluralnosti manjšine.

Jevnikar je naglasil tudi problem kadrovanja znotraj stranke in večjo poslušnost izvoljenim predstavnikom SSK, ki večkrat tožijo dokajšnjo osamljenost pri opravljanju svoje naloge. Edvin Forčič je spregovoril o položaju v Nabrežini, kjer bodo marca primarne volitve za županskega kandidata leve sredine: tudi v tem primeru SSK pričakuje, da bo po morebitni zmagi imela svojo težo pri upravljanju občine. Pronicljivo je bilo razmišljanje **Jožija Peterlina**, ki je glede odnosa z DS svetoval tvornejšo dialektiko SSK: če že obstaja federativni dogovor, mora tudi SSK imeti svojo vlogo pri evidentiranju kandidata DS za rimski parlament, saj ta politična vloga zadeva celotno manjšino. Peterlin je izrazil tudi željo po vzpostavitvi strokovnejšega tiskovnega urada SSK in večjo

je podčrtal še vedno odprto vprašanje Gorske skupnosti, ki buri duhove v sami SSK, **Silvan Primožič** pa je ponovno izrazil zaskrbljenost nad ukinitvijo rajonskih svetov v Gorici: to je po njegovem mnenju politično dejanje, ki načrtno oškoduje slovensko narodno skupnost. Velik problem predstavlja po njegovem mnenju tudi politika dežele, ki skuša spraviti v isti furlanski kotel tudi prepoznavno znamko konzorcija Collio, saj najbrž "po njihovem mnenju diši preveč po sloven-

Nova deželna predsednica SSK Fulvia Premolin (foto IG)

ska...". **Marilka Koršič** je pohvalila tesno sodelovanje vodstva stranke na Goriškem z njenimi področnimi upravitelji. **Rafko Dolhar** je pojasnil stališče, ki je dan prej marsikaterega člana SSK presenetilo. Ponovno je poudaril dejstvo, da je SSK profilirana stranka, ki ne bo nikdar postala zbirna stranka vseh Slovencev: "Ideologije so še danes prisotne:

če je bila nekoč prisotna ena sama partija, so danes kar štiri"! **Drago Štoka** pa je prepričan, da se bodo v SSK v prihodnosti po naravni poti vključili vsi Slovenci, tudi taki, ki se z njo danes ne strinjajo. Predsednik SSO je obnovil težavne odnose s SKGZ in z ministrstvom za Slovence v zamejstvu in po svetu, ki je v zadnjih treh letih izvajalo močno politiko v zvezi z združevanjem krovnih organizacij. Štoka je ponovno spregovoril o pluralnosti Primorskega dnevnika

Sergij Petaros, Robert Petaros, Igor Švab, Zoran Sosič in Danilo Šavron (foto IG)

oziroma o njegovi vlogi kot manjšinskem dnevniku: v tem vidiku mora časopis spremeniti svoja stališča do SSO. Zgorniški župan **Marko Pisani** je prepričano izjavil, da postajajo ideali SSK zanimivi za vedno večje število volilcev, se pravi, da stranka lipove večje udejanja svoje poslanstvo kot zbirna stranka v manjšini. Nadaljevati pa mora na poti združevanja in prepoznavnosti, kar pa naj je nikakor ne vodi v sodelovanje z desnosredinskimi opcijami. **Sergij Mahnič** je opozoril na načrtno kritiko koalicije, ki skuša razvrednotiti delovanje dolinske občinske uprave, županje Premolinove in same SSK. **Julijan Čavdek** se je zavrnil v vsebinske dinamike prihodnjih občinskih volitev v Gorici, na

katero bo vplivala odločitev, ali bo SSK imela v tej igri svojo listo. Po **Marku De Luisi** in **Edvinu Krpežu**, ki je dokaj kritično ocenil odnos matice do naše manjšine, je dolinska županja **Fulvia Premolin** podčrtala zlasti problem občinskega osebja z znanjem slovenskega jezika: tega je žal vedno manj, občine pa zaradi pakta o stabilnosti ga ne morejo

nadomeščati. To vprašanje bi še kako udarilo po naši manjšinski skupnosti v primeru združitve manjših občin z večjimi: v tem primeru bi poslovanje storitev potekalo izključno v italijanščini. Deželni svetnik **Igor Gabrovce** je pozitivno ocenil delo kongresa, zlasti pa pozitivno ozračje, ki ga je bilo zaznati na prvem uradnem devinskem večeru: pokazalo se je namreč, da je SSK pomemben politični oseb, predvsem pa pomemben sogovornik ostalih strank, bodisi leve bodisi desne sredine. Gabrovce je obenem lastnorčno pripravil resolucijo, v kateri SSK izraža solidarnost kraškemu prebivalstvu, ki je bilo zaradi zahteve po dvojezičnem obvestilu o razlastitvenem postopku za izgradnjo električnega daljnovoza podjetja Terna pahnjeno na zatožno klopi; vse-

bino resolucije, ki jo je kongres osvojil, v celoti podpira tudi SSO. Sklepni del razprave je pripadal repliki tajnika **Damijana Terpina**, ki je čutil potrebo, da pojasni svoje stališče glede načrta SSK kot zbirne stranke Slovencev v Italiji. Mnoge je med razpravo žulila možna ideja, da bi v ta namen stranka lipove večje sprejela ideje ime. Terpin je svojo misel označil predvsem za provokacijo, ki pa ima temelje v prepričanju, da se volilna baza SSK veča: žal pa se volilno telo slovenske manjšine zaradi družbenih dinamik (npr. asimilacije) oža, prav zato je potrebno privabiti k stranki nove ljudi, tudi take, ki niso odraščali pod 'lipovo senco': "Stremeti moramo po čim močnejši Skupnosti, in če bo za udejanjanje tega načrta potrebno stranko razpustiti za nastanek nekega novega subjekta, no, verjamem, da bomo pripravljene tudi to početi". Terpin je dokaj presenečeno ocenil stališče predsednika SKGZ Rudija Pavšiča, ki se je v petkovem posegu dokaj protislovno zavzel zgolj za sodelovanje s SSO-jem, ne pa za spojitve krovnih organizacij. Tajnik je obenem poudaril, naj SSK še naprej snuje svojo politiko v levosredinskem taboru, odnosi z Demokrasko stranko pa niso vedno najbolj rožnati. Prav zato je treba iskati alternative drugje, le tako se bo DS zavedala, da je treba odnos s SSK gojiti na poštenih tirihi: "Manjšine so v bipolarnem sistemu avtonomne".

Volitve za vodstvene organe Po repliki Damijana Terpina je bil na vrsti volilni del kongresa. Najprej je bila ustanovljena volilna komisija, ki ji je predsedoval Igor Pavle Merku'. Sledila je potrditev statuta mladinske sekcije, ki ga je kongresu predstavila Tanja Peric. Po teh dveh dejanjih so bile predstavljene liste kandidatov za deželni svet in tajništvo. Sledile so volitve. Kot zadnje dejanje je bila na dnevnem redu izvolitev deželnega predsednika, podpredsednika, deželnega tajnika in podtajnika. Delegati kongresa so za novo deželno predsednico stranke izvolili Fulvio Premolin, za deželnega podpredsednika je bil potrjen Hadrijan Corsi, za deželnega tajnika je bil izvoljen Igor Gabrovce.

Obvestila

Društvo slovenskih izobražencev vabi v ponedeljek, 6. februarja, na okroglo mizo Dan spomina in prilaščanje slovenskih žrtev. Na zlorabe bo opozoril prof. Aleš Breclj. Dr. Vida Deželak Barič (Inštitut za novejšo zgodovino) in Nataša Nemeč (Goriški muzej) pa bosta predstavili izsledke raziskav o žrtvah med drugo svetovno vojno in po njej na Slovenskem, in še posebej na Primorskem. Začetek ob 20.30 v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu.

Društvo Rojanski Marijin dom vabi v nedeljo, 12. februarja, na Prešernovo proslavo. Nastopili bodo: pevka in plesna skupina Stu ledi ter instrumentalisti Glasbene matice. Priložnostno misel bo podal Ivo Jevnikar. Prireditev bo v Marjinem domu v Rojanu (ul. Cordaroli 29) ob 16. uri.

Na deželnem kongresu SSK v Devinu dne 27.1.2012 je nekdo pomotoma odnesel črn moški plašč velike mere. Ostal mi je lep plašč, a zelo premajhen. Če se je kdo tega zavedel, ga vabim, naj sporoči na tel. 340/1851200 za zamenjavo.

V februarju in marcu 2012 bodo v prostorih Marjanišča na Opčinah potekala srečanja priprave na poroko. To je edini slovenski tečaj v zamejstvu. Zato so vabljeni vsi, ki se želijo poročiti v cerkvi, da se ga udeležijo. Tečaj želi prispevati k bolj kakovostnemu življenju v dvoje, ovrdenoti miselno družino ter s spodbujanjem življenjskega optimizma prispevati k oživiljanju

naše narodne skupnosti. Prvo srečanje bo v sredo, 8. februarja, ob 20.30. Tečaj bo obsegal sedem srečanj. Nadaljnji raspored bo vsakdo dobil na prvem srečanju.

Potovanje na Sicilijo z Novim glasom. Vabimo na sedemdnevno potovanje na Sicilijo od 20. do vključno 26. aprila 2012. Potovanje bo z letalom, ogled Sicilije pa z avtobusom. Udobni avtobus bo udeležence peljal iz Trsta in Gorice do Benetk, kjer bo vkrcanje na letalo. Pristali bomo v Siracusi. Vrnili se bomo iz Palermo z letalom v Benetke, nato v Gorico in Trst. Vpisovanje bo do konca februarja na sedežih Novega glasa v Gorici in Trstu. Na razpolago je celoten program, kjer so navedena mesta in znamenitosti, ki jih bomo obiskali. Vsekakor z vpisom pohitite čim prej. Srečno potovanje.

Darovi

Župnija Barkovlje prispeva 50 evrov za Karitas v Ajdovščini (za potrebne otroke).

Misijonski krožek Rojan je prejel: za slovenske misijonarje: Valentina Rupnik 10 evrov, Anka Rogelj ZDA 5 \$, Marjanca Prosen 20 evrov, Anica Zupanič 10 evrov; za misijonarja patra Ernesta Saksida - Brazilija: T. S. 180 evrov; za akcijo riža otrokom misijonarja patra Pedra Opeke na Madagaskarju: Dragica Marenčič 10, Marija Udovič 88 evrov.

V spomin na Severino Buzečan daruje za Marijin dom pri Sv. Ivanu Saloma 30 evrov.

8. februarja 2006

8. februarja 2012

"Gospod, h komu naj gremo?
Besede večnega življenja imaš..."
Jn 6,68

Nadja Maganja Jevnikar

Ob šesti obletnici smrti se bomo drage žene in mame spomnili pri maši v sredo, 8. februarja, ob 18. uri v župnijski cerkvi v Sv. Križu.

Ivo, Peter, Ivan

Ponedeljkov večer v DSI

Ob Dnevu spomina / Prilaščanje slovenskih žrtev

Bliža se 10. februar, ki ga je italijanski zakon št. 92 iz leta 2004 razglasil za Dan spomina na žrtve fojb in povojnega eksodusa iz Istre, z Reke in iz Dalmacije. V dnevih okoli omenjenega datuma vsako leto pogosto prihaja do enostranskih razlag, a tudi zlorab zgodovine v protislovenskem duhu.

Posebnost zavržen pojav pa se lahko zasledi v publikacijah in na številnih spletnih straneh različnih italijanskih, tudi odkrito fašističnih veteranskih ali "raziskovalnih" združenj in ustanov. V sezname žrtev, ki naj bi sodile v vrste Mussolinijevе salojske države oz. vsekakor "italijanske strani", brez pomislekov vpisujejo tudi Slovence, ki so resda padli pod partizansko roko kot žrtve ideološkega nasilja, napak ali kaznovanja, nikakor pa ne za italijanske interese. Na takih seznamih (npr. na spletni strani Caduti e dispersi della Repubblica Sociale Italiana) lahko najdemo cerkljanskega kaplana Lada Piščanca in Ludvika Slugo ter druge znane in manj znane primorske žrtve z obeh strani sedanje državne meje, ki so vsekakor žrtve našega državljankega spopada in revolucije, ne pa boja proti RSI ali celo protitalijanskega etničnega čiščenja. Pri tem žrtve zapisujejo še z absurdnimi poitalijančenimi priimki (Lado Piščanc je na primer "don Ladislao Pisacane"), tako da je njihov spomin dvakrat oskrunjen, ogromno moralno škodo pa trpijo tako svojci kot vsa naša narodna skupnost.

V Društvu slovenskih izobražencev bo tej problematiki v ponedeljek, 6. februarja, posvečena okrogla miza treh zgodovinarjev z naslovom Dan spomina in prilaščanje slovenskih žrtev.

Na omenjene zlorabe bo opozoril prof. Aleš Breclj iz Devina. Dr. Vida Deželak Barič bo predstavila dosedanje izsledke projekta Žrtve druge svetovne vojne in neposredno po njej, ki ga vodi na Inštitutu za novejšo zgodovino v Ljubljani, Nataša Nemeč iz Goriškega muzeja pa bo spregovorila o svojih obsežnih raziskavah o vojnih in povojnih žrtvah v primorskem obmejnem prostoru.

Večer, ki ga bo povezoval Ivo Jevnikar, bo v Peterlinovi dvorani v ul. Donizetti 3 v Trstu z začetkom ob 20.30.

Drugi del kongresa v Gospodarski zadrugi v Bazovici (foto IG)

V gore z glavo!

Julijske Alpe 360 stopinj

Kdor prejšnji teden ni prebral zapisa o slikanici za družinsko potepanje z naslovom *Pravljicne poti Slovenije*, naj mi za trenutek ne zameri, lahko pa morda ponovno pobrska po njem. V uvodu bi vam namreč rad položil na srce prekrasno knjigo, ki služi kot nadaljevanje že omenjenega dela Irene Cerar Drašler. Če je v prvi preko zgodb slovenskega pripovedništva raziskovala bohotni in vilinski svet narave, jo v družinskem izletniškem vodniku *Pravljicne poti v zgodovino* zanima predvsem kulturna dediščina, torej sledi človeške kulture in zgodovine. Ta vodnik ni tako "za dekl-

ce", kot je prvi, v njem se namreč sučejo vitezi, jездijo Turki, prežijo razbojniki, ljudem pijejo kri krvoločni graščaki, srečamo celo hunskega vladarja Atilo. Vse to pa v še bolj sodobni, barvani obliki zgodb ob mojstrskih fotografijah in ilustracijah, ki nas popeljejo na vse konce naše prelepe dežele. Zaprmo oklepaj.

Zvestim bralcem Novega glasa ponujam v ogled novo knjižno izdajo, ki sta jo pripravila avtorja Jernej Kokelj in Damjan Leban iz Društva za panoramsko fotografijo iz Kobarida v sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije. V resnici gre za zbirko 24 panoram, torej fotografij na 360 stopinj z najpomembnejših slovenskih vrhov Julijskih Alp (Viš in Montaž sta seveda vključena). Praktičen, predvsem pa spektakularen pripomoček, ki ga je omogočil razvoj vi-

soko tehnoloških posnetkov, zaradi majhne, podolgovate in plastificirane oblike zlahka dobi prostor v vsakem gorniškem nahrbtniku ter služi kot pripomoček za razbiranje vrhov in krajev, ki nas obdajajo na vrhu. Priročno odpiranje strani, ki se kot zloženka sestavijo v dolgo, jasno panoramsko sliko, omogoča natančno orientacijo po razgledu, ki nas obdaja, in pomaga pri razbiranju ostrih in topih vršacev daleč

naokoli. Kolikokrat smo se ljubitelji gora spraševali, kaj je tista 'špička' levo od Triglava, nekeje okrog Bovškega gamsovca in Kriških podov, a premalo markantna, da bi bil Razor? S tole knjižico bomo rešili marsikateri dvom in odprto vprašanje. Zanimivo je, da je ob osvojitvi vrha pozornost usmerjena v nekaj obrednih opravil: morebitno ožigosanje planinske izkaznice, preoblačenje v suho perilo, brskanje po hrani in tekoči osvežitvi, zbiranje misli in pogled v sirno daljavo. Lepi razgledi so omamna stvar, a tudi redka, saj se pogosto dogaja, da nas na vrhu obdajata le sivina, popoldanska megla ali da je vreme nenaklonjeno pogledom naokrog. Ob pravilno tempirani turi in s kančnom sreče pa je užitek ob razgledih neizmeren. Pogled se nezavedno pre-

venije, med njimi tudi sam vojaški vrh Slovenske vojske. Plaketo je podelil predsednik Združenja vojaških gornikov Slovenije, Janez Kavar, ki je v ZDA tudi odkril, da je tekma leta 1945 potekala na Mangartu, in sprožil pobudo za "osvežitev" spomina nanjo. Takrat si seveda niti najmanj ni predstavljal, da bo iz tega nastal tako velik in slovesen dogodek. Podžupanu občine Bovec in vodji organizacijskega odbora za izvedbo spominske tekme, Davorju Gašperčiču, je predsednik ZVGS, Janez Kavar, z velikim veseljem stisnil roko in se še enkrat zahvalil za sklop prireditve in izjemno delo, ki ga je Občina Bovec opravila za organizacijo spominske tekme. Poslej bo spominska tekma vsako drugo leto, še posebej slovesno bo ob okrogli obletnici leta 2015. Letos spomladi bodo v spomin na tekmo pripravili slovesnost in postavili spominsko obeležje. Pobudo zanj je dalo Združenje vojaških gornikov Slovenije, ki obeležje že izdeluje, v občini Bovec pa so z veseljem pristopili k projektu, je ob tej priložnosti dejal podžupan občine Bovec, Davor Gašperčič. Medtem pa je iz Amerike prispela žalostna vest, da je 20. januarja 2012 v 90. letu starosti preminil Karl Stingl, še zadnja živeča legenda tekme na Mangartu. Karl Stingl je 3. junija 1945 zakoličil progo za tekmo na Mangartu. Njegova hči, Sandy Stingl, je lansko leto tekmovala na spominski tekmi, ob smrti očeta pa je zapisala, da je imel tudi v bolnišnici nad posteljo razobešen plakat spominske tekme na Mangartu, ki mu je v zadnjih urah življenja prinesla veliko sreče.

naokoli. Kolikokrat smo se ljubitelji gora spraševali, kaj je tista 'špička' levo od Triglava, nekeje okrog Bovškega gamsovca in Kriških podov, a premalo markantna, da bi bil Razor? S tole knjižico bomo rešili marsikateri dvom in odprto vprašanje. Zanimivo je, da je ob osvojitvi vrha pozornost usmerjena v nekaj obrednih opravil: morebitno ožigosanje planinske izkaznice, preoblačenje v suho perilo, brskanje po hrani in tekoči osvežitvi, zbiranje misli in pogled v sirno daljavo. Lepi razgledi so omamna stvar, a tudi redka, saj se pogosto dogaja, da nas na vrhu obdajata le sivina, popoldanska megla ali da je vreme nenaklonjeno pogledom naokrog. Ob pravilno tempirani turi in s kančnom sreče pa je užitek ob razgledih neizmeren. Pogled se nezavedno pre-

venije, med njimi tudi sam vojaški vrh Slovenske vojske. Plaketo je podelil predsednik Združenja vojaških gornikov Slovenije, Janez Kavar, ki je v ZDA tudi odkril, da je tekma leta 1945 potekala na Mangartu, in sprožil pobudo za "osvežitev" spomina nanjo. Takrat si seveda niti najmanj ni predstavljal, da bo iz tega nastal tako velik in slovesen dogodek. Podžupanu občine Bovec in vodji organizacijskega odbora za izvedbo spominske tekme, Davorju Gašperčiču, je predsednik ZVGS, Janez Kavar, z velikim veseljem stisnil roko in se še enkrat zahvalil za sklop prireditve in izjemno delo, ki ga je Občina Bovec opravila za organizacijo spominske tekme. Poslej bo spominska tekma vsako drugo leto, še posebej slovesno bo ob okrogli obletnici leta 2015. Letos spomladi bodo v spomin na tekmo pripravili slovesnost in postavili spominsko obeležje. Pobudo zanj je dalo Združenje vojaških gornikov Slovenije, ki obeležje že izdeluje, v občini Bovec pa so z veseljem pristopili k projektu, je ob tej priložnosti dejal podžupan občine Bovec, Davor Gašperčič. Medtem pa je iz Amerike prispela žalostna vest, da je 20. januarja 2012 v 90. letu starosti preminil Karl Stingl, še zadnja živeča legenda tekme na Mangartu. Karl Stingl je 3. junija 1945 zakoličil progo za tekmo na Mangartu. Njegova hči, Sandy Stingl, je lansko leto tekmovala na spominski tekmi, ob smrti očeta pa je zapisala, da je imel tudi v bolnišnici nad posteljo razobešen plakat spominske tekme na Mangartu, ki mu je v zadnjih urah življenja prinesla veliko sreče.

venije, med njimi tudi sam vojaški vrh Slovenske vojske. Plaketo je podelil predsednik Združenja vojaških gornikov Slovenije, Janez Kavar, ki je v ZDA tudi odkril, da je tekma leta 1945 potekala na Mangartu, in sprožil pobudo za "osvežitev" spomina nanjo. Takrat si seveda niti najmanj ni predstavljal, da bo iz tega nastal tako velik in slovesen dogodek. Podžupanu občine Bovec in vodji organizacijskega odbora za izvedbo spominske tekme, Davorju Gašperčiču, je predsednik ZVGS, Janez Kavar, z velikim veseljem stisnil roko in se še enkrat zahvalil za sklop prireditve in izjemno delo, ki ga je Občina Bovec opravila za organizacijo spominske tekme. Poslej bo spominska tekma vsako drugo leto, še posebej slovesno bo ob okrogli obletnici leta 2015. Letos spomladi bodo v spomin na tekmo pripravili slovesnost in postavili spominsko obeležje. Pobudo zanj je dalo Združenje vojaških gornikov Slovenije, ki obeležje že izdeluje, v občini Bovec pa so z veseljem pristopili k projektu, je ob tej priložnosti dejal podžupan občine Bovec, Davor Gašperčič. Medtem pa je iz Amerike prispela žalostna vest, da je 20. januarja 2012 v 90. letu starosti preminil Karl Stingl, še zadnja živeča legenda tekme na Mangartu. Karl Stingl je 3. junija 1945 zakoličil progo za tekmo na Mangartu. Njegova hči, Sandy Stingl, je lansko leto tekmovala na spominski tekmi, ob smrti očeta pa je zapisala, da je imel tudi v bolnišnici nad posteljo razobešen plakat spominske tekme na Mangartu, ki mu je v zadnjih urah življenja prinesla veliko sreče.

Jernej Šček

Občina Bovec

Prejela je plaketo Združenja vojaških gornikov Slovenije

Občina Bovec je prejemnica plakete Združenja vojaških gornikov Slovenije (ZVGS). To je Občini Bovec podelilo tako visoko priznanje za izvedbo spominske tekme *Mangart 1945-2011* v lanskem letu na Mangartu. Plaketo je prevzel podžupan občine Bovec, Davor Gašperčič, ki je bil tudi vodja organizacijskega odbora za izvedbo tekme.

lopu tega dogodka je Občina Bovec pripravila še pogovor z naslovom "Cona A/B" in omogočila razstavo o smučarski tekmi v trdnjavi Kluže. Sam protokol ob spominski tekmi je bil slovesen, udeležila sta se tudi ministrica za obrambo RS, Ljubica Jelušič, in ambasador ZDA v Sloveniji, Joseph A. Musomeli, najpomembnejše pri tem pa je bilo, da so se tekme udeleži-

Ob podelitvi plakete

V Bohinjski Beli je, 21. januarja, bovški podžupan Davor Gašperčič, ki je bil ključni organizator prireditve, prejel plaketo Združenja vojaških gornikov Slovenije, ki jo je to podelilo Občini Bovec. V obrazložitvi so povedali, da je Občina Bovec, v sodelovanju z Združenjem vojaških gornikov Slovenije in ob pomoči Veleposlanstva ZDA v Sloveniji, organizirala smučarsko tekmo v spomin na veleslalomsko tekmo pripadnikov ameriške vojske, ki so jo izvedli 3. junija 1945. V sk-

li tudi potomci tistih, ki so na smučarski tekmi na Mangartu nastopili kot tekmovalci ali pa so pri tekmi kako drugače sodelovali. Vsega skupaj pa, kljub odličnemu delu organizacijskega odbora, brez podpore in velikega osebnege truda takratnega župana, Danijela Krivca in podžupana Davorja Gašperčiča, ne bi bilo mogoče izvesti. Podelitev plakete je potekala v Bohinjski Beli, prisotni pa so bili številni pomembni predstavniki Združenja Vojaških gornikov Slo-

venije, med njimi tudi sam vojaški vrh Slovenske vojske. Plaketo je podelil predsednik Združenja vojaških gornikov Slovenije, Janez Kavar, ki je v ZDA tudi odkril, da je tekma leta 1945 potekala na Mangartu, in sprožil pobudo za "osvežitev" spomina nanjo. Takrat si seveda niti najmanj ni predstavljal, da bo iz tega nastal tako velik in slovesen dogodek. Podžupanu občine Bovec in vodji organizacijskega odbora za izvedbo spominske tekme, Davorju Gašperčiču, je predsednik ZVGS, Janez Kavar, z velikim veseljem stisnil roko in se še enkrat zahvalil za sklop prireditve in izjemno delo, ki ga je Občina Bovec opravila za organizacijo spominske tekme. Poslej bo spominska tekma vsako drugo leto, še posebej slovesno bo ob okrogli obletnici leta 2015. Letos spomladi bodo v spomin na tekmo pripravili slovesnost in postavili spominsko obeležje. Pobudo zanj je dalo Združenje vojaških gornikov Slovenije, ki obeležje že izdeluje, v občini Bovec pa so z veseljem pristopili k projektu, je ob tej priložnosti dejal podžupan občine Bovec, Davor Gašperčič. Medtem pa je iz Amerike prispela žalostna vest, da je 20. januarja 2012 v 90. letu starosti preminil Karl Stingl, še zadnja živeča legenda tekme na Mangartu. Karl Stingl je 3. junija 1945 zakoličil progo za tekmo na Mangartu. Njegova hči, Sandy Stingl, je lansko leto tekmovala na spominski tekmi, ob smrti očeta pa je zapisala, da je imel tudi v bolnišnici nad posteljo razobešen plakat spominske tekme na Mangartu, ki mu je v zadnjih urah življenja prinesla veliko sreče.

venije, med njimi tudi sam vojaški vrh Slovenske vojske. Plaketo je podelil predsednik Združenja vojaških gornikov Slovenije, Janez Kavar, ki je v ZDA tudi odkril, da je tekma leta 1945 potekala na Mangartu, in sprožil pobudo za "osvežitev" spomina nanjo. Takrat si seveda niti najmanj ni predstavljal, da bo iz tega nastal tako velik in slovesen dogodek. Podžupanu občine Bovec in vodji organizacijskega odbora za izvedbo spominske tekme, Davorju Gašperčiču, je predsednik ZVGS, Janez Kavar, z velikim veseljem stisnil roko in se še enkrat zahvalil za sklop prireditve in izjemno delo, ki ga je Občina Bovec opravila za organizacijo spominske tekme. Poslej bo spominska tekma vsako drugo leto, še posebej slovesno bo ob okrogli obletnici leta 2015. Letos spomladi bodo v spomin na tekmo pripravili slovesnost in postavili spominsko obeležje. Pobudo zanj je dalo Združenje vojaških gornikov Slovenije, ki obeležje že izdeluje, v občini Bovec pa so z veseljem pristopili k projektu, je ob tej priložnosti dejal podžupan občine Bovec, Davor Gašperčič. Medtem pa je iz Amerike prispela žalostna vest, da je 20. januarja 2012 v 90. letu starosti preminil Karl Stingl, še zadnja živeča legenda tekme na Mangartu. Karl Stingl je 3. junija 1945 zakoličil progo za tekmo na Mangartu. Njegova hči, Sandy Stingl, je lansko leto tekmovala na spominski tekmi, ob smrti očeta pa je zapisala, da je imel tudi v bolnišnici nad posteljo razobešen plakat spominske tekme na Mangartu, ki mu je v zadnjih urah življenja prinesla veliko sreče.

MM

VIDA VALENCIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

J&P

Pogosto se počutim krivo za zapise, ki vam jih namenjam. Krivo, ker bi rada bila vsakič pozitivna, vsakič bi rada poudarjala svetle točke, ki jih je v našem življenju ogromno (pred kratkim sem prebrala stavek: "Vsako sekundo bi se morali veseliti že samega dejstva, da lahko hodimo, prosto dihamo, da lahko žlico držimo v rokah. Že samo to je vredno največjega veselja"). Vsakič bi rada zapisala, kaj vsak dan vidim na glavni avtobusni postaji. Brezdomce, priseljenke brez strehe nad glavo, njihovo vsakdanjo bitko za preživetje. Vsakič bi se rada zaustavila ob pristnih stiskih roke, ki smo jih bili deležni, trenutkov, ko smo začutili drugega in bili začuteni. In pogosto se znajdem v precepu, ali naj v sebi zatrem željo, morda potrebo po tem, da pišem tudi o padcih, o sivih conah, ki so vsekakor prisotne v življenju vsakogar. Človeško je, povsem človeško. Verjetno je res, da se moramo res boriti proti temu, da smo cel čas osredotočeni samo nase. Dejansko se tega sploh ne zavedamo, življenje teče zelo hitro naprej, vsak trenutek je izgubljen, vsake izrečene besede v zraku že ni več, tako zelo smo v vrtincu, da ne vidimo, kako se vedno vrtimo okrog svoje osi. Kako težko je odmisлити samega sebe, zavrteti se drugače, v vsem videti pozitivno noto. Pred kratkim sem po spletu spoznala zakonski par iz južne Italije. Že leta imajo v gosteh (zdaj desetletno) ukrajinsko deklico med poletnimi in zimskimi počitnicami v sklopu že utečenih gostovanj. Pred nekaj leti sta se odločila posvojiti dva brata iz Kolumbije. Običajni pretres psihologov, socialnih delavcev, mučno soočanje z birokracijo, junija lani pa tako pričakovani klic: pričakujeta ju deset in enajstletna fantka. Izročene sta jima bile slike otrok, njun življenjepis. Otroka sta bila že osem let na seznamu zapušče-

nih otrok. V vseh teh mesecih sta zakonca nestrno pričakovala datum, kdaj ju kolumbijsko sodišče pričakuje, na pamet sta že vedela, kako in kaj dati v kovček, delodajalci so bili obveščeni. Januarja letos, sedem mesecev kasneje, ju kličejo, da se je zadeva razpletla drugače in da omenjena otroka, katerih slike so ju vsako jutro pozdravljale na okenski polici, ne bosta več njuna otroka. Zaplet pri birokraciji, napaka. Po osmih letih zapuščenosti naj bi se oglasila neka daljna teta. Otroka sta izstopila iz posvojitvenega postopka. Predstavljajte si šok. Občutek, da bosta tista dva otroka (ki sta postala del tebe, ne da bi ju nikoli srečal) vedno v tebi. A s tabo nikoli.

Zakaj to pišem? Rada bi Vam predstavila reakcijo tega moškega, ki bo tema dvema fantkoma ostal oče samo v srcu. O njem pišem, ker je prvenstveno on, ki piše po spletu. Po začnem šoku, po ogromnih vprašanjih ("pa saj je to možno samo v skorumpirani Rusiji, ne pa v Kolumbiji, za katero vsi vemo, da blesti po enem najbolj urejenih in najbolj transparentnih posvojitvenih sistemov!"), se je ta moški kmalu ponovno postavil na noge. Resnično izgleda, kot da uspe zajeti zaupanja z veliko žlico. "Z zaupanjem čakam na ponovni klic, gotovo naju pričakujeta dva druga brata ali sestri. Resnično upam, da bo najinima dragima J&P življenje namenilo najboljšemu". Vem, da je racionalno res: čemu služi samosmiljenje, čemu se protiviti temu ali onemu, ko pa usoda, življenje, Bog ti v življenju nekaj namenja, česar še ne poznaš. Tisočkrat sem se vprašala, ali bi bila sama sploh zmožna tako velikega optimizma in vere v najboljše. Sebe končno prestaviti iz tukajšnjega trenutka v neko širšo dimenzijo, stalno verjeti, da obstaja neka širša slika za vse. Racionalno je to zelo doumljivo, kaj pa emotivno?

CERKEV SV. IVANA IN NJEN ČAS (8)

Mariza Perat

Dne 25. marca 1906 je bil v goriški stolni cerkvi kot deseti goriški knez nadškof ustoličen Frančišek Borgia Sedej. Svojo visoko službo je novi nadpastir opravil do leta 1931. Nadškof Sedej se je, tako kot njegovi predhodniki, trudil, da bi versko življenje v škofiji bilo čim bolj urejeno in bi med verniki različnih narodnosti

prekinila prva svetovna vojna.

Verska združenja pri sv. Ivanu pred ustanovitvijo Pastoralnega središča

V času, ko je papež Leon XIII. izdal svojo znamenito encikliko "Rerum Novarum", je dr. Andrej Pavlica leta 1902 pri sv. Ivanu ustanovil društvo slovenskih delavcev - Skalnico.

Msgr. Pavlica, kateremu so socialna vprašanja bila vedno pri srcu, se je namreč zavedal, da je za dekleta, ki so po večini s podeželja prihajala v mesto služiti, potrebno ustanoviti organizacijo, ki bi jim nudila oporo, katere bi sicer v tujem okolju ne našla. Pobuda je naletela na takojšen odziv. Število deklet, vpisanih v društvo, je med letom naraslo na 600.

Društvo je za svoje članice zelo skrbelo, zato so tudi dekleta s svojo pridnostjo in zavzetostjo v službi skušala vodstvu Društva izkazati svojo hvaležnost. Društvo je v stavbi na Placuti, kjer je pozneje dobila prostor Katoliška tiskarna, potrebnim dekletom nudilo zasilno zatočišče.

Za članice društva je bil v cerkvi sv. Ivana vsak mesec društveni shod. Enkrat na leto, tretjo nedeljo po Veliki noči, je društvo Skalnica skupaj s člani Slovenskega katoliškega delavskega društva, ki ga je s pomočjo brata dr. Josipa prav tako ustanovil dr. Pavlica, priredilo romanje na Sveto Goro. Priprava nanj je bila tridnevna pri sv. Ignaciju.

Delovanje društva je bilo zelo razgibano in raznoliko, saj je prirejalo shode, predavanja in prireditve. Tako je svojim članicam nudilo tudi možnost splošne izobrazbe in razglednosti. Z nastopom fašizma pa je vse to živahno delovanje moralo prenehati. Društvo je bilo zdaj prisiljeno omejiti svoje delovanje samo na versko oziroma dobrodelno dejavnost.

Dr. Pavlica je društvo vodil do leta 1948. Zatem je vodstvo do leta 1963 prevzel msgr. Srečko Gregorec, ko je to nalogo zaradi boleznih moral opustiti. Članice Skalnice so se tedaj pridružile tretjorednicam, s katerimi so pri sv. Ivanu imele skupne shode.

/ dalje

Frančišek Borgia Sedej (1906-1931)

Papež Leon XIII.

Politični preobrat, ki obeta hitrejšje utrjevanje demokratične države

Janez Janša sestavlja novo vlado

V Sloveniji je nastalo olajšanje političnih in splošnih razmer, vendar na območju in pri privržencih t. i. desnice tudi vzdušje bojazni in negotovosti glede prihodnosti slovenske družbe in njene države. Novo stanje se je ustvarilo z izvolitvijo karizmatičnega osamosvojitelja, politika, ki je skupaj z drugimi osebnostmi, tudi Milanom Kučanom, polagal temelje nove države, pa zdajšnje predsednika Slovenske demokratične stranke, Janeza Janše, za mandatarja nove slovenske vlade. Izvolitev mu je omogočila koalicija petih političnih strank, h kateri sta s posebnim sporazumom pristopila tudi poslanca italijanske in madžarske narodne skupnosti v Sloveniji. Za mandatarja Janeza Janšo je glasovalo 51 poslancev, eden pa se je opredelil drugače od sklepa stranke in je glasoval zoper novo koalicijo. S takim številom poslancev oziroma podpore parlamentu bo vlada imela trdno večino, ki bi vrhovni izvršilni oblasti morala zagotavljati dobro in učinkovito upravljanje države. Novi premier bo vlado predstavil v naslednjih dneh, tako da bi začela delovati okoli 10. februarja. Janez Janša, ki je v preteklosti že

vodil vlado, in to celoten mandat, se vrača na vrh oblasti z zagotovitvijo, da se vlada ne bo ukvarjala z ideologijo in politikom, ki razdvajata državo, ampak se bo najprej soočila z gospodarskimi, finančnimi in drugimi težavami, ki so povzročile obstoječo vsestransko krizo v Sloveniji. Med posegi na izrednem zasedanju parlamenta je prihodnji premier poudaril, da bodo naporu vlade najprej veljali stabilizaciji javnih financ, ponovnemu zagonu gospodarstva in ustvarjanju

Janez Janša

novih delovnih mest. K razumevanju in podpori je povabil vse stranke, kar sta nekdanji predsednik vlade in predsednik Socialnih demokratov, Borut Pahor, ter predsednik nove stranke Pozitivna Slovenija, Zoran

Jankovič, tudi obljubila. Nova vlada, tako zagotavlja Janez Janša, bo glede najpomembnejših vprašanj sodelovala s socialnimi partnerji, to pa so predvsem delodajalci in sindikati. Obetajo pa se težave z največjo sindikalno centralo, Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, ki je na čelu s predsednikom Dušanom Semoličem v političnem pogledu pretežno levo usmerjena. Semolič je že pred nastopom Janeza Janše, in potem ko je morda prebral prvi osnutek koalicijske pogodbe petih političnih strank, pohitel z izjavo, da bo nova vlada desnosredinske usmeritve odpravila socialno državo, namenjeno ljudem, ki živijo v stiskah in pomanjkanju. Prihodnji premier je na izredni seji državnega zboru, ki je trajala več kot osem ur, analiziral predvsem sedanje gospodarske, družbene in politične razmere v državi, pri čemer je tudi kritično ocenil delovanje dosedanje vlade, ki jo je vodil Borut Pahor. Program nove vlade

z ukrepi za premaganje krize, predvi-

denih v koalicijski pogodbi, pa bo Janez Janša predstavil in obrložil v parlamentu v naslednjih dneh, ko bo poslanec predložil tudi seznam predlaganih ministrov. Vlada, ki je doslej imela 15 ministrov, jih bo po spremembi zakona o vladi v prihodnje štela 11. Naše bralce naj seznanimo s tem, da bo nova ministrica za Slovence v zamejstvu in po svetu najbrž Ljudmila Novak, zdaj podpredsednica državnega zbora ter predsednica Nove Slovenije, krščanske in ljudske stranke. Vlada bo svoj mandat pričela v zelo zapletenih političnih razmerah, v ozračju, ki ga v Sloveniji ohranjajo sovražni govor, pritiski vplivnih sil in posameznikov iz ozadja (pravijo iz političnega podzemlja) ter primeri nestrpnosti in sovraštva. Predsednik države dr. Danilo Türk pravi, da Janeza Janše ni mogel uradno predlagati za mandatarja, ker leta ne uživa polne legitimnosti. Zoper novega predsednika vlade je namreč vložen pravno močni obtožni predlog v zadevi Patria. Toda državni poglavar ni upošteval osrednje pravne zakonitosti, da nihče v sodnem postopku ni kriv, dokler mu krivda ni dokazana. Janezu Janši pa doslej niso dokazali nobene krivde v nobeni kazenski zadevi. Takšno tolmačenje in načelo je v zad-

nem času nekajkrat poudaril in ponovil dr. Lovro Šturm, eden najbolj uglednih slovenskih pravnikov. Zaradi omenjenega se je zgodilo, da predsednik Slovenije dr. Danilo Türk Janši ni čestital ob imenovanju za mandatarja nove vlade. Slovenskega državnega poglavarja so prehiteli čestitke novemu predsedniku vlade iz demokratičnih držav in okolij v tujini. Predsednik evropske komisije Jose Manuel Barroso je zapisal, "da bo Janez Janša kot predsednik vlade znova izkazal voditeljske sposobnosti, kot jih je med predsedovanjem Slovenije EU". Predstavnik Evropske ljudske stranke Joseph Daul pa je v čestitki Janezu Janši menil, "da

je nova desnosredinska koalicija izrazito proevropska, ki se bo prednostno zavzela za to, da Slovenijo popelje iz krize, ki se je v obdobju leve vlade izrazito poglobila". Toda v Sloveniji se širijo tudi drugačna mnenja in naziranja. Ljubljanski časnik Dnevnik je 27. januarja v naslovu na prvi strani zapisal, "da koalicijska pogodba bodoče vlade vodi v policijsko državo". Uvodničar Janko Lorenč pa je v tedniku Mladina kar tako počez ugotovil, "da bo nova oblast na prihodnjih volitvah skoraj neizbežno pogorela in Janez Janša bo odplaval v zgodovino".

Marijan Drobež

Druga dopolnjena izdaja knjige o Vipavcih

Življenje ob trti in kršinu - darilo za slovenski kulturni praznik 2012

V letu 2000 je Občina Vipava izdala knjigo Življenje ob trti in kršinu, kjer je zapisanih 27 biografskih zgodb naših domačinov - starosvetnikov iz Vipave in okolice, ki so preživljali krvavo dvajseto stoletje. Te knjige že lep čas ni v prodaji, zato se je KS Vipava odločila za njen razširjeni ponatis, v katerem je dodanih še 17 podobnih biografskih zapisov. Tako so v knjigi združeni spomini poslednje generacije, ki je pripadala ali še pripada dvajsetemu stoletju in se po zakonitostih tega sveta poslavlja od življenja. Zapisani spomini tako predstavljajo najboljši učbenik domače preteklosti, zato so še toliko bolj dragoceni. Knjigo bogati 224 starih fotografij iz družinskih albumov, med katerimi segajo najstarejše v leto 1891. Iz zapisov boste lahko spoznali, kako so živeli naši predniki, kako so delali, mislili, molili in se ženili, kako in kje so preživljali prvo in drugo svetovno vojno, kje vse so trpeli v taboriščih, zaporih in pregnanstvih, za katere države in kje so nosili vojaško suknjo in kako so doživljali staro Avstrijo, Italijo, Jugoslavijo in končno samostojno Slovenijo, po kateri so hrepenele in se zanjo borili. Predstavitve knjige bo v torek, 7. februarja 2012, ob 19. uri v dvorani Kulturnega doma v Vipavi. Prisrčno vabljeni!

Knjigo toplo priporočamo v prvi vrsti mlajšemu rodu svojcev, ki so zapisani v tej knjigi, njihovim prijateljem in znancem ter vsem, ki jih zanima življenje naših prednikov, da bodo spoznali resnico, ki jo je zapisal naš pesnik Tone Kuntner: "Preteklost je luč, ki sveti v prihodnost, brez nje bi bila tema".

Magda Rodman

Življenje ob trti in kršinu

Življenjska pričevanja krajanov iz Vipave in okolice

Javni sklad Republike Slovenije / Vsakoletno podeljevanje priznanj Srebrno plaketo za zasluge je prejel režiser Marjan Bevk

Pred slovenskim kulturnim praznikom je Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, ki vsako leto podeljuje odličja in priznanja posameznikom za njihov bogati doprinos k slovenski kulturi, 25. januarja 2012 v Festivalni dvorani v Ljubljani podelil srebrno plaketo Marjanu Bevku, režiserju, ki obuja nekoč tradicionalno kulturno povezanost Benečije in Posočja. Marjan Bevk prejema srebrno plaketo Javnega sklada za kulturne dejavnosti za uspešno sodelovanje in razvijanje sodelovanja z rojaki v zamejstvu. Ob svojem režijskem in pedagoškem delu na Umetniški gimnaziji v Novi

Gorici že dolga leta prenaša svoje strokovno znanje v slovensko Benečijo. Obenem vse to pripomore k odstranjanju "meje" še na drugih področjih, kar bi lahko odpiralo vrata spontane-

Marjan Bevk

mu povezovanju med Benečijo in Posočjem, če bi se stvari razvijale bolj skladno s pričakovanji. Na kulturnem področju je pobudnik in ustanovitelj Kulturnega društva Čedermac v Čescači. To bogati in pospešuje kulturno sodelovanje med Slovenci iz Posočja, Benečije in Koroške, ki pa bo prav zaživelo le v boljših pogojih. Nedvomno se kulturniki v zgornjem Posočju veselijo, da se vsajih kulturna oblast spomni zvestih izvajalcev kulturne in družbene usmeritve z neko formalno potrditvijo ali opaznostjo, toda, če tega programa ne podpre z zadostnimi sredstvi, vse skupaj pomeni le usmeritev "re-

flektorjev v oči", namesto v omogočanje razvojnega delovanja.

Tudi sam Bevk večkrat pravi, da je ta občasna pozornost razveseljiva, toda, dokler bo ostala le pri papirnatih kimajih, brez finančno pokritega programa za zamejske in posoške kulturne ustvarjalce in poustvarjalce, ne bo pravih rezultatov. Benečija in Posočje, vsestransko naravno odprta druga proti drugemu, lahko napredujeta le kot celovit gospodarski in kulturni prostor. Kar se sedaj dogaja, je le naporno premaganje nekoč umetno postavljenih ovir "minskega polja" proti tradicionalnemu komuniciranju in vsestranskemu pretoku interesov domačega prebivalstva, kot je v drugih območjih Evrope. Brez tega pomeni napredek od lanske podelitve lokalnega Gujonovega priznanja na letošnje državno priznanje le majhen obliž na hitro rastočo rano.

MM

Janša mandatar, vlada se sestavlja Misija nemogoče za Janeza Šušteršiča

No, preobratov je, po sobotnem izglasovanju Janeza Janše za predsednika vlade, konec. Dokaj prepričljiva večina 51 glasov (na glasovanju se je nekje sicer izgubil predvideni 52. glas) ne pušča skoraj nobene upanja opoziciji, da bi desno-sredinska koalicija ne prestala še zadnjega izpita, potrditve vladne ekipe v parlamentu, najverjetneje okoli 10. februarja. V naslednjih dneh se bo v medijih največ črnila prelilo o najverjetnejših imenih za ministrska mesta. Seveda največje zanimanje vlada za ključno ministrstvo za finance, ki pa je bilo, vsaj tako kaže, že oddano. Dobil naj bi ga Janez Šušteršič, podpredsednik Državljanske liste Gregorja Viranta in član skupine

t. i. mladoekonomistov. Gre torej za predstavnika teorije klasične liberalne ekonomije. Lahko torej še enkrat zapišemo

Janez Šušteršič

to, kar smo ugotovili že zadnjič: Slovenija bo, ekonomsko gledano, krenila v desno. To je, po dosedanjih izkušnjah državno planiranega gospo-

darstva, tudi nujno, če se želi Ljubljana izviti iz zadušljivega objema finančne krize. Virantovi dvomi Tudi samo ime Janeza Šušteršiča ni nikakor sporno, a njegovo imenovanje pomeni za prihodnjo vlado kar nekaj drugačnih kadrovskih rešitev glede na prvotna predvidevanja. Do volitev, ko so bili vsi prepričani o zmagi Janševe SDS, je bilo namreč mišljeno, da bo prihodnji slovenski finančni minister Andrej Šircelj, prvi finančni Janševe stranke. Takoj po volitvah je Virant govoril, da bi, ne glede na to ali bi šla v koalicijo z SDS ali s Pozitivno Slovenijo, želel med osrednjimi ministrstvi prevzeti dve: notranje (kamor spada policija) in pravosodno (kamor spada sodstvo). Razlog? Dejal je, da se mu ne zdi primerno, da bi bila nosilca teh dveh resorjev člana stranke Zorana Jankoviča (zaradi preiskav, ki se vodijo proti njemu, njegovim

družini in njegovim podjetjem) ali člana stranke Janeza Janše (ki je obtožen v primeru Patria). V dneh takoj po volitvah Virant ni govoril o finančnem ministrstvu. Karte na mizi so se kasneje pomešale: na dan je prišel predlog, da bi Lista Virant oz. Šušteršič prevzela finančno ministrstvo, ki bo v tem mandatu daleč najpomembnejši resor. Zaradi tega se je Virant odrekal notranjemu ministrstvu, kar je seveda pri opoziciji sprožilo val polemik, češ da popušča Janši. Rehabilitacija Šušteršičevih mladoekonomistov Tokrat bi se rad zaustavil nekoliko bolj pri figuri najverjetnejšega novega finančnega ministra in njegovih "korenin". Kot že povedano, spada Šušteršič v skupino t. i. mladoekonomistov. Njihovo ime se je prvič v javnosti odmevneje pojavilo v času prve vlade Janeza Janše, leta 2004. Šlo je za skupino ekonomistov, ki jih je Janša izbral kot strokovne sodelavce svoje vlade. Najbolj prepoznavna takratna imena so bila Mičo Mrkaič, min-

ister Jože P. Damijan in današnji kandidat za finančnega ministra Janez Šušteršič. S svojimi predlogi (najbolj viden v javnosti je bil Mičo Mrkaič) so razburili celotno Slovenijo: najbolj sporna je bila njihova ideja o

vedbi enotne davčne stopnje. Glasno pa so takrat nastopili tudi proti svetinji slovenskega gospodarstva: nacionalnemu interesu.

/str. 14
Andrej Čermic

GORIŠKI MUZEJ GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA ŠTUDIJSKI KROŽEK BESEDA SLOVENSKE ISTRE

Predstavitve knjige

Brazde s trmuna 15-let izbor

Člani krožka Beseda Slovenske Istre in sodelavci bodo predstavili Slovensko Istro in njeno bogato ljudsko izročilo s pesmijo, z glasbo in besedo.

Na Gradu Kromberk v torek, 7. februarja 2012, ob 20. uri

Na sejmu Turizma in prostega časa v Ljubljani

Predstavitev Turistične ponudbe Tu smo doma

Na četrtkovem (26. januarja 2012) uradnem srečanju sejma Alpe-Adria Turizem in prosti čas TIP 2012 na razstavišču v Ljubljani so predstavili projekt Interrreg IV Italija - Avstrija 2007-2013 Alpe Adria Turizem (A-A Tourism) in posebno ponudbo Tu smo doma - Spoznajte zamejstvo. Direktorica Slovenske gospodarske zveze (SGZ) Celovec Marina Einspieler je na opoldanskem srečanju federacije evropskih turističnih novinarjev FIJET orisala glavne vsebine projekta, ki povezuje 28 nastanitvenih struktur iz avstrijske Koroške in Furlanije Julijske krajine za sprejemanje gostov iz Slovenije. Na spletni strani www.tusmodoma.eu so naslovi in opisi ponudb tridnevnega turističnega Alpe-Adria paketa, točk, itinerarijev, dogodkov in drugih zanimivosti. Sodelujoči manjšinski in tudi večinski operaterji z obeh območij so pripravili info-material v slovenščini in obiskovali jezikovne tečaje, da lahko sprejmejo goste v domačem jeziku. Popoldne je stojnico projekta A-A Tourism (v marmorni dvorani - B) obiskal državni sekretar dr. Boris Jesih, ki je v imenu vladnega Urada za Slovence v zamejstvu in

po svetu izrekel dobrodošlico prisotnim časnikiarjem in operaterjem. Ob pohvali tega primera dobrega sodelovanja med manjšinskimi in večinskimi operaterji obeh regij je zaželel, da bi izkušnje prenesli tudi na območje Porabskih Slovencev, kjer so tudi

ga gospodarskega združenja (SDGZ) Davorin Devetak je v zastopstvu obeh partnerjev iz FJK (tudi združenja Confcommercio Gorizia) predstavil uglednemu gostu še druga predstavništva iz Italije. V prvi vrsti Sandra Quaglia in Pamela Pielich iz projekta

Druga z leve predstavnica SGZ Celovec Marina Einspieler, državni sekretar za Slovence v zamejstvu in po svetu Boris Jesih, predstavnik SDGZ Davorin Devetak, Mara-Ira Riolo in Andrea Colonnelli iz dunajskega urada ENIT ter Sandro Quaglia (foto A. Waltritsch)

pozitivni izgledi za razvoj turistične animacije in promocije. Podpredsednik SGZ Celovec, gostilničar Hanzl Ogris iz Bilčovsa, je v imenu koroškega glavnega nosilca projekta poudaril plodnost pobude, ki povezuje tri obmejne regije v znamenju turizma. Predstavnik Slovenskega deželne-

Mi smo tu, ki na bližnji stojnici promovira turistično in kulturno ponudbo Slovencev iz Videmske pokrajine. Lepote in zanimivosti Kanalske doline, Režije, Terskih in Nadiških dolin predstavljajo z nazornimi tiskovinami Inštitut za slovensko kulturo iz Špetra in društva iz omenjenih krajev. Ce-

njeni gosti so bili še Andrea Colonnelli in Mara-Ira Riolo iz dunajskega urada nacionalne turistične ustanove ENIT-Italia in več uglednih časnikiarjev, med temi Drago Bulc in ne nazadnje Slavko Mežek, eden od prvih tkalcev turističnih stikov med matico in slovenskimi kraji čez mejo s projektom (Ne) Znano zamejstvo. Le-ta z ustanovo Kultura-Natura. si deluje na sejmu TIP 2012 nagrade Naša Slovenija 2011 za posebne dosežke pri ohranjanju, raziskovanju in uveljavljanju dediščine. Med letošnjimi nagradenci so tudi zakonca Jožica in Ludvik Druml iz gostilne Stara

Pošta (operater projekta A-A Tourism) in župnik Stanko Trap iz Ziljske doline ter naš Viljem Černo iz Barda. Udeleženci dobrodošlice so seveda posebno cenili domače specialitete v pokušnji, koroške suhomesnate delikatese, gubanco iz Nadiških dolin in sočna briška vina s Krminskega.

V petek, 27. januarja, je s priložnostjo Vikend dnevnikov Delo in Slovenske novice šel v slovenska gospodinjstva poseben katalog z vsemi 28 hoteli projekta iz Koroške, Videmske in Goriške pokrajine. S septembrsko revijo Ognjišče pa je izšla posebna informativna zbiranka projekta, ki jo delijo na sejmu.

V torek, 7. februarja, bo sklepno čezmejno delovno srečanje operaterjev za FJK v Hotelu Felcaro v Krmini o "podobnosti slovenskega gosta". Konec marca se bo projekt uradno končal. Upati je in pričakovati, da se bodo skupne aktivnosti koroških in furlanskih operaterjev obrestovale z novimi obiski iz Slovenije v vseh sodelujočih strukturah, od Roža, Podjune in Zile do Trbiža, Nadiže, Brd, Gorice, Krasa in Gradeža, ter da bodo partnerji iz obeh regij medsebojno spoznanje poglobili in nadaljevali pri skupnem promocijskem delu na čezmejnem območju.

S 13. strani

Misija nemogoče za Janeza Šušteršiča

Skratka, že leta 2004, ko stajkunov še ni bilo na obzorju in množičnih stečajev velikih slovenskih podjetij tudi ne, so oni razglašali potrebo, da se država umakne iz gospodarstva in pusti nevidno roko trga (prosto po Adamu Smithu), naj naredi svoje. Ker je bil tak pristop za Slovenijo takrat nedopusten in je javnost mladoekonomiste obsodila reaganizma in thatcerizma, neoliberalizma in casino' kapitalizma, jih je Janša odslovil.

Že res, da je bil (in je še vedno) predlog o enotni davčni stopnji socialno nevzdržen in hudo nepravilčen. In ga tudi zaradi tega nihče ni več predstavil v javnosti. Nasprotovanje logiki "nacionalnega interesa" pa se je izkazalo za še kako utemeljeno. Prav ta je namreč v največji meri botrovala k splošnemu gospodarskemu cunamiju, ki mu Slovenija podlega v zadnjih letih. Danes (veliko prepozno) je obveljala splošna ugotovitev, da potrebujemo več zasebnega kapitala in manj države, ker so država in njena podjetja v hudi finančni stiski in pod bremenom dolgov. Kot vse bolj dopustna se danes sprejema tudi teza o vstopanju tujega kapitala v državo, celo v največje banke. To je za mnoge pravzaprav edina rešitev. V koalicijski pogodbi je tako zapisano, da bodo z nižjimi davki nagrajena uspešnejša podjetja, saj se bo znatno zmanjšal davek na dobiček, neobdavčena pa bodo sred-

stva, ki jih bodo podjetja namenjala za razvoj. Mlade in nezaposlene bo nova vladna koalicija nagovarjala k novemu načinu vstopa na trg dela, predvsem v obliki samozaposlovanja ali ustanavljanja malih in mikro podjetij. Država naj bi se lotila prodaje svojih deležev v podjetjih, kjer bi v strateških ohranila kontrolni delež 25 odstotkov plus ena delnica. In seveda, na vrsti bi bili tudi rezi, precejšnji rezi.

Bitka z Erjavcem

Skratka, z novo Janševo vlado in predvsem s Šušteršičem kot finančnim ministrom se v slovensko politiko znova vračajo mladoekonomisti. Manj glasno kot leta 2004, morda bolj premišljeno. Trditve Karla Erjavca, da ne gre za desno vlado, so v tem kontekstu napačne. Gospodarski program, tisti, ki bo odločal tudi o usodi pokojnin (v Erjavčevem volilnem baze-nu) je desno-sredinski (oziroma liberalni). Šušteršič je nosilec tiste ekonomske ideje, ki bo verjetno prav Erjavcu povzročala veliko težav. In je tudi tista ekonomska ideja, ki bo najbolj lahek plen populističnih napadov. Hkrati pa je pristop, ki ga Slovenija potrebuje. Šušteršičeva naloga bo tak pristop prilagoditi slovenskim potrebam in ga ne zlorabiti z "ekstremnimi" prijemi. Gospodarstvo in ekonomija morata biti osvobodjena od okov države, morata pa še vedno biti vezavana njunemu ustvarjalcu, človeku.

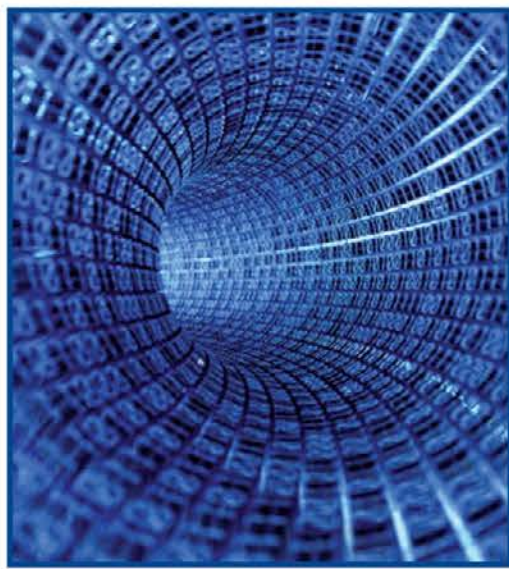
Internet ima zmeraj več uporabnikov V Sloveniji že pol milijona širokopasovnih priključkov

Ob koncu tretjega četrtletja lanskega leta je bilo v Sloveniji skoraj 496.000 širokopasovnih priključkov za dostop do interneta. Od tega so jih 86 odstotkov uporabljali zasebni uporabniki oziroma gospodinjstva, je razvidno iz objavljenih podatkov državnega statističnega urada. Število vseh širokopasovnih priključkov za dostop do interneta se je v primerjavi s koncem tretjega četrtletja v letu 2010 povečalo za tri odstotke, samo pri poslovnih uporabnikih pa za 11%. Glede na tehnologijo s 56,2-odstotnim deležem vodijo priključki, ki temeljijo na tehnologiji xDSL. S 26,3% sledijo priključki prek kableskega modema, s 15,6% pa so na tretjem

mestu optični priključki. Statistični urad še ugotavlja, da je bilo konec lanskega tretjega četrtletja v Sloveniji 2,163 milijona uporabnikov mobilne telefonije, kar na letni ravni pomeni dvoidstotno

rast. Od tega je bilo 81% zasebnih uporabnikov. Med vsemi uporabniki je bilo 1,519 milijona oziroma 70% naročnikov, kar je za tri odstotke več kot v enakem obdobju leta 2010. Predplačnikov je bilo 643.899, kar je za 0,6% več kot pred enim letom. V zvezi z rabo mobilne telefonije izstopa podatek, da je bilo v prvih treh četrtletjih lanskega leta poslanih dobra milijarda SMS-sporočil ali za

18% več kot v prvih treh četrtletjih l. 2010. Na fiksnih lokacijah pa je bilo medtem skoraj 801.000 telefonskih priključkov - 70% teh priključkov je bilo v zasebni lasti. Med priključki je bilo 45% takih, ki temeljijo na VoIP-tehnologiji. Na tem področju pa izstopa podatek, da se je ves odhodni govorni promet iz fiksnega omrežja v prvih treh četrtletjih letos v primerjavi z enakim obdobjem lani zmanjšal za 10%, in sicer domači odhodni promet se je zmanjšal za 11%, mednarodni odhodni pa za 7%.

Poslovanje švicarske tovarne Lindt Krizne države z manjšim apetitom po čokoladi

Potrošnikom v problematičnih državah z evrom je v letu 2011 upadel apetit po dragih čokoladah. Medtem ko je švicarski proizvajalec Lindt & Sprüngli v Nemčiji, Franciji in Švici našel več kupcev kot leto prej, pa so bili potrošniki v globoko zadolženih državah Italiji in Španiji do njegovih čokolad precej zadržani. V omenjenih dveh državah ter deloma tudi v Avstraliji se je rast prodaje lani občutno upočasnila, so sporočili iz tovarne čokolade Lindt & Sprüngli - novico prinaša Slovenska tiskovna agencija. Padec prodaje pripisujejo izredno težavnemu eko-

nomskega okolju in deloma tudi izredno visokim temperaturam v spomladi in pozni jeseni. Zaradi močnega švicarskega

franka se je prodaja švicarjev lani zmanjšala za 3,5 odstotka na 2,49 milijarde frankov (2,1 milijarde evrov), a organska rast je bila šestodstotna. V celoti gledano, so se sicer tržni deleži družbe lani kljub upadu prodaje povečali. Podrobnosti o poslovanju v letu 2011 bo vodstvo družbe predstavilo 1. marca.

Najbolje so se prodajali v zlat papir zaviti čokoladni medvedki, s katerimi je Lindt & Sprüngli pred Božičem obogatil svojo ponudbo. S tem se je družba še za korak približala svojemu cilju, da tudi za pomembno božično obdobje razvije globalno prepoznaven izdelek, podobno kot ji je uspelo z zlatim zajčkom za Veliko noč. V švicarskem proizvajalcu čokolade so zadovoljni tudi s prodajo v Hongkongu, zaradi česar načrtujejo še bolj suveren prodor na kitajski trg.

NOVI
GLAS

ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk, e-mail paljk@noviglas.it
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

PODPORNA LETNA NAROČNINA: 100 evrov

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 31. januarja, ob 14. uri.

Zrcalo odnosa do sočloveka

Pasji kakci

Marsikdo bo začuden in razočaran nad naslovom, mnogi bodo ugotavljali, da sploh ne vem, o čem naj bi pisala, drugi bodo radovedno brali, kaj imajo opraviti pasji kakci z Novim glasom. Nič, dejansko nič, kajti v tem zapisu ne bo govora o naših štirinožnih prijateljih, temveč o naših bližnjih in daljnih znancih na dveh nogah, o tistih, ki znajo naše življenje veliko bolj zamazati in zapackati kot prijazni, dobrodušni kužki. Ravno v teh dneh je moja dobra, stara škodica napisala zadnje stavke svoje oporoke, z žalostjo v srcu spremljamo njeno poslavljanje, z žalostjo predvsem zato, ker je na vasi težko brez avtomobila, nakup novega pa je vse prej kot prijetna zadeva. Odločili smo se, da si, preden za novega štirikolesnika odštujemo težko prigranovsoto, postavimo montažno, kovinsko garažo. Vreme je nam-

reč zadnje čase vse bolj muhasto, avtoličarji pa dragi. Sedemdeset kvadratov velika parcela, kjer sedaj parkiramo avto, ima, zaradi zelo zapletene zgodovine in dedovanja še enega lastnika, kateremu sicer pripada samo deset metrov tega "velikega" posestva. Seveda sem mu prijazno telefonirala in mu ponudila odkup zemljišča, brez stoođstotnega lastništva namreč ne morem prositi za soglasje občine. V odgovor sem dobila neke nerganje, češ svojega ne prodam, potem je nekdo z vso silo odločil slušalko, sanje o novem avtomobilu pa so se razblinile v nič. Naj pri tem dodam, da živi lastnik teh desetih metrov zemljišča na drugem koncu Slovenije in da svojega bogastva še pogledat ni nikoli prišel (sam je izjavil, da ne ve, o kateri parceli govorim), kaj šele, da bi pokosil travo ali na njej pobiral pasje iztrebke. Da, pasje iztrebke, kajti teh je na naši nezagrajeni parceli vsak večer veliko, kot jih je veliko vse naokoli. Nemi, smrdeči dokaz medsebojnih odnosov v naši skupnosti.

In medsebojnega, medčloveškega spoštovanja. Ravno pred novim letom je bilo, ko sem parkirala avto in pri tem zagledala priletno sosedo, ki mi je pomahala in me povabila v hišo, da bi mi voščila za praznike. Čisto majhna, lična hišica s štedilnikom na drva, kozarec soka in nekaj prijaznih besed. S sosedo se redkokdaj srečujeva, prijetna ženska je, ki podobno kot jaz ne mara posedanja in opravljanja, še vedno nekaj mangle dela, pa harmoniko igra. Pripoveduje mi o vsem, tudi o angelskih trobentah, nikoli nisem opazila, da je tudi ona ljubiteljica. Ker me ima rada, mi stisne v roko dva lepa vršička, ki sta v stekleni posodi že pogonala korenine. Za praznike. Potem steče govor o pasjih kakcih. Travnat pločnik okoli hiše ni zagrajen, vsa soseska ga je zato, podobno kot naše parkirišče, izbrala za stranišče svojih pasjih prijateljev. Psa imajo pri nas skoraj vsi, nekako tako, kot bi jim ga zdravnik predpisal. Kljub temu da so se zanj odločili in ga pripeljali v hišo, pa se jim - zdi se - žival blaz-

no gnusi in ni govora, da bi počistili za njim ali da bi se podelal na domačem dvorišču. Raje na sosedovem. Še raje, če gre za starejšo sosedo, ki se s težavo sklanja, da bi počistila, in zato redno (tako kot

doda, kako me ima rada, ker imam dva psa in se še nobeden izmed njiju ni podelal na tujem "br

jaču" ali na vaških pločnikih. Seveda. Poleg psov spoštujem tudi sočloveka in moje živali opravljajo potrebo na domačem dvorišču, kjer z vrečko iztrebke poberejo in z vodo počistimo. Ravno prejšnji teden je moj mož pobiral slavne pasje kakce, pa je šel mimo sosed, se ustavil, debelo pogledal, zmajal z glavo in še povrtal s prstom po čelu. Vem, da misli, da nisem normalni. Kdo je pa še videl, da bi človek pobiral pasje kakce, smrdeče pasje kakce, ko se žival lahko brezskrbno podela pred sosedovim pragom, še najbolj pred pragom tistega sosesa, ki ga najbolj sovražiš, če gre za pošteno pasjo mrcino, ne čucka, kot sta naši, pa na sovaščana še lepo zarenči in mu pokaže pasje čekane. Kajti pes, pa četudi gre za nemškega ovčarja ali dobermana,

gre na jutranji in večerni sprehod brez povodca ali nagobčnika, večkrat celo sam.

O teh pasjih kakcih sem napisala, ker je iz njih razviden odnos do sočloveka, ker na njih temelji vsa razpadajoča žalost naše družbe, kjer je vsakemu mar le za svoje korito in kjer vsakdo uživa, ko vidi sočloveka, ki stopa po pasjih iztrebkih, ali starejšo gospo, ki osuplo beži pred renčečo pasjo mrcino (pa brez zamere, dragi kužki, vem, da niste nič krivi, vaša poštenost in danost imam rada). Kako lahko sploh preživi družba, ki nima poslušna za sočloveka, za njegove potrebe in težave? Ali je sploh čudno, da smo zašli v tako gospodarsko krizo in da toliko ljudi, predvsem otrok, trpi lakoto in žejo, medtem ko drugi zdoččaseno crkljajo svoje zamaščene trebuh? In v tej družbi, kjer je pohlep vsak dan večji, smo vsak dan bolj sami, bolj žalostni in bolj zaprti v svoj revni vsakdan. Od časa do časa gremo še ven ... A največkrat samo zato, da s sklonjeno glavom okoli svoje hiše pobiramo pasje kakce.

Suzi Pertot

mi, ko je tema in ne vidimo, kam polagamo noge), stopa na skrite pasje iztrebke, s katerimi je travnata površina na gosto posejana. Z žalostjo mi pripoveduje, kako težko je šele kositi travo, ko se na kosilnici nabira umazanija. Pa še

najbolje pred pragom tistega sosesa, ki ga najbolj sovražiš, če gre za pošteno pasjo mrcino, ne čucka, kot sta naši, pa na sovaščana še lepo zarenči in mu pokaže pasje čekane. Kajti pes, pa četudi gre za nemškega ovčarja ali dobermana,

Priznanja nepoklicnim domačim športnikom

Podeljeni Oskarji Primorskega dnevnika

Temo smo si tokrat izposodili od kolegov iz Športnega uredništva Primorskega dnevnika, ki so že deseto leto zapored imenovali Oskarje zamejskega športa. V torek, 24. januarja, so na posebni slovesnosti v dvorani Zadrzne kraške banke na Opčinah letos prvič tudi nagradili najboljše tri člane in tri mladince v ženski in moški odbojki, moški košarki in nogometu.

Športna redakcija preko komisij domačih strokovnjakov - trenerjev, novinarjev in nekdanjih športnikov - namreč že od leta 2003 v januarju imenuje najuspešnejše posameznice in posameznike (zamejske Slovence, ki nastopajo vsaj pol sončnega leta za klube, ki so v članjen in Zdrženje slovenskih športnih društev v Italiji) za prejšnje koledarsko leto. V letih so kriterije v

pa je bila drugič najuspešnejša 18-letna borovka Katerina Pučnik, ki se je pred letošnjo sezono preselila v Trento v drugoligaški klub. Na lestvici Oskarja je prehitela Tamaro Pertot (Sloga/Zalet) in ex aequo Aleksijo Antonič (Soča/Govolley) ter Irino Kneipp (Bor/Zalet). Potrditev je doživel tudi najboljši cenjen zamejski odbojkar - 26-letni Ambrož Peterlin. Kapetan Sloge Tabor je bil steber tako v ekipi, ki je napredovala iz C-lige, kot tudi v letošnji šeststerki, ki igra nadvse prepričljivo v državni B2-ligi. Odločen je tako v vlogi tolkača kot tudi na specifičnem mestu podajalca. Drugo mesto je v očeh naših izvedencev zasedel njegov mlajši soigralec David Cettolo (tolkač), tretje pa kapetan in podajalec Olympie Filip Hlede. Na mladinski ravni se je tretje leto zapored uveljavil Olympiin

niko je v zadnjih dveh sezonah zelo pripomogel, da se je ekipa z dna lestvice povzpela med vodilne peterke v ugledni meddeželni konkurenci. Za njim se je v izboru Oskarja Primorskega dnevnika uvrstil njegov soigralec v letošnji sezoni (in prej več let član tržiškega drugoligaša) Daniel Batich, tudi organizator igre, ki je vso mladinsko pot od malih nog prehodil pri Boru. Tretji pa je bil Borov krični center Miko Madonia. Najboljši mladinec je še ne 18-letni Danielov brat Matija Batich (Jadrana, športno pot pa je začel pri Boru), ki je bil zanesljivo uspešnejši od petnajstletnikov Erika Gregorija (Breg) in Ilje Kocijančiča (Bor). Nogometnega Oskarja je ravno tako drugič odnesel veteran Alen Carli (1979), ki je v prejšnji sezoni branil črve Krasa v D-ligi, v letošnjem četrtoligaškem prvenstvu pa nosi dres Pordenoneja. Obrambni in vresni igralec, ki je bil več let tudi profesionalc, je izjemno zanesljiv za polpoklicna prvenstva in hkrati dober strelec, posebej z glavo. Na lestvici sta mu sledila Daniel Tomizza in Jar Martini: oba sta v sezoni 2010/2011 igrala pri Krasu, letos pa pri Vesni. Mladinsko lovoriko je prvič prejel še en vezist, 18-letni Luca Carli, ki si lepo utira pot v članski vrsti Krasa, naše najboljše enajsterice, potem ko je začel igrati pri Zarji/Gaji. Na zmagovalnem odru pa sta stala še branilca Vesne Minej Purič in Albert Kerpan.

Posrečena poteza je bila tudi prva skupna podelitev nagrad, ki sta jo organizirala Primorski dnevnik in ZSSDI, vodil pa jo je novinar Peter Verč. Združenje je na slovesnosti - namesto na Našem športniku - tudi podelilo priznanja zaslužnim športnim delavcem. Prejeli so ga odbojkarica trenerka Tanja Černe (Kontovel), profesorica telesne vzgoje Marta Vižintin (SPDG) in dolgoletni Sirenin predsednik Livio Pertot.

HC

določenih panogah sicer šele preizkušali (v mladinskem nogometu so štiri leta simbolično priznanje delili posebej za Goriško in Tržaško, v košarki so pet let imeli dve starostni kategoriji na mladinski ravni, ko je Polet še gojil žensko košarko, pa so jemali v poštev tudi dekleta), z imenovanjem najboljših v letu 2011 pa so zabeležili že desetletno zgodovino uspele in priljubljene pobude, ki jo v eni od januarjskih številke Torkove športne priloge praviloma obeležijo s posebnimi barvnimi srednjimi stranema. V ženski odbojki je "kipec" v filmskem slogu že četrto leto zapored osvojila še ne 30-letna Sabrina Bukavec, odbojkarica Kontovela in po novem združene ekipe Zaleta in deželni C-ligi. Izkušena centralna blokerka je bila po oceni odbojkarke žirije boljše od soigralk Neže Kapun (libero/Kontovel) in Staške Cvelbar (center/Sloga). Med mladinkami

veliki up Matija Komjanc (letnik 1993), ki je premagal konkurenco soigralcev Petra Vogriča in Štefana Čavdka. V košarki je po pričakovanjih drugo leto po vrsti prevladal Jadrano play-maker Borut Ban (kariero je začel pri Kontovelu), letnik 1992, ki je prvi mož Jadrana v državni C-ligi in je bil tudi na treningih državne mladinske reprezentance do 20. leta. S konstantnim učinkom in prefinjeno teh-

NOGOMET

Elitna liga: Monfalcone - Kras 1:3
Promocijska liga: Juventus - Ponzianna 3:0, Vesna - Trieste Calcio 0:2
1. amaterska liga: Primorac - San Giovanni 3:2, Villesse - Savodnje 0:4
2. amaterska liga: Roianese - Breg 3:0, Primorje - Villanova preložena, Zarja - Romana preložena
3. amaterska liga: Mladost - Pro Farra 1:2
KOŠARKA
C1 liga: Jadran - Conegliano 73:49

C2 liga: Cervignano - Breg 82:83, Bor - Arditò 69:72
D liga: Kontovel - Grado 79:68
ODBOJKA
Moška B2 liga: Sloga Tabor - Bibione 2:3
Ženska C liga: Sloga - Vivil 3:0
Moška C liga: Val - San Vito 3:1, Olympia - Volley Club 3:2, Basiliano - Sloga 3:1, FerroAlluminio - Sača 3:0
Ženska D liga: Coselli - Zalet 2:3
Moška D liga: Altura - Olympia 3:2
HOKEJ IN LINE
B liga: Polet Kwins - Sacile 4:6

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

98

Pred dnevi mi je znanec med pogovorom z neprikrito nestrpnostjo govoril o tem, da je naročen na preveč časnikov in revij in da ne more vsega brati, ker da je vsega preveč, zraven pa je z neprikritim odklonilnim stališčem dodal še misel, da je knjig preveč in z njimi nima več kaj početi. Istočasno, ko je govoril te besede, se je zavedel, da se z njim ne strinjam, a mi je vseeno še dodal, da se mu zdi moje pisanje o knjigah v tej rubriki nepomembno. Rabil je sicer bolj prefinjen in zasmehljiv izraz, sporočilo pa je bilo isto: pisanje o knjigah je 'brezvezno'. Zanj in za druge, kateri so tisti drugi, ni povedal. Odgovoril nisem nič, samo počakal sem, da je odšel, svoj lonček tekočine iz greznice je odložil in pri tem skrbno pazil, da se je tekočina razlila, torej je svoje opravil. Z leti sem se naučil, da nekateri ne marajo knjig, ne marajo branja, kot sem se tudi navadil, da nekateri pač ne prenašajo mojega pisanja. Dokler to ostane v mejah normalnega, me ne skrbi, moti pa me, ko ljudje, ki se ne strinjajo z mojim pisanjem, to svoje nestrinjanje kažejo tako, da me skušajo prepričati, kako je to moje pisanje nepotrebno, to pa samo zato, ker ga sami ne marajo. Sam dodajam še to, da gre največkrat za ljudi, ki ne marajo nikogar, so po navadi osebno zagrenjeni in pri pisanju popolnoma jalovi, v zameno pa znajo veliko povedati, kako in kaj bi se moralo pisati ter seveda, "kakšni so drugi". In po navadi ta svoja mnenja razlagajo na načine, ki v normalnih medčloveških odnosih nimajo mesta, ker so zajedljivo zlonamerni, njihov edini namen je (raz) žaliti pisca in tistega, ki to pisanje objavlja. Ker sem urednik našega tednika že nekaj časa, dobro vem, da je vsak, zato tudi naš časnik bogat le takrat, ko ima raznoliko vsebino različnih piscev; včasih sem kot urednik sam pri sebi tudi prisiljen v objavo stvari, ki jih sam sicer zaradi osebnih stališč ne bi objavil, a se zavedam, da časnik ni moja last in ne zadeva, ampak je odraz naše male družbe bralk in bralcev, ki se v njem prepoznava. Pri vsakem časniku je namreč prav paleta različnih piscev tisto resnično bogastvo, na katerem je treba graditi, če hoče nagovarjati bralke in bralce, in zlato pravilo velja tudi za naš časnik, namreč to, da nikdar ne boš zadovoljil vseh bralcev, še posebej tega ne boš nikdar storil, če boš skušal vse zadovoljiti.

Pa mi je vendarle znanec, ki je tako zagrenjeno in zajedljivo spregovoril o svojem odnosu do knjig, dal jasno vedeti, kakšen je tudi njegov odnos do moje pisanja, in niti toliko takta ni imel, da bi se pri tem zavedel, da me žali, ker sam nočem misliti, da se je tega zavedal in je to počel nalašč, da bi me žalil. To početje je sicer pri nekaterih postalo stalnica, da namreč govorijo samo o drugih, kakšni so, ne da bi se pogledali prej v ogledalo in pri sebi razmislili, kakšni so sami, predno bi spregovorili o drugih. Sloviti, a tudi prosluli Voltaire (pravo ime Francois-Marie Arouet, rojen leta 1694 v Parizu, umrl prav tam leta 1778) je baje nekoč dejal: "Lažite, lažite, lažite, nekaj bo že ostalo!" iz tega je sledila izpeljanka, ki govori sicer isto, a je morda še bolj povedna: "Mažite, mažite, mažite, nekaj smrada bo gotovo ostalo!" Sicer si s to briljantno ugotovitvijo velikega francoskega iluminista, za katero sicer drugi viri trdijo, da jo je izrekel že filozof Francis Bacon (London, 1561-1626), ne moreš veliko pomagati, a vseeno ti včasih ta misel pomaga vsaj toliko, da razumeš, za kakšne principe delovanja (tudi) gre v naši družbi, če je že res, da se iz zgodovine nismo in se ne bomo ničesar naučili.

Kdo pa si upa trditi, da se pri tej svoji zavezi pisani besedi ne sprašujem, kaj sploh počnem tukaj, se pravi, da se ne neham spraševati nikdar, kakšen smisel sploh ima to početje, kot seveda tudi toliko drugih?

In mi pri tem daje spet dober nasvet isti Voltaire, ki je tudi dejal: "Dvom ni lepa stvar, a gotovost je smešna. Samo norci so trdno prepričani o tem, o čemer govorijo!"

Prav ta kristalno čista Voltairova domisljica mi je prišla na misel pred dnevi, ko sem se spet spraševal, kaj sploh počnem tukaj, ko sem večkrat stal kot ovca v vrsti na letališčih po Italiji, udeležil sem se namreč tridnevnega kongresa katoliških časnikarjev italijanske vsedržavne zveze UCSI v Caserti.

Ker imam to srečo, da imam očeta pri 92 letih še živvega in čilega, izjemno bistrega spomina, sem ga seveda takoj vprašal, ali je bil med drugo svetovno vojno kdaj v Caserti, ko pa je kot eden tistih Slovencev, ki so bili dani v poseben, kazenski bataljon, prepeščil po dolgem in počez dobesedno vso Italijo. "Ja, sem bil, a samo eno noč, ko smo šli v Potenzo, prespali smo v nekih slabih barakah ob reki...", mi je odvrnil po telefonu in mi natančno opisal kraj, kjer so spali. Dodal je še, da je bila takrat velika revščina, mizerija, ki je nihče ni maral, kot je tudi danes ne. To sem dodal sam.

Seveda sem si ta kraj še ogledal, kot sem pred meseci šel v Ceseni med nekim drugim kongresom polskat kasarno, v kateri je bil moj oče tudi tri mesece kot navaden prostak italijanske vojske, a sem namesto kasarne našel samo še portal nekdanje vojašnice, ostalo je odnesel čas, pomagale pa so seveda tudi ameriške bombe, kot mi je veselo povedal neki tamkajšnji prijazen zgodovinar, ki je bil dejstva, da je moj oče tam leta 1942 preživel nekaj mesecev, tako vesel, da mi je zanj poklonil knjigo s posvetilom, v njej je namreč sam opisal prav tiste čase. Oče je zadevo prebral in ob koncu samo dodal: "Dobro je napisal, prav tako je bilo, mizerija je bila, velika mizerija".

Že prvi večer sem pri večerji ob mizi našel kolege iz Potenze, ki so bili neznansko, tako kot samo južnjaki znajo biti, veseli dejstva, da je bil moj oče pri njih nekaj mesecev, ko sami seveda niso bili še rojeni. Povabili so me, naj pridem enkrat na obisk, in se čudili dejstvu, da sem sam prvič kar žarel od občudovanja in tihe sreče sredi limonovcev in pomarančevcev, ko smo si ogledovali dan kasneje mesto Capua in sem molče sam zavil med nasade južnega sadja, ki je sicer v mrzlem vremenu govorilo o Jugu, ki ga imam od nekdar rad. Limone in pomaranče so žarele z izjemno dobro obloženih dreves, kot sin majhnega kmeta iz Vipavske doline nisem utrgal niti enega sadeža, ampak sem jih nekaj pobral s tal, kar je opazil dobrohotni lastnik posestva, na katerem smo večerjali, se mi približal in me nagovoril, naj utrgam vsaj limono, dve. Pa sem mu, srečen sredi pomaranč in limon, odvrnil, da sem s kmetov doma in vem, kako je s tem, nato je mož s košatimi brki iz žepa imenitne obleke potegnil britev in molče prerezal pomarančo, iz katere se je pocedil kot kri rdeč sok, ponudil mi je kos in se veselo namuznil, ko sem rekel, da imajo njegove pomaranče božanski okus. Predno smo odšli, je lastnik posestva in restavracije prišel k meni in se mi izrecno zahvalil za obisk ter mi dal svojo posetnico. Bil je redkobeseden mož, ki pa je ob slovesu dvakrat ponovil, naj ga pridem obiskat z družino. Neznansko je bil namreč vesel, ko sem mu povedal, kako je sloviti nemški pesnik Johann Wolfgang Goethe pisal o njegovi deželi, in mu citiral verz: "Ti poznaš deželo, kjer rastejo limonovci"?... ter zaven še dodal, da je Goethe nadaljeval: "Tja, bi rad, o moj ljubljeni, odšel!"

"Meni se je pri vas ta želja izpolnila", sem še dodal, ko sem vstopal na avtobus. Ko je avtobus odpeljal, sem ga dolgo gledal, srečnega, kako mi je mahal v slovo.

Dramski odsek PD Štandrež / Premiera: Cvetje hvaležno odklanjamo

Hipohondrija jeklena vzmet komedijskega zapleta

V svetovni književnosti je namišljena bolezen iztočnica za mnoga izvrstna umetniška dela, med katerimi v svoji zimzeleni brezčasnosti blesti neprekosljivi Molierev Namišljeni bolnik, dramsko delo, po katerem zelo rada segajo poklicna, pa tudi ljubiteljska gledališča. Tudi v resničnem življenju naletimo na kakega hipohondra; morda pa smo tem neljubim občutkom še sami kdaj nasledili... Prava tema je po trintridesetih letih spet zamikala člane dramskega odseka PD Štandrež, da so v 47. sezoni neprekinjenega dramskega delovanja iz svojega pestrega arhiva potegnili komedijo Cvetje hvaležno odklanjamo ameriških avtorjev Normana Barrasha in Carolla Moorea, ki so jo prvič postavili na oder v sezoni 1978/79, ko je za režijske vaje štandredške skupine prvič prijel režiser Emil Aberšek, ki je nato 24 let uspešno usmerjal njihovo umetniško delo. Časovno zaprašenost je s komedije učinkovito "pomel" Jože Hrovat, od sezone 2004/05 njihov novi režiser, sicer član Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, in ji dal sodobnejši zven, tako da je njena vsebina sveža in naravnana na današnji čas. Nastala je homogena stanka, prijetno gledljiva predstava, ki je na sobotni premieri, 28. januarja 2012, v župnijski dvorani Anton Gregorčič v Štandrežu naletela na topel sprejem publike (prva ponovitev je bila prav tam v prenatrpani dvorani v nedeljo, 29. januarja, popoldne kot zadnja predstava abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin Štandrež 2011); med gosti so bili tudi predstavniki raznih slovenskih ljubiteljskih skupin, s katerimi ima štandredški dramski odsek tesne vezi.

Komedijske niti se v delu zapletajo zaradi protagonista, ki je naravnost obseden s svojimi bolezenskimi simptomi in zaradi njih tvega celo zakonski brodolom. To pa seveda prepreči komedijski razplet, ki se pojavi, kot pri vseh dobrih komedijah, ob pravem času. Režiser Hrovat je pustil, naj se dogajanje razvija v izvornem, ameriškem okolju, na podeželju, kjer se med vrtovi bogotijo bogatejše hiše. V eni izmed teh prebiva George, ki ženi Judy, sosedu in prijatelju Arnoldu ter domačemu zdravniku dr. Morrisseyju venomer toži o svojih bolečinah v prsih, zaradi katerih misli, da bo kmalu umrl. Zato kupi celo "parcelo" v Večnih vrtovih in želi, da bi si Judy našla novega moža, saj je prepričan, da se ovdole ženske ne znajdejo v praktičnem življenju... Zaradi vseh teh razburljivih misli se mu v glavi porajajo prizori. Ti so bili za režiserja Hrovata, ki je v komediji primerno poudaril tudi njen črno obarvani humor, pravi izziv; za njihovo uresničitev si je dobro pomagal z delno zatemnitvijo odra, osvetljenega le na levem delu z rdečo lučjo, ki s poetičnim nadihom ustvarja odmik iz realnega odrskega dogajanja, in z izvirno, na pomenljive tone uglaseno gla-

sbo Mirka Vuksanoviča, imenitnega glasbenika z dolgoletno izkušnjo glasbenega ustvarjanja v gledališču. Ti miselni protagonistovi prebliski so dali možnost nekaterim članom štandredškega dramskega odseka, da so se lahko, seveda vselej ob režiserjevih natančnih navodilih, preizkusili v drobnih, a učinkovitih vlogah, ki so jih nekateri znali dobro izkoristiti. Chiara Mucci je tako odigrala fino gospo, ki od obubožane Georgeve žene Judy kupi svinč-

David Mugerli, Matej Klanjšček in Vanja Bastiani (foto DP)

nike, Roberta Marussi je bila cvetoče dekle, ki sladkosti ljubezni namenja Georgeu, Daniela Puja se je dokaj sproščeno prelevila v izzivalno dekle po naročilu, mafiji predan Kitajec, možen Judyjin despotičen mož je bil pa Egon Cijan s tipično "kitajsko" govorno posebnostjo. Nelahka vloga protagonista Georgea, ki zahteva od igralca veliko napora zaradi raznolikih razpoloženj in skoraj stalne prisotnosti na odru, je bila zaupana Mateju Klanjščku, ki je že lansko leto nadzre prepričljivo prevzel breme glavnega lika. Tudi tokrat se je zelo potrudil, da bi hipohonder dobil čim jasnejše obrise: na njegovem obrazu so se zarisovali zaskrbljenost, skrušenost, vdanost v usodo pred neizbežno smrtjo, pa spet kanček optimizma, občutek, da je vse za voženo in izgubljeno ... do sklepne mladostne radosti ob spoznanju, da bo v življenju še vse lepo. Iz leta v leto se kažejo igralsko zorenje Mateja Klanjščka in njegova volja dati čim več od sebe, pa večja sproščenost in veselje do nastopanja. Ob sebi je imel tudi tokrat energično in temperamentno soigralko Vanjo Bastiani, ki je, kljub temu da jo je kuhala vročina dan pred premiero, pogumno stopila iz postelje naravnost na oder in živo posebila Judy, trezno žensko, ki ve, kaj ji je storiti. Splošnemu zdravniku, ki ga ob nenehnih obiskih pri pacientih vseskozi žre misel, zakaj ni postal specialist, da bi si z manj truda nabral kupe denarja, je ob dolgoletnih odrskih izkušnjah prepričljivo strokovno podoba dal Marko Braj-

nik. Judyjin prijatelj iz univerzitetnih let Bert, ki je obogatel kot lastnik naftnih vrelcev, je bil David Mugerli. Berta je orisal kot tipičnega bogataša iz Teksasa, ki mu posli odlično uspevajo in ki na marsikaj gleda z ironičnim nasmeškom. Z dobro poznano mimično raznolikostjo in bogato gestikulacijo, s katero vselej prežarja svoje like, je tudi tokrat največ smeha iz publike izzval Božidar Tabaj kot Georgev sosed Arnold; niti nedavni operacijski poseg ni Tabaja odvrnil od odrskih desk in se je kot vedno z vsem srcem posvetil svojemu dramskemu liku in vanj vžil kar čim več življenjskega soka. Ivan Jedrinič, ki je gledalce že večkrat pozabaval s svojimi karikaturno obarvanimi interpretacijami, se je, odet v črno humorno ozračje, spremenil v Akinsa, trgovskega potnika Večnih vrto, ki s strokovno hladnokrvnostjo razkazuje razporeditev nagrobnikov, različne vrste krst ...

Osebnostne odtenke, pa tudi socialni položaj komedijskih likov so učinkovito poudarjali premišljeno odbrani kostumi, ki jih je z večjo roko vodje šiviljske delavnice SNG Nova Gorica, seveda ob režiserjevem odobravanju, nastopajočim dodelila Nevenka Tomašević. Scensko podoba udobnega, zračnega stanovanja sta po režiserjevi sugestiji mojstrsko izdelala Joško in Franko Kogoj. Luči in glasbo so - tokrat prvič v prostoru nad vodom dvorane -, spretno upravljali Andreja Bizjak, David Vižintin in Cristina Marussi. Nalogo šepetalke je opravila Chiara Mucci. Kot je v navadi, je ob premieri izšel gledališki list, ki ga je uredil Damjan Paulin, izdala pa PD Štandrež in Zveza slovenske katoliške prosvete. V njem so spremna bese-

Matej Klanjšček in Božidar Tabaj (foto DP)

da PD Štandrež, zapis režiserja Jožeta Hrovata o dramskem delu in njegovih avtorjih in podatki o odigranih predstavah v l. 2011. Vse je obogateno z lepimi barvnimi fotografijami.

Iva Koršič

Prejeli smo

Pospravite sveče

Ljudje že več kot mesec dni po Havlovi smrti še vedno nosijo sveče in rože pod spomenik sv. Václava na osrednjem, Václavskem trgu v Pragi, založniki kar tekmujejo, kdo bo izdal kakšno knjigo o Havlu ali njegovo delo, ta teden pa je slovito praško gledališče Na Zábradli kot svojo prvo ponovnoletno premiero izvedlo Havlovo dramo Sanacija (Asanace). Kljub velikemu spoštovanju in pozornosti, ki je je Havel deležen, pa je vse več znakov, da del vladajoče češke elite skuša čim prej izbrisati spomin na Havla ali ga vsaj nevtralizirati.

"Pospravite sveče, dovolj je Havla!" bi torej lahko rekli o klimi, ki je na Češkem, ob velikem javnem spoštovanju - tudi že zelo očitna. Sveče, ki so jih ljudje po vsej državi polagali na nekatera spominska mesta, so smetarji sproti odnašali, in to najprej s Hradčanov. Iz voska več ton sveč, nabranih po vsej desetmilijonski Češki, sta dva kiparja, Lukáš Gavlovsky' in Roman Švejda, začela odlivati voščene kvadre, iz njih pa bosta izdelala skulpturo srca Havlu v spomin. Srce zato, ker je bilo vedno del njegovega podpisa. Na začetku so različni državni uradi mečkali z dovoljenji za delo in takó akcijo ovirali, zato sta kiparja začela delati kar na svoje, skorajda ilegalno, a jima vsak dan pomagajo številni prostovoljci. Voščeno srce bo od februarja do avgusta stalo pred Narodnim gledališčem, ki je njuno idejo podprlo, a le za to obdobje. Nadaljnja usoda skulpture še ni znana.

Pred Havlovo vilo, ki je sosed slovenskega veleposlaništva v Pragi, je bilo na pločniku še po novem letu precej šopkov ter več sto sveč. Sveče so namreč zelo hitro izginjale povsod, tudi izpred hiše na Vorskli 10, kjer je poleg odvetniških in drugih pisarn deloval Havlov urad. Lastnik hiše je bogata plemiška družina Schwarzenberg, z velikimi posestvi v Avstriji in na Češkem. Sedanji zunanji minister Karel Schwarzenberg, v plemiški hierarhiji knez, je na začetku Havlovega predsednikovanja bil njegov prvi kancler, se pravi vodja predsednikovega urada. Delovanje Havlove pisarne je podpiral iz lastnega žepa z mesečno rento dva tisoč evrov. Minister Schwarzenberg zdaj pravi, da bo odsele v tej pisarni pač uradoval kdo drug, in se zavzema, da bi Havlov muzej odprli kje drugje. Ta prostor za muzej ni primeren, ker javnosti ni dostopen. Havlov urad je imel tri zaposlene, nekdanji predsednik pa je prejel mesečno državno pokojnino, na voljo je imel državni avto z osebnim voznikom in varovanje. Zdjaj je za okni pisarne tema. Sabina Tančevová, Havlova dosedanja tajnica, ne ve, kaj natančno bo odslej delala.

"Pisarna bo gotovo prenehala delovati", pravi, "ostala pa bo fundacija in mednarodna nagrada, ki sta ju ustanovila zakonca Havel, ter Havlova knjižnica, ki se bo zgledovala po knjižnicah ameriških predsednikov". V Pragi že več kot mesec dni šele premišlujejo, kaj bi morda preimenovali po Havlu - letališče ali gledališče, knjižnico ali kaj drugega. Praško letališče Ruzyne je Havlovo ime rezerviralo samo za naziv v angleščini, vlada pa je v parlament že poslala zakon o priznanju zasluga Václava Havla. Njegovo ime je pred kratkim dobila osnovna šola, ki jo je nekoč obiskoval. Podobnih predlogov o preimenovanju ulic, mostov, trgov, knjižnic in gledališč je cela vrsta. Po medijih in medmrežju se je vnela tudi nekoliko švejkovska diskusija, ali Havlov spomenik postaviti na Václavskem trgu in Havla morda posaditi kar na svetnikovega konja, čeprav Havel je že menda sploh ni maral... Še bolj švejkovska pa je na videz uradna peticija, ki jo je menda podpisalo že čez dva tisoč ljudi, namreč, da

naj se sedanji predsednik Češke Václav Klaus, znan po ciničnem odnosu do svojega predhodnika, takoj preimenuje v Václava Havla in da morajo tako storiti vsi naslednji češki predsedniki.

Prvi, ki so ulico poimenovali po Václavu Havlu, niso bili Čehi, pač pa Poljaki. Havlova ulica je v Gdansk, v zibelki gibanja Solidarnosc, ki je že od konca sedemdesetih let ves vzhodni

Václav Havel

blok spodbujala k uporabi proti komunizmu. Pa je Lech Walesa, voditelj uporov in prvi predsednik Poljske, celo v času žalovanja za Havlom govoril za medije, da Havla brez Solidarnosci ne bi bilo. Dejstvo je, da se je Češka upirala komunistični diktaturi drugače, bojovito, a manj vidno kot Poljska. Kljub temu pa sta obe državi tako rekoč ob istem času izpeljali demokratične spremembe. Havel, ki je bil dramatik, pisatelj, disident, se je sredi novembra pred trindvajsetimi leti smeje pokazal na nekem balkonu, vznesena tisočglava množica, ki je spodaj zvonila s ključi in tako zahtevala, naj komunizmu odzvojni, pa mu je vzneseno vzklikala: "Havel na grad! Havel na grad!" In Havel se je po dolgoletnem trdem boju disidenta znašel v novi vlogi, v vlogi voditelja države, kar je nedvomno dobro opravljal. Prav Havlova smrt je postavila na prvo mesto njegove knjige in dela, ki pišejo o njem. Ta hip je mogoče dobiti kar več kot devetdeset naslovov, katerih avtor je bodisi Havel sam ali pa se nanj nanašajo. V knjigarnah že zmanjkuje knjiga Človek Havel, ki je prišla na tržišče prav te dni. Napisal jo je novinar Petr Čermák, sicer znan biograf estradnikov, igralcev, športnikov in drugih slavilnih ljudi. Redke, a previdne recenzije poudarjajo, da delo ni bulvarsko, saj naj bi besedilo pregledal Havel sam - ali vsaj njegovi ljudje. Založba Galén, ki poleg medicinskih strokovnih knjig izdaja tudi dela nekaterih nekdanjih disidentov, je dala na trg kar tri Havlove knjige. Med njimi je najzanimivejši naslov Motomorfóze, ki je pošel v nekaj dneh. Knjiga prinaša dva prva Havlova skeča, Motomorfóza in Ela, Hela, napisana kmalu na začetku šestdesetih let. Skeča nista bila uprizorjena, saj sta nastala v času, ko je sistematično preganjani in zapirani Havel smel v gledališču biti zaposlen uradno samo kot sceniski delavec. To gledališče se imenuje Na Zábradli, po naše "na ograji". To ima na sporedu novo premiero Havlove drame Asanace - oziroma Sanacija -, napisane leta 1975. Predstava že doživlja prve odmeve. Poleg ugodnih tudi dokaj kritične, češ da je režiser v to uprizoritev stlačil preveč asociacij na trenutne politične razmere. Kritične aluzije v predstavi je deležen celo predsednik države Václav Klaus, ne nazadnje zato, ker se je s svojo suito že nekaj ur po Havlovi pogrebu, torej še v času državnega žalovanja, udeležil neke zasebne božične zabave. Znano je namreč, da je predsedniški urad držal Havla kolikor mogoče na distanci. Večkrat ga je celo "pozabil" povabiti na uradne slovnosti ob obletnici žametne revolucije, ki jo je vodil Havel in ne Klaus. Tako je še nekaj dni pred Havlovo smrtjo od tod, s Hradčanov, bilo slišati cinične pripombe na rovaš "havlizma".

V kulturnem in političnem življenju pa je Václav Havel gotovo pomenil nesporno avtoriteto v evropskem in svetovnem merilu.

Peter Kuhar

Abonmajnska sezona SSG v Gorici Kar lepo sprejet "Strelčev" Tartuffe

Svetovno znanega svetohlinca Tartuffa, ki je tako mojstrsko z vsemi lažmi, pretvarjanjem, priliznenostjo izšel izpod peresa velikega francoskega dramatika Jeana Baptista Poquelina Moliere v "moderni", mestoma zvočno kar prehrupni, vsekakor izzivalni, ostri, tudi s sarkazmom prežeti odrski postavitev režiserja Sama Strelca v izvedbi Slovenskega stalnega gledališča, so si, s kako malenkostno scensko spremembo, ogledali tudi goriški abonenti, in sicer v ponedeljek, 23. januarja 2012, v Kulturnem centru Lojze Bratuž.

Letos se udeležencem predstav SSG v Gorici počuti kar prijetno, saj je prisotnih vselej lepo število gledalcev. Tokrat je bila velika dvorana KCLB skoraj povsem zasedena,

nekaj gledalcev je sedelo, kot v Kulturnem domu v Trstu, po režiserjevi želji na odru in si približe ogledalo dramski razplet; kako mlado dekle je bilo vsaj enkrat, z nemalo zadrege, "neposredno" tudi vpleteno v dogajanje. Na predstavo so prišli namreč tudi dijaki iz goriškega licejskega pola, saj je njihova matineja naslednji dan zaradi ovir odpadla.

Medtem ko so nekateri zveste starejše abonente motili prebučna glasba in na splošno zelo glasno izvajanje igralcev in kaka režijska interpretacija besedila, so se študentje, vsaj nekateri, zlahka prijeli na očitne režiserjeve limanice, ki so bile povod za smeh ob kretnjah, gibih,

namigovanjih in opolzkih gestah. Vse to pa je bilo sicer po mnenju nekaterih drugih njihovih vrstnikov popolnoma odveč. Vsekakor se je ob koncu predstave, v kateri je nosilno vlogo mojstrsko, v plastično izraženih značajskih odtenkih interpretiral Branko Šturbej, slišalo toplo ploskanje, to pa je za igralce, ki skušajo na čim boljši način uresničiti režijski koncept, zmeraj dobrodošlo.

IK

SSG-TSS, foto Agnese Divo